

UCHWAŁA NR LX/395/23
RADY GMINY RADZIECHOWY-WIEPRZ

z dnia 31 marca 2023 r.

w sprawie zmiany uchwały Nr XXXII/227/21 Rady Gminy Radziechowy-Wieprz z dnia 11 czerwca 2021 r. w sprawie Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Radziechowy-Wieprz na lata 2021-2027

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2023 r., poz. 40) oraz art. 16b i art. 17 ust 1 pkt1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2021 r., poz. 2268 z późn. zm.)

Rada Gminy Radziechowy-Wieprz uchwala, co następuje:

§ 1. 1. Zmienia się uchwałę Nr XXXII/227/21 Rady Gminy Radziechowy-Wieprz z dnia 11 czerwca 2021 r. poprzez nadanie nowego brzmienia stanowiącej załącznik do tej uchwały Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Radziechowy-Wieprz na lata 2021-2027.

2. Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Radziechowy-Wieprz na lata 2021-2027 w nowym brzmieniu stanowi załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Radziechowy-Wieprz

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

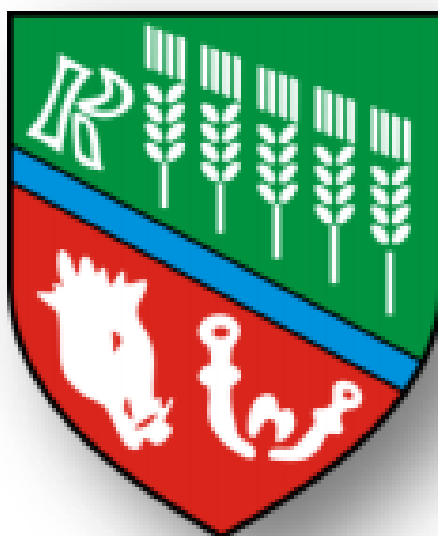
Przewodniczący Rady Gminy
Radziechowy-Wieprz

Jacek Świniański

Załącznik do uchwały Nr LX/395/23
Rady Gminy Radziechowy-Wieprz
z dnia 31 marca 2023 r.

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH NA LATA 2021 -2027

GMINA RADZIECHOWY- WIEPRZ

SPIS TREŚCI

WSTĘP	4
ZGODNOŚĆ Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI	6
CHARAKTERYSTYKA GMINY	21
Informacje ogólne	21
Struktura demograficzna mieszkańców	22
Infrastruktura społeczno- techniczna	24
Oświata	24
Opieka Zdrowotna	27
Bezpieczeństwo	29
Kultura i sport	30
Turystyka i rekreacja	35
Rynek pracy	38
Gospodarka	39
DIAGNOZA ISTNIEJĄCYCH PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH NA TERENIE GMINY RADZIECHOWY- WIEPRZ	40
Problemy w obszarze pomocy społecznej	42
Bezrobocie	46
Problem uzależnień od substancji psychoaktywnych	47
Alkoholizm	47
Narkomania	55
Problemy osób starszych, niepełnosprawność i długotrwała choroba	57
Ubóstwo	64
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	66
Przemoc w rodzinie	68
Problemy w środowisku szkolnym	73
Używanie substancji psychoaktywnych	73

Przemoc w środowisku szkolnym	76
Wpływ pandemii COVID-19 na życie społeczno- gospodarcze.....	77
ANALIZA MOCNYCH ORAZ SŁABYCH STRON, SZANS I ZAGROŻEŃ	79
CELE STRATEGICZNE I DZIAŁANIA	85
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA.....	97
MONITORING I EWALUACJA STRATEGII.....	98
SPIS TABEL	99
SPIS RYSUNKÓW	100
SPIS WYKRESÓW	100
BIBLIOGRAFIA.....	101
Spis publikacji	101
Źródła internetowe	102

WSTĘP

Obowiązek opracowania Strategii rozwiązywania problemów społecznych wynika bezpośrednio z ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r., poz. 1876 z późn. zm.). Art. 17 ust. 1 pkt 1 tejże ustawy jednoznacznie wskazuje, iż do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy m.in.: „*opracowanie i realizacja gminnej Strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka*”. Ponadto art. 16b ust. 2 w/w ustawy wskazuje elementy, jakie powinna zawierać strategia, tj.:

- diagnozę sytuacji społecznej,
- prognozę zmian w zakresie objętym strategią,
- cele strategiczne projektowanych zmian,
- kierunki niezbędnych działań,
- sposób realizacji Strategii oraz jej ramy finansowe,
- wskaźniki realizacji działań.

Jak zostało wspomniane powyżej, na treść i realizację Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych ma wpływ Ustawa o pomocy społecznej, ale także m.in.:

- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowywaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi;
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii;
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie;
- Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy;
- Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych;
- Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

Celem poniższej Strategii Rozwiązania Problemów Społecznych na lata 2021-2027 jest zdiagnozowanie kwestii społecznej, wyznaczenie celów strategicznych, operacyjnych i działań, których wdrożenie powinno w znaczny sposób przyczynić się do rozwiązania wielu problemów społecznych i zminimalizować skutki negatywnych zjawisk występujących na terenie gminy Radziechowy- Wieprz. Dokument stanowi podstawę do realizacji działań rozwojowych w obszarze pomocy społecznej, które mają przyczynić się do poprawy warunków życia mieszkańców, w szczególności tych, którzy są zagrożeni marginalizacją i wykluczeniem społecznym.

Diagnoza sytuacji społeczno-gospodarczej w gminie Radziechowy- Wieprz przeprowadzona na potrzeby opracowania strategii, została oparta na badaniu tzw. źródeł zastanych, danych pozyskanych z instytucji oraz danych pozyskanych w wyniku diagnozy lokalnych zagrożeń społecznych, przeprowadzonej w 2019 roku. Dane z diagnozy zostały uzupełnione badaniem ankietowym przeprowadzonym w okresie styczeń- luty 2021 roku, wśród dorosłych mieszkańców gminy Radziechowy- Wieprz, w którym wzięło udział 87 osób.

Prezentowana Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych gminy Radziechowy- Wieprz na lata 2021- 2027 składa się z trzech zasadniczych części:

Część diagnostyczna zawiera analizę sytuacji społeczno-gospodarczej gminy Radziechowy- Wieprz wraz z rozpoznaniem negatywnych zjawisk występujących na terenie gminy. Część ta została oparta na analizie źródeł zastanych, danych pozyskanych z instytucji oraz danych pozyskanych w trakcie badania ankietowego przeprowadzonego w celu opracowania dokumentu Strategii. Ponadto w ramach analizy SWOT zidentyfikowano mocne i słabe strony, szanse i zagrożenia.

Część programowa zawiera najistotniejsze założenia polityki społecznej gminy Radziechowy- Wieprz na najbliższe lata. Są one ujęte w formie celów strategicznych, celów operacyjnych oraz działań.

Część wdrożeniowa obejmuje kwestie finansowe oraz instytucjonalne związane z realizacją założeń strategicznych, a także monitoring i ewaluację działań realizowanych w ramach Strategii.

ZGODNOŚĆ Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych gminy Radziechowy- Wieprz na lata 2021-2027 zgodna jest z innymi dokumentami strategicznymi i programowymi opracowanymi na szczeblu europejskim, krajowym, wojewódzkim, powiatowym i gminnym. Są to między innymi dokumenty takie jak:

- **Agenda 2030 na rzecz zrównoważonego rozwoju (*Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development*)**

Agenda została przyjęta przez 193 państwa członkowskie Organizacji Narodów Zjednoczonych podczas Zgromadzenia Ogólnego ONZ w Nowym Jorku we wrześniu 2015 r. Dokument wskazuje 17 celów oraz powiązanych z nimi 169 zadań, które oddają trzy wymiary zrównoważonego rozwoju – gospodarczy, społeczny i środowiskowy. Jest to program działań o bezprecedensowym zakresie i znaczeniu, definiujący model zrównoważonego rozwoju na poziomie globalnym. Zgodnie z Agendą 2030 współczesny wysiłek modernizacyjny powinien koncentrować się na wyeliminowaniu ubóstwa we wszystkich jego przejawach, przy równoczesnej realizacji szeregu celów gospodarczych, społecznych i środowiskowych.¹

- **Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności- Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju**

Dokument określający główne trendy, wyzwania i scenariusze rozwoju społeczno-gospodarczego kraju oraz kierunki przestrzennego zagospodarowania kraju, z uwzględnieniem zasady zrównoważonego rozwoju. Strategia powstawała w latach 2011-2012. Uwzględnia uwarunkowania wynikające ze zdarzeń i zmian w otoczeniu społecznym, politycznym i gospodarczym Polski w tym okresie. Opiera się również na diagnozie sytuacji wewnętrznej, przedstawionej w raporcie Polska 2030. Wyzwania rozwojowe z 2009 roku, w stosunku do diagnozy z lat 2008 – 2009 uzupełnione zostały o elementy, które wiążą się z trwającym na świecie i w Europie kryzysem finansowym i spowolnieniem gospodarczym.

Głównym celem określonym w dokumencie jest poprawa jakości życia Polaków mierzona zarówno wskaźnikami jakościowymi, jak i wartością oraz tempem wzrostu PKB w Polsce. Z diagnozy przedstawionej w 2009 r. wynika, że rozwój Polski powinien odbywać się w trzech obszarach strategicznych równocześnie.

---

¹ <https://www.gov.pl/web/rozwoj/agenda-2030>

Do każdego z obszarów przedstawiono również kierunki interwencji, czyli działań do podjęcia w perspektywie do 2030 r. służących osiągnięciu celu głównego Strategii.

I. Konkurencyjność i innowacyjność gospodarki (modernizacja):

- 1.1 Innowacyjność gospodarki i kreatywność indywidualna
- 1.2 Polska Cyfrowa
- 1.3 Kapitał ludzki
- 1.4 Bezpieczeństwo energetyczne i środowisko

II. Równoważenie potencjału rozwojowego regionów Polski (dyfuzja):

- 2.1 Rozwój regionalny
- 2.2 Transport

III. Efektywność i sprawność państwa (efektywność)

- 3.1 Kapitał społeczny
- 3.2 Sprawne państwo²

▪ **Strategia na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030)**

Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju, przyjęta przez Radę Ministrów 14 lutego 2017 roku, jest kluczowym dokumentem państwa polskiego w obszarze średnio- i długofalowej polityki gospodarczej.

Głównym celem Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju jest tworzenie warunków dla wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarze społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym.

Oczekiwanym efektem realizacji Strategii w perspektywie długookresowej dla obywateli będzie wzrost ich dochodów oraz poprawa jakości życia, rozumiana jako stworzenie przyjaznych warunków bytowych, przede wszystkim dla rodzin; zapewnienie odpowiedniej jakości edukacji i szkoleń, podwyższających kwalifikacje i kompetencje obywateli; wzrost zatrudnienia i lepsze jakościowo miejsca pracy; poprawa dostępu do infrastruktury; zapewnienie odpowiedniej opieki medycznej, poprawiającej zdrowotność obywateli; satysfakcjonującego stanu środowiska oraz poczucia bezpieczeństwa.

---

² <https://www.gov.pl/web/fundusze-regiony/czym-jest-zarzadzanie-rozwojem>

Najważniejsze efekty długookresowe dla gospodarki to przede wszystkim zmiana struktury PKB Polski w wyniku zwiększenia roli innowacji w jego tworzeniu. Przyczyni się to do szybszej konwergencji dochodów Polaków do poziomu średniej Unii Europejskiej. W sferze instytucjonalnej efektem realizacji Strategii będzie państwo bardziej przyjazne dla obywateli i przedsiębiorców, co będzie przejawiało się w poprawie jakości funkcjonowania jego organów i poszczególnych instytucji służących rozwojowi. W sferze społecznej efekty realizacji Strategii to ograniczenie wykluczenia społecznego i ubóstwa oraz wszelkiego rodzaju nierówności społecznych, a także budowa silnego kapitału społecznego i zwiększenie jego roli w rozwoju.³

▪ **Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030**

Dokument stanowi odpowiedź na wyzwania, jakie stoją przed Polską, w zakresie lepszego wykorzystania potencjału ludzkiego i zapewnienia spójności społecznej. Do wyzwań tych należy uczynienie z Polski bardziej atrakcyjnego miejsca do życia, rozwijania wiedzy i podejmowania pracy, a w konsekwencji lokowania inwestycji oraz tworzenie większej liczby trwałych miejsc pracy. Rozwój kapitału ludzkiego i spójności społecznej przyczynia się do pełniejszego wykorzystania zasobów pracy oraz wsparcia wzrostu konkurencyjności gospodarki.

Celem głównym strategii jest wzrost kapitału ludzkiego i spójności społecznej w Polsce. Strategia wyznacza cztery cele szczegółowe do realizacji, których osiągnięcie powinno przyczynić się do rozwiązania najważniejszych problemów, których doświadcza polska gospodarka i polskie społeczeństwo, tj. niedostatecznych kompetencji, niewystarczającej opieki zdrowotnej, problemów demograficznych oraz ubóstwa.

Cel 1: Podniesienie poziomu kompetencji oraz kwalifikacji obywateli, w tym cyfrowych.

Cel 2: Poprawa zdrowia obywateli oraz systemu opieki zdrowotnej.

Cel 3: Wzrost i poprawa wykorzystania potencjału kapitału ludzkiego na rynku pracy.

Cel 4: Redukcja ubóstwa i wykluczenia społecznego oraz poprawa dostępu do usług świadczonych w odpowiedzi na wyzwania demograficzne.⁴

---

³ <https://www.gov.pl/web/fundusze-regiony/informacje-o-strategii-na-rzecz-odpowiedzialnego-rozwoju>

⁴ <https://www.gov.pl/attachment/d8252b64-8f14-49b7-96c9-ac0a67bfd8df>

▪ **Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2020+”**

Dokument stanowi aktualizację dokumentu pn. Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego „ŚLĄSKIE 2020”, przyjętego przez Sejmik Województwa Śląskiego uchwałą Nr III/47/1/2010 na posiedzeniu w dniu 17 lutego 2010 roku. Celem procesu aktualizacji Strategii była także ponowna ocena zgodności polityki regionu ze światowymi trendami związanymi z rozwojem gospodarki opartej na wiedzy, dyfuzją rozwoju poprzez ośrodki metropolitalne, podnoszeniem jakości życia przy uwzględnieniu wymogów wynikających z zasad zrównoważonego rozwoju.

W dokumencie nakreślono wizję województwa śląskiego, które w perspektywie 2020+ ma być regionem zrównoważonego i trwałego rozwoju stwarzającym mieszkańcom korzystne warunki życia w oparciu o dostęp do usług publicznych o wysokim standardzie, o nowoczesnej i zaawansowanej technologicznie gospodarce oraz istotnym partnerem w procesie rozwoju Europy wykorzystującym zróżnicowane potencjały terytorialne i synergię pomiędzy partnerami procesu rozwoju. Osiągnięcie wizji wymaga skoncentrowania działań prowadzonych w regionie w czterech obszarach priorytetowych:

- Nowoczesna gospodarka;
- Szanse rozwojowe mieszkańców;
- Przestrzeń;
- Relacje z otoczeniem.

Opierając się na wartościach województwa śląskiego realizacja Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego będzie wymagała podejmowania i integracji działań skupiających się na:

- poprawie jakości – modernizacji i rewitalizacji istniejącej infrastruktury społecznej i technicznej, zasobów środowiska oraz istniejącego systemu prowadzenia polityki rozwoju,
- podnoszeniu efektywności – wykorzystaniu istniejących zasobów i potencjałów w regionie oraz szans rozwojowych, realizowanej w regionie i w relacji z otoczeniem współpracy oraz instrumentów polityki rozwoju,

- kreacji – tworzeniu nowej infrastruktury i nowych rozwiązań organizacyjnych, w tym w zakresie współpracy i realizacji wspólnych przedsięwzięć, stworzenia nowych możliwości rozwoju, specjalizacji i nowych kompetencji oraz umiejętności mieszkańców.⁵

Strategia Zrównoważonego Rozwoju Społeczno- Gospodarczego Powiatu Żywieckiego na lata 2020- 2022 (Aktualizacja)

Aktualizacja na lata 2020- 2022 jest kontynuacją Strategii Zrównoważonego Rozwoju Powiatu Żywieckiego na lata 2006- 2020 i uzupełnieniem wizji podyktowanej wyzwaniem czasu, zmieniającym się otoczeniem i uwarunkowaniami.

W dokumencie zdefiniowano następujące priorytety, cele strategiczne i operacyjne:

➤ Priorytet I - Trwały rozwój gospodarczy w powiecie

Cel strategiczny 1- Sprawny system komunikacji:

- 1.1. Poprawa infrastruktury komunikacyjnej
- 1.2 Usprawnienie systemu komunikacji publicznej

Cel strategiczny 2- Rozwój usług turystycznych

- 2.1 Rozwój usług turystycznych w powiecie

Cel strategiczny 3- Zachowanie przestrzennych walorów powiatu

- 3.1 Porządkowanie gospodarki przestrzennej

Cel strategiczny 4- Rozwój małej i średniej przedsiębiorczości

- 4.1 Tworzenie warunków prowadzenia własnej działalności gospodarczej

Cel strategiczny 5- Utrzymanie i rozwój rolnictwa

- 5.1 Wsparcie warunków prowadzenia działalności rolniczej
- 5.2 Realizacja zadań związanych z „Małą Retencją”

Cel strategiczny 6- Uatrakcyjnienie wizerunku powiatu i stworzenie warunków do inwestowania

- 6.1 Promocja powiatu

➤ Priorytet II- Zwiększenie szans rozwoju osobistego mieszkańców

Cel strategiczny 1- Wyrównanie poziomu bazy materialnej szkolnictwa

- 1.1 Rozwój materialny zaplecza szkolnictwa

Cel strategiczny 2- Podnoszenie poziomu wykształcenia mieszkańców

- 2.1 Specjalizacja programów nauczania

---

⁵ https://slaskie.pl/content/1372921202_2013-07-04

Cel strategiczny 3- Podniesienie poziomu integracji społeczeństwa powiatu i zwiększenie ich identyfikacji z powiatem

3.1 Uwypuklanie lokalnych wartości kulturowych

Cel strategiczny 4- Aktywizacja zawodowa mieszkańców

4.1 Edukacja i przekwalifikowania

4.2 Rozwój zasobów ludzkich a polityka zatrudnienia

4.3 Aktywizacja społeczna osób starszych

➤ **Priorytet III- Poprawa warunków bytowych mieszkańców i przyjezdnych**

Cel strategiczny 1- Poprawa zdrowotności, promocja zdrowia oraz zwiększenie dostępności usług społecznych

1.1 Usprawnianie usług społecznych

Cel strategiczny 2- Zwiększenie dostępności usług dla przyjezdnych i mieszkańców

2.1 Podnoszenie jakości usług w jednostkach samorządu terytorialnego na terenie Żywiecczyny

Cel strategiczny 3- Podniesienie poziomu bezpieczeństwa na terenie powiatu

3.1 Utrzymanie porządku i bezpieczeństwa

➤ **Priorytet IV- Eliminacja zagrożeń środowiskowych i racjonalizacja ochrony środowiska**

Cel strategiczny 1- Podniesienie świadomości ekologicznej mieszkańców

1.1 Edukacja ekologiczna

Cel strategiczny 2- Zmniejszenie ładunków zanieczyszczeń odprowadzanych do środowiska

2.1 Uporządkowanie gospodarki komunalnej

2.2 Wykonanie dokumentu strategicznego w zakresie ekomobilności

Cel strategiczny 3- Zachowanie terenów cennych pod względem przyrodniczym

3.1 Ochrona istniejących walorów środowiskowych

Cel strategiczny 4- Właściwe kształtowanie istniejących walorów środowiskowych

4.1 Racjonalna gospodarka zasobami środowiska

Cel strategiczny 5- Eliminacja zagrożeń środowiskowych

5.1 Eliminacja zagrożeń związanych z klimatem

5.2 Eliminacja zagrożeń związanych z działalnością człowieka⁶

---

⁶ <https://bip-pzzywiec.finn.pl/bipkod/007/002>

Program Rozwoju Gminy Radziechowy- Wieprz na lata 2016-2026

Cel strategiczny I- Rozwój zasobów ludzkich

Cel operacyjny 1- Edukacja i rozwój osobisty

Kierunki działań:

1. Organizacja wczesnego wspomagania rozwoju dziecka
2. Organizacja dodatkowych zajęć wyrównawczych w przedszkolach
3. Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży
4. Zajęcia wspierające uczniów potrzebujących dodatkowej pomocy w nauce
5. Dodatkowe zajęcia z uczniem zdolnym
6. Pomoc psychologiczna, pedagogiczna oraz doradztwo zawodowe w szkołach
7. Pomoc dla uczniów wymagających indywidualnego wsparcia edukacyjnego
8. Stypendia dla uczniów najzdolniejszych
9. Zróżnicowanie oferty edukacyjnej w szkołach
10. Działania na rzecz poprawy jakości edukacji w szkołach i przedszkolach
11. Doskonalenie kadry pedagogicznej
12. Podnoszenie kwalifikacji zawodowych oraz nabywanie nowych umiejętności
13. Poradnictwo zawodowe, kursy, szkolenia dla dorosłych
14. Działania na rzecz wydłużenia aktywności zawodowej mieszkańców gminy

Cel operacyjny 2- Dostęp do kultury

Kierunki działań:

1. Zwiększenie nakładów finansowych na działalność kulturalną w celu rozszerzenia oferty zajęć stałych, imprez okolicznościowych i plenerowych
2. Zwiększenie nakładów finansowych na zakup nowości wydawniczych (w tym o tematyce regionalnej) i wydawnictw multimedialnych
3. Kultywowanie tradycji regionu
4. Organizacja imprez kulturalnych, festynów, wystaw, konkursów
5. Poszerzenie i zróżnicowanie oferty kulturalnej dla mieszkańców i turystów
6. Wspieranie przedsięwzięć propagujących kulturę
7. Promowanie, zachowanie, ochrona i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego
8. Rozwój obiektów służących szeroko pojmowanej kulturze

Cel operacyjny 3- Zagospodarowanie wolnego czasu

Kierunki działań:

1. Wspieranie przedsięwzięć sportowych
2. Wspieranie klubów sportowych
3. Organizacja imprez sportowych, rajdów, zawodów, turniejów itp.
4. Wspomaganie młodzieży zagrożonej społecznie
5. Poszerzenie oferty pozalekcyjnych zajęć
6. Ogólnodostępne świetlice wiejskie
7. Wspieranie inicjatyw społecznych podejmowanych przez seniorów i dla seniorów
8. Aktywizacja ruchowa seniorów

Cel operacyjny 4- Ochrona zdrowia

Kierunki działań:

1. Profilaktyka uzależnień
2. Zwiększenie dostępności do usług medycznych
3. Działania promujące zdrowy tryb życia
4. Współpraca z jednostkami świadczącymi usługi medyczne z sektora prywatnego
5. Organizacja akcji bezpłatnych badań i konsultacji dla mieszkańców
6. Kampanie informacyjne na temat zdrowego trybu życia i zapobiegania chorobom cywilizacyjnym.

Cel operacyjny 5- Pomoc społeczna i integracja

Kierunki działań:

1. Wsparcie działań organizacji pozarządowych
2. Wsparcie i aktywizacja osób starszych i niezaradnych życiowo
3. Aktywizacja społeczno-zawodowa grup wykluczonych społecznie i narażonych na wykluczenie.
4. Aktywizacja zawodowa osób nieaktywnych zawodowo i poszukujących pracy
5. Kompleksowa pomoc osobom niezaradnym życiowo
6. Aktywizacja osób starszych
7. Pomoc osobom niepełnosprawnym
8. Działania w zakresie podniesienia jakości i dostępności usług wsparcia rodziny
9. Wsparcie samotnych rodziców z dziećmi
10. Wsparcie usług opieki nad małymi dziećmi
11. Kompleksowa pomoc rodzinom z małymi dziećmi

12. Opieka nad seniorami
13. Organizowanie robót publicznych, staży, prac społecznie użytecznych, prac interwencyjnych dla osób najuboższych
14. Wspieranie tworzenia placówek opieki stacjonarnej i usług opiekuńczych
15. Działania na rzecz integracji społeczności lokalnej

Cel operacyjny 6- Wzrost poczucia bezpieczeństwa

Kierunki działań:

1. Współpraca z Policją
2. Wzmocnienie potencjału służb ratowniczych i prewencyjnych
3. Wspieranie działań na rzecz poprawy bezpieczeństwa mieszkańców

Cel strategiczny II- Przedsiębiorczość i innowacje

Cel operacyjny 1- Społeczeństwo informacyjne

Kierunki działań:

1. Współpraca z organizacjami pozarządowymi
2. Działania na rzecz poprawy komunikacji z mieszkańcami

Cel operacyjny 2- Rozwój usług publicznych

Kierunki działań:

1. Rozwój e-usług publicznych w gminie
2. Wspieranie systemu komunikacji zbiorowej
3. Podniesienie jakości usług komunalnych
4. Podniesienie jakości usług publicznych
5. Budowa i wyposażenie siedziby spółki komunalnej wraz z bazą transportową
6. Zakup pojazdów i sprzętu do świadczenia usług komunalnych w gminie

Cel operacyjny 3- Technologie IT

Kierunki działań:

1. Rozbudowa sieci szerokopasmowej
2. Tworzenie warunków do budowy i rozbudowy sieci informatycznych
3. Zwiększenie liczby osób korzystających z dostępu do sieci informatycznych
4. Wykorzystanie nowoczesnych technologii w administracji
5. Wykorzystanie nowoczesnych technologii w oświacie

Cel operacyjny 4- Wykorzystanie potencjału terenów inwestycyjnych

Kierunki działań:

1. Realizacja zadań gminnych w ramach partnerstwa publiczno-prywatnego
2. Przygotowanie kompleksowej oferty inwestycyjnej skierowanej do potencjalnych inwestorów
3. Punkty konsultacyjno-doradcze dla przedsiębiorców

Cel operacyjny 5- Wsparcie małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP)

Kierunki działań:

1. Wspieranie tworzenia nowych przedsiębiorstw
2. Wspieranie rozwoju istniejących przedsiębiorstw
3. Poradnictwo prawne i szkolenia dla przedsiębiorców oraz planujących rozpocząć działalność gospodarczą
4. Wspieranie innowacyjności
5. Tworzenie warunków dla wykorzystania nowoczesnych technologii
6. Promowanie przedsiębiorczości

Cel strategiczny III- Infrastruktura

Cel operacyjny 1- Poprawa stanu infrastruktury drogowej

Kierunki działań:

1. Budowa/przebudowa/odbudowa nowych dróg gminnych, mostów, chodników i parkingów
2. Modernizacja/remont istniejących dróg gminnych, mostów, chodników i parkingów
3. Regulacja stanu prawnego działek drogowych i nabywanie nowych terenów pod budowę dróg
4. Budowa kanalizacji deszczowej i odwodnienie dróg
5. Budowa nowego i modernizacja istniejącego oświetlenia dróg i miejsc publicznych
6. Partycypacja w kosztach budowy i modernizacji dróg wyższego rzędu (w tym mostów)

Cel operacyjny 2- Poprawa stanu technicznego budynków szkół i przedszkoli

Kierunki działań:

1. Budowa nowych przedszkoli
2. Poprawa stanu technicznego budynków szkół i przedszkoli
3. Remont i wyposażenie sal dydaktycznych w przedszkolach
4. Nowoczesne pracownie komputerowe w szkołach

5. Specjalistyczne pracownie językowe i przedmiotowe w szkołach
6. Zakup nowoczesnych pomocy dydaktycznych do szkół
7. Wyposażenie bibliotek szkolnych
8. Tworzenie i rozwój świetlic szkolnych
9. Budowa placów/rozbudowa/modernizacja placów zabaw przy przedszkolach i szkołach
10. Budowa/rozbudowa/remont infrastruktury sportowej przy szkołach.
11. Zagospodarowanie terenów przyszkolnych
12. Parkingi przy szkołach i przedszkolach

Cel operacyjny 3- Rozwój budownictwa socjalnego i pomoc społeczna

Kierunki działań:

1. Budowa mieszkań komunalnych
2. Budowa mieszkań socjalnych
3. Lokale socjalne (zakup, wynajem, adaptacja budynków gminnych)
4. Adaptacje pomieszczeń na potrzeby budownictwa społecznego np. domy spokojnej starości

Cel operacyjny 4- Rozbudowa wodociągów i kanalizacji

Kierunki działań:

1. Modernizacja starej sieci wodociągowej
2. Rozbudowa sieci wodociągowej
3. Budowa i modernizacja ujęć wody i stacji uzdatniania wody
4. Budowa zbiorników retencyjnych
5. Rozbudowa sieci kanalizacyjnej

Cel operacyjny 5- Budowa, rozbudowa, remont i modernizacja infrastruktury sportowej i rekreacyjnej

Kierunki działań:

1. Budowa nowych i modernizacja istniejących obiektów sportowych
2. Budowa nowych i modernizacja istniejących placów zabaw
3. Miejsca rekreacji/ siłownie zewnętrzne dla dorosłych
4. Zagospodarowanie cieków i zbiorników wodnych pod organizację rekreacji wodnej
5. Zagospodarowanie terenów nad brzegami rzek i potoków na cele rekreacyjne
6. Tworzenie nowych szlaków dla potrzeb turystyki pieszej, rowerowej i przyrodniczo-edukacyjnej

7. Budowa infrastruktury aktywnego wypoczynku (np. skatepark)

Cel operacyjny 6- Rozwój Infrastruktury kultury i ochrona zabytków

Kierunki działań:

1. Zakup wyposażenia niezbędnego przy organizowaniu działalności kulturalnej
2. Ochrona dziedzictwa kulturowego
3. Budowa infrastruktury służącej rozwojowi kultury
4. Rewitalizacja obiektów zabytkowych, historycznych, kulturowych i religijnych oraz ich otoczenia
5. Poprawa stanu obiektów sakralnych i ich otoczenia
6. Poprawa infrastruktury istniejącego cmentarza i przygotowywanie placów pod budowę nowych

Cel operacyjny 7- Ośrodki zdrowia

Kierunki działań:

1. Poprawa stanu technicznego budynków ośrodków zdrowia
2. Poszerzenie bazy lokalowej na potrzeby ochrony zdrowia
3. Modernizacja parkingów wokół ośrodków zdrowia

Cel operacyjny 8- Poprawa bezpieczeństwa

Kierunki działań:

1. Budowa systemu monitoringu wizyjnego na terenie gminy
2. Poprawa zaplecza technicznego i wyposażenie jednostek OSP
3. Likwidacja barier architektonicznych
4. Utrzymanie urządzeń melioracyjnych w dobrym stanie
5. Współpraca z RZGW w zakresie budowy i modernizacji infrastruktury zabezpieczającej przed powodzią
6. Zwiększenie bezpieczeństwa ruchu drogowego (przejścia dla pieszych, lustra, oznakowanie, bariery)

Cel strategiczny IV- Promocja i turystyka

Cel operacyjny 1- Promocja gminy

Kierunki działań:

1. Wspólne działania gminy, powiatu i sąsiednich gmin w celu promocji turystycznej regionu
2. Inicjowanie międzynarodowej współpracy w zakresie wspólnej promocji turystyki
3. Promocja produktu lokalnego
4. Współpraca z mediami
5. Wydawnictwa, portale internetowe i imprezy promocyjne
6. Opracowanie pakietu materiałów promocyjnych i reklamowych o gminie (np. foldery, gadżety)

Cel operacyjny 2- Rozwój turystyki

Kierunki działań:

1. Oznakowanie najciekawszych w gminie miejsc i zabytków
2. Opracowanie ofert turystycznych np. questów, etc.
3. Wydawnictwa i publikacje promujące gminę
4. Udział w przedsięwzięciach promujących gminę w kraju i za granicą
5. Budowa i modernizacja szlaków turystycznych, ścieżek rowerowych, ścieżek tematycznych
6. Wykorzystanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych gminy do rozwoju turystyki
7. Budowa pól namiotowych, campingów, infrastruktury turystycznej i okołoturystycznej
8. Rozbudowa bazy noclegowej i gastronomicznej
9. System informacji turystycznej i oznakowania gminy
10. Rozwój handlu i usług towarzyszących turystyce (rzemiosło, rękodzieło artystyczne, pamiątkarstwo)
11. Atrakcyjne zagospodarowanie terenów gminnych
12. Działania na rzecz poprawy estetyki wsi i zachowania ładu przestrzennego

Cel operacyjny 3- Współpraca z podmiotami zewnętrznymi

Kierunki działań:

1. Nawiązanie partnerskiej współpracy z gminami
2. Współpraca z podmiotami zagranicznymi w ramach Euroregionu Beskidy
3. Nawiązanie współpracy z nowymi partnerami z kraju i zagranicy
4. Rozwój współpracy z instytucjami i podmiotami krajowymi

Cel strategiczny V- Środowisko naturalne i rolnictwo

Cel operacyjny 1- Ochrona środowiska

Kierunki działań:

1. Przeciwdziałanie dewastacji obszarów wartościowych przyrodniczo
2. Rewitalizacja terenów nadbrzeżnych
3. Działania zapobiegające zanieczyszczeniu środowiska
4. Wdrożenie programu ograniczenia niskiej emisji
5. Ochrona i przywrócenie różnorodności biologicznej
6. Wykorzystanie zasobów przyrodniczych gminy na cele edukacyjne i rekreacyjne
7. Wspieranie proekologicznych działań i inwestycji
8. Wspieranie niskoemisyjnego transportu
9. Działania na rzecz poprawy jakości wód

Cel operacyjny 2- Doskonalenie systemu gospodarki odpadami

Kierunki działań:

1. Utworzenie i wyposażenie zakładu komunalnego
2. Rozwój systemu selektywnej zbiórki odpadów
3. Działania promujące ograniczenie ilości bioodpadów
4. Dofinansowanie usuwania wyrobów azbestowych
5. Działania edukacyjne i szkolenia

Cel operacyjny 3- Wzrost efektywności energetycznej

Kierunki działań:

1. Program efektywności energetycznej -opracowanie i wdrożenie zmniejszenia zużycia konwencjonalnej energii elektrycznej
2. Termomodernizacja i montaż odnawialnych źródeł energii
3. Wymiana starych opraw oświetleniowych na energooszczędne
4. Montaż efektywnego energetycznie oświetlenia
5. Zastosowanie odnawialnych źródeł energii (OZE) do oświetlenia dróg i obiektów komunalnych
6. Promocja OZE
7. Produkcja i dystrybucja energii ze źródeł odnawialnych
8. Wspieranie budownictwa pasywnego

Cel operacyjny 4- Edukacja ekologiczna

Kierunki działań:

1. Kampanie informacyjne na temat ochrony środowiska i ekologii
2. Konkursy i imprezy proekologiczne
3. Współpraca z instytucjami i organizacjami w zakresie edukacji ekologicznej

Cel operacyjny 5- Wsparcie rolnictwa

Kierunki działań:

1. Rozwój rolnictwa ekologicznego
2. Doradztwo i specjalistyczne szkolenia dla rolników
3. Promocja gospodarstw agroturystycznych
4. Promocja stosowania nowych technik w produkcji rolniczej
5. Ochrona użytków rolnych⁷

---

⁷ <http://bip.radziechowy-wieprz.pl/5575/dokument/11007>

CHARAKTERYSTYKA GMINY

Informacje ogólne

Gmina Radziechowy- Wieprz to gmina wiejska, położona w południowej części województwa śląskiego, w powiecie żywieckim. Obszar Gminy zajmuje 65 km². Gmina graniczy od północy z gminami Lipowa, Żywiec i Świnna, od wschodu z Jeleśnią, od południa z Węgierską Górką i Milówką natomiast od zachodu, na niewielkim odcinku w rejonie Malinowskiej Skały, z górskim obszarem gminy Wisła. W skład gminy wchodzi 6 sołectw: Brzuśnik, Bystra, Juszczyna, Przybędza, Radziechowy oraz Wieprz.

Rysunek 1. Podział gminy Radziechowy- Wieprz na sołectwa

Struktura demograficzna mieszkańców

Zgodnie z danymi GUS na dzień 31 grudnia 2019 r. gmina Radziechowy- Wieprz liczy 13 079 mieszkańców; z czego 50,68% stanowią kobiety (6 629), a 49,32% mężczyźni (6 450). Współczynnik feminizacji dla gminy Radziechowy- Wieprz wynosi 103 (na 100 mężczyzn przypadają 103 kobiety). Na przestrzeni lat 2015-2019 liczba mieszkańców utrzymuje się na zbliżonym poziomie.

Wykres 1. Podział mieszkańców na płeć- statystyki na rok 2019

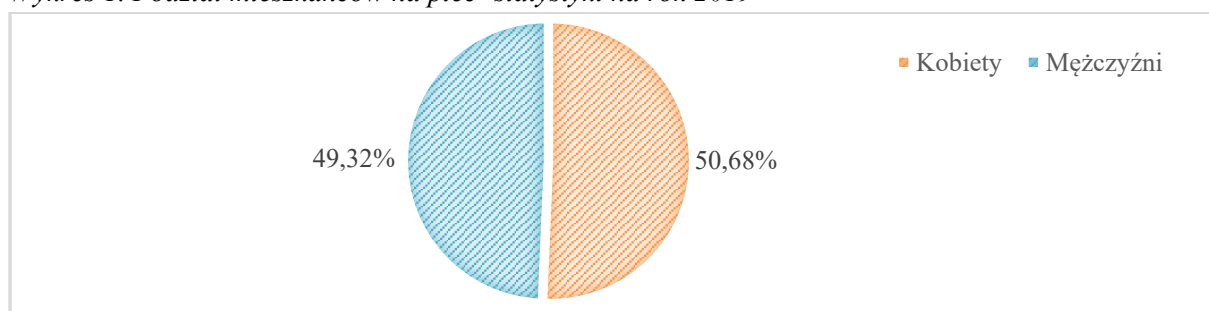

Tabela 1. Liczba mieszkańców gminy Radziechowy- Wieprz w latach 2015-2019

Liczba mieszkańców	2015	2016	2017	2018	2019
Ogółem; w tym:	13 088	13 095	13 049	13 095	13 079
- Kobiety	6 669	6 681	6 634	6 668	6 629
- Mężczyźni	6 419	6 414	6 415	6 427	6 450

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Średni wiek mieszkańców wynosi 39,4 lat i jest niższy od średniego wieku mieszkańców województwa śląskiego oraz nieznacznie niższy od średniego wieku mieszkańców całej Polski.

Mieszkańcy gminy Radziechowy- Wieprz zawarli w 2019 roku 66 małżeństw, co odpowiada 5,0 małżeństwom na 1000 mieszkańców. Jest to więcej od wartości dla województwa śląskiego oraz nieznacznie więcej od wartości dla Polski. W tym samym okresie odnotowano 1,6 rozwodów przypadających na 1000 mieszkańców.

31,1% mieszkańców gminy Radziechowy- Wieprz jest stanu wolnego, 56,2% żyje w małżeństwie, 2,8% mieszkańców jest po rozwodzie, a 9,6% to wdowy/wdowcy.

Na koniec roku 2019 gminę Radziechowy- Wieprz cechował ujemny przyrost naturalny, który wynosił -15. Uściślając, w 2019 roku w gminie odnotowano 120 urodzeń dzieci, w tym 50,80% dziewczynek i 49,20% chłopców. W tym samym czasie doszło do 135 zgonów, co odpowiada 10,30 zgonom na 1000 mieszkańców. Na przestrzeni lat 2015-2018 przyrost naturalny jest zmienny.

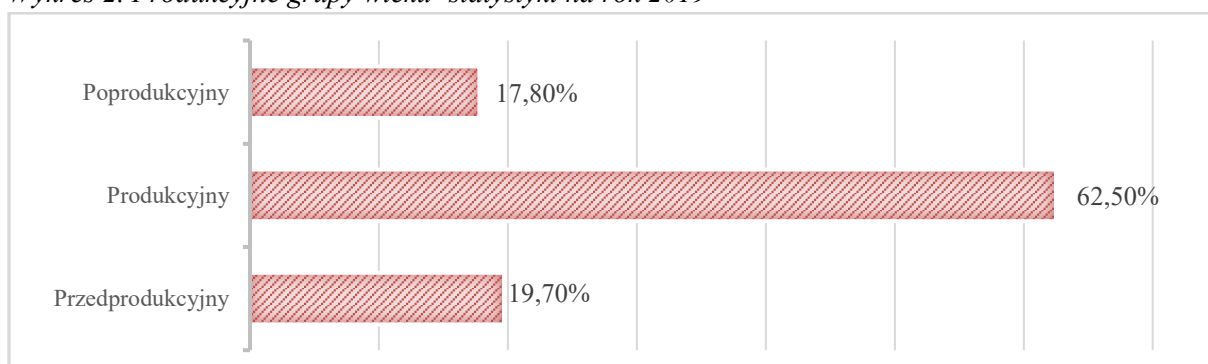
Tabela 2. Przyrost naturalny w latach 2015-2019

	2015	2016	2017	2018	2019
Przyrost naturalny, ogółem w tym:	12	-13	15	23	-15
- Kobiety	-1	-7	-8	21	-10
- Mężczyźni	13	-6	23	2	-5
Urodzenia żywe ogółem, w tym:	131	130	148	158	120
- Kobiety	60	61	61	85	61
- Mężczyźni	71	69	87	73	59
Zgony ogółem, w tym:	119	143	133	135	135
- Kobiety	61	68	69	64	71
- Mężczyźni	58	75	64	71	64

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Dane statystyczne na koniec roku 2019 wskazują, że 62,50% mieszkańców gminy Radziechowy- Wieprz jest w wieku produkcyjnym, 19,70% w wieku przedprodukcyjnym, a 17,80% mieszkańców jest w wieku poprodukcyjnym.⁸

Wykres 2. Produkcyjne grupy wieku- statystyki na rok 2019

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

⁸ <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/dane/teryt/tablica#>

Infrastruktura społeczno- techniczna

Oświata

Na terenie gminy działają następujące placówki wychowania przedszkolnego, których organem prowadzącym jest gmina Radziechowy- Wieprz:

- Przedszkole im Władysława Pieronka w Radziechowach,
- Publiczne Przedszkole w Wieprzu,
- Publiczne Przedszkole w Juszczynie,
- Publiczne Przedszkole w Bystrej,
- Publiczne Przedszkole w Przybędzy.

Na terenie gminy funkcjonuje również Niepubliczne Przedszkole Maja w Radziechowach.

Aktualnie na jedno miejsce w przedszkolu przypada 1,07 osób. Można zatem stwierdzić, iż na terenie gminy Radziechowy- Wieprz mamy do czynienia z dostateczną dostępnością do infrastruktury przedszkolnej.

Tabela 3.Placówki wychowania przedszkolnego na terenie gminy

	2017/18	2018/19	2019/20
Placówki wychowania przedszkolnego;	6	6	7
w tym przedszkola:	5	5	7
Miejsca w przedszkolach	406	447	468
Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego;	472	488	500
w tym w przedszkolach:	392	403	500

Od 2019 roku mieszkańcy gminy mają możliwość korzystania z placówki opieki dla dzieci poniżej 3 roku życia jaką jest Żłobek w Sadzie w Radziechowach.

Na terenie gminy funkcjonuje sześć szkół podstawowych:

- Szkoła Podstawowa im. Jana Klicha w Wieprzu,
- Szkoła Podstawowa im. ks. prał Stanisława Gawlika w Radziechowach,
- Szkoła Podstawowa im. ks. Jana Twardowskiego w Brzuśniku,
- Szkoła Podstawowa im. Franciszka Polaka w Juszczynie,
- Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Bystrej,
- Szkoła Podstawowa w Przybędzy.

Na jeden oddział w szkole podstawowej przypada średnio 17 uczniów. W roku szkolnym 2019/20 w szkołach podstawowych na terenie gminy uczyło się łącznie 1083 uczniów. Na przestrzeni lat 2016-2018 liczba uczniów szkół podstawowych wzrosła o ponad 12,00%. Wzrost liczby uczniów w szkołach podstawowych spowodowany był m.in. reformą oświaty, w wyniku której od 1 września 2017 r. gimnazja zostały włączone do szkół podstawowych. W rezultacie powstały szkoły podstawowe z oddziałami gimnazjalnymi.⁹

Tabela 4. Szkoły podstawowe na terenie gminy

	2017/18	2018/19	2019/20
Szkoły podstawowe	6	6	6
Uczniowie szkół podstawowych	966	1091	1083
Gimnazja	1	1	0
Uczniowie gimnazjum	217	113	0

Na terenie gminy nie ma żadnej szkoły średniej. Absolwenci szkół podstawowych mają możliwość kontynuowania nauki w szkołach publicznych, znajdujących się na obszarze powiatu żywieckiego. Są to placówki o profilu ogólnokształcącym, technicznym oraz branżowym.

W ramach przygotowania dokumentu Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych przeprowadzono badanie ankietowe wśród 87 dorosłych mieszkańców gminy Radziechowy- Wieprz. Gdy zapytano ich czy oferta opieki nad dziećmi do lat 3 w gminie zaspokaja potrzeby mieszkańców, 27,59% badanych udzieliło odpowiedzi twierdzącej, natomiast 36,78% stwierdziło, że oferta gminy w tym zakresie nie jest wystarczająca. Pozostałe 35,63% nie potrafiło udzielić jednoznacznej odpowiedzi. W przypadku oferty opieki przedszkolnej, 71,26% ankietowanych przyznało, że zaspokaja ona potrzeby mieszkańców, natomiast 17,24% wyraziło zdanie przeciwne. Pozostałe 11,49% respondentów nie wyraziło swojej opinii. Ponadto, większość mieszkańców oceniła na poziomie dobrym ofertę edukacyjną szkół w gminie.

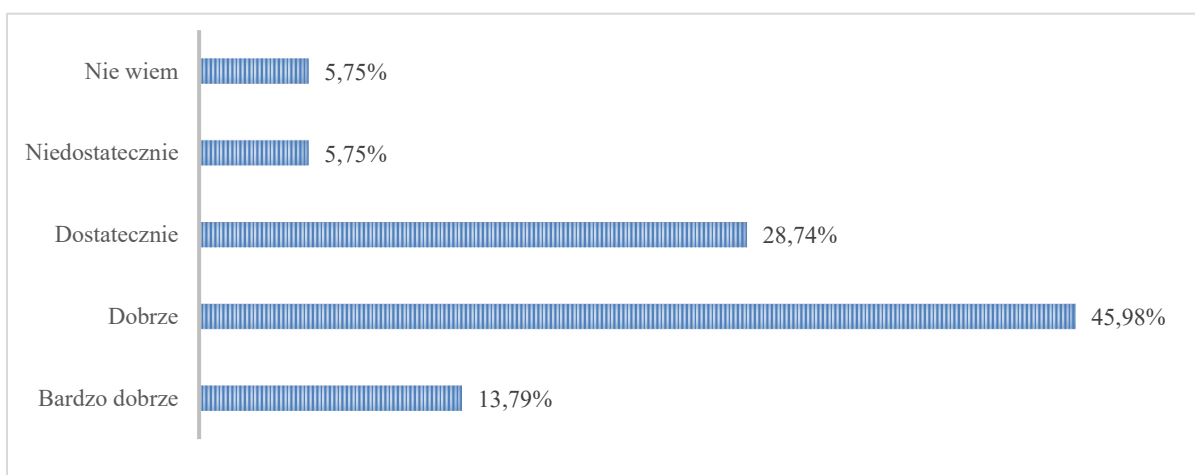
---

⁹ <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/dane/teryt/tablica>

Tabela 5. Oferta gminy w zakresie opieki nad dziećmi

Czy oferta gminy w zakresie opieki nad dziećmi zaspokaja potrzeby mieszkańców?	Tak	Nie	Nie wiem
Opieka na dziećmi do lat 3	27,59%	36,78%	35,63%
Opieka przedszkolna	71,26%	17,24%	11,49%

Wykres 3. Jak ocenia Pani/Pan ofertę edukacyjną szkół w gminie?

Opieka Zdrowotna

Dostęp do podstawowej opieki zdrowotnej mieszkańcom gminy Radziechowy- Wieprz zapewniają trzy ośrodki zdrowia:

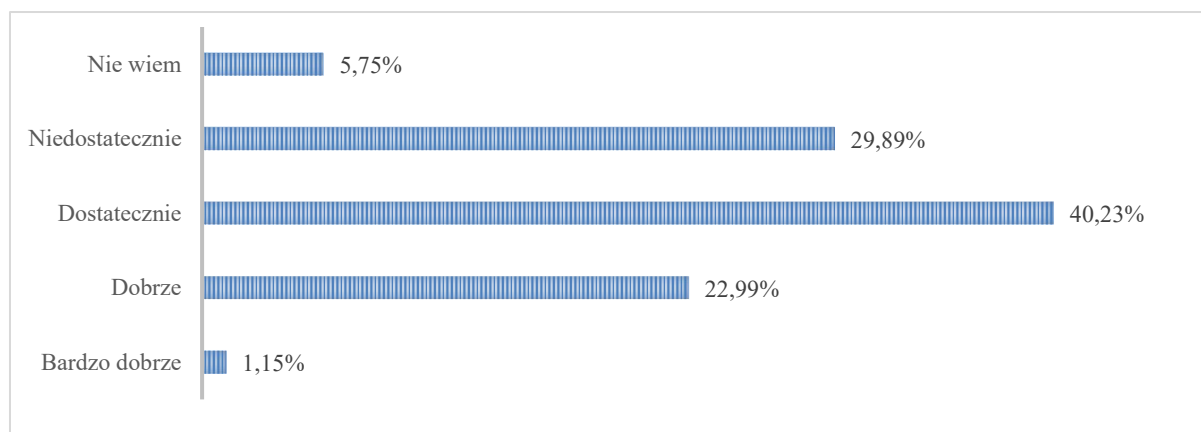
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „SALUS AEGROTI” w Wieprzu,
- SALUS S.C. Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Radziechowach,
- SALUS S.C. Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Wieprzu.

Na każdą przychodnię przypada średnio 6 540 osób. W roku 2019 udzielono łącznie 52855 porad w ramach podstawowej opieki zdrowotnej.¹⁰

Na terenie gminy działają trzy ogólnodostępne apteki, dzięki czemu mieszkańcy mają zapewniony podstawowy dostęp do leków i artykułów medycznych.

Opinie mieszkańców gminy biorących udział w badaniu ankietowym na temat oferty w zakresie ochrony zdrowia były nieco zróżnicowane. Ponad 40,00% badanych oceniło ją na poziomie dostatecznym. Kolejno 29,89% ankietowanych przyznało, że gmina jest niedostatecznie przygotowana w tym zakresie, natomiast 22,99% stwierdziło, że oferta usług medycznych jest dobra. Jeden z badanych (1,15%) ocenił poziom opieki medycznej jako bardzo dobry, a pozostałe 5,75% nie wyraziło swojej opinii.

Wykres 4. Jak ocenia Pani/Pan poziom opieki zdrowotnej w gminie?

¹⁰ <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/dane/teryt/tablica>

Jak wynika z odpowiedzi badanych największym problemem jest aktualnie ograniczony dostęp do lekarzy POZ z powodu trwającej pandemii COVID-19. Jako zasadne ankietowani wskazali również zatrudnienie większej ilości specjalistów (m.in. ginekologa, kardiologa, stomatologa), wydłużenie godzin pracy ośrodków, poszerzenie oferty usług rehabilitacyjnych, zwiększenie ilości bezpłatnych badań profilaktycznych, dofinansowanie przez gminę oferty NFZ w zakresie np. stomatologii oraz działania w zakresie upowszechniania wiedzy na temat zdrowego żywienia, znaczenia aktywności fizycznej. Respondenci zwrócili również uwagę na niski poziom obsługi w ośrodkach zdrowia (m.in. nieuprzejmość personelu), brak badań laboratoryjnych na miejscu oraz brak wsparcia dla osób uzależnionych.

Bezpieczeństwo

Główne zadania w zakresie ochrony bezpieczeństwa mieszkańców oraz utrzymania porządku publicznego realizuje Komisariat Policji w Węgierskiej Górcie, Komenda Powiatowa Policji w Żywcu oraz Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Żywcu. Ponadto na terenie gminy działają ochotnicze straże pożarne, które uczestniczą prawie we wszystkich akcjach likwidujących zagrożenia pożarowe, powodziowe lub drogowe: OSP Radziechowy, OSP Wieprz, OSP Juszczyna, OSP Bystra i OSP Przybęda.

W 2019 roku w gminie Radziechowy- Wieprz stwierdzono szacunkowo (w oparciu o dane powiatowe) 233 przestępstwa. Oznacza to, że na każdych 1000 mieszkańców odnotowano 17,77 przestępstw. Jest to wartość znacznie mniejsza od wartości dla województwa śląskiego oraz nieznacznie mniejsza od średniej dla całej Polski. Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw dla wszystkich przestępstw ogółem w gminie Radziechowy- Wieprz wynosi 84,80% i jest znacznie większy od wskaźnika wykrywalności dla województwa śląskiego oraz znacznie większy od wskaźnika dla całej Polski. W przeliczeniu na 1000 mieszkańców gminy Radziechowy- Wieprz najwięcej stwierdzono przestępstw przeciwko mieniu - 10,12 (wykrywalność 77%) oraz o charakterze kryminalnym - 8,32 (wykrywalność 74%). W dalszej kolejności odnotowano przestępstwa o charakterze gospodarczym - 7,08 (92%), drogowe - 1,69 (99%) oraz przeciwko życiu i zdrowiu - 0,41 (95%).¹¹

Analizując szczegółowe dane można zauważyć, iż najwyższy wskaźnik dotyczący przestępstw ogółem odnotowano w roku 2018, natomiast w roku kolejnym liczba przestępstw dość dynamicznie spadła.

Tabela 6. Przestępstwa stwierdzone na terenie gminy w latach 2014-2019

	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Ogółem	244	237	217	167	317	233
Kryminalne	144	126	103	93	100	109
Gospodarcze	61	73	79	42	186	93
Drogowe	34	29	26	22	23	22
Przeciwko życiu i zdrowiu	7	7	7	7	4	5
Przeciwko mieniu	124	128	128	67	213	132

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

¹¹ https://www.polskawliczbach.pl/gmina_Radziechowy_Wieprz#poziom-przestepczosci

Kultura i sport

Głównymi instytucjami kultury na terenie gminy są: Gminne Centrum Kultury, Promocji, Turystyki oraz Gminna Biblioteka Publiczna.

Gminne Centrum Kultury, Promocji, Turystyki Radziechowy- Wieprz, to instytucja, która współpracując z zespołami, stowarzyszeniami i klubami itp., realizuje zadania z zakresu szeroko pojętej kultury – zarówno regionalnej jak i narodowej. Głównym celem działania Gminnego Centrum Kultury, Promocji, Turystyki jest wzrost atrakcyjności Gminy Radziechowy- Wieprz i regionu, poprzez rozwój kulturowy, wychowawczy i turystyczny. Jednocześnie jest to związane z podniesieniem świadomości kulturalnej, poszerzaniu wiedzy i pogłębieniem tożsamości regionalnej mieszkańców gminy, a także uzyskanie ogólnego wzrostu kulturalnego. Gminne Centrum Kultury prowadzi świetlicę dla dzieci w ramach edukacji kulturalnej, angażuje Koła Gospodyń Wiejskich, Ochotnicze Straże Pożarne, Lokalne Stowarzyszenia oraz współpracuje z Klubem Seniora. W ramach działalności Centrum funkcjonują również zespoły regionalne: ZR Grojcowianie i Mali Grojcowianie z Wieprza, ZPiT Jodełki z Radziechowych oraz Orkiestra Dęta.

Ponadto we wszystkich sześciu sołectwach gminy prężnie działają Koła Gospodyń Wiejskich. Ich najważniejszym celem jest prowadzenie działalności kulturalnej, pielęgnowanie regionalnych tradycji i kultywowanie ludowych obrzędów. KGW reprezentują gminę w różnego rodzaju konkursach, festiwalach, targach, wystawach. Członkinie kół wymieniają się doświadczeniami, integrują społeczność lokalną, organizują wolny czas sobie i młodzieży, przyrządzają regionalne potrawy, przekazują wiedzę młodszemu pokoleniu, rozwijają swoje umiejętności manualne, plastyczne, muzyczne oraz propagują aktywność obywatelską.

Na terenie gminy Radziechowy- Wieprz działają również liczne stowarzyszenia i kluby, działające w obszarze kultury, sportu i rekreacji:

- Klub Seniora „Wrzos”,
- Stowarzyszenie Dzieci Serc,
- UKS „Metalik” Radziechowy,
- UKS „Champion” Radziechowy,
- GKS Radziechowy- Wieprz,
- LKS Bystra,
- LKS Juszczyzna,

- Klub Karate „Arawashi”
- Rodzinny Klub Biegacza „Baca”¹²

Gminna Biblioteka Publiczna Radziechowy- Wieprz jest miejscem wspierania wszechstronnego rozwoju jednostki, współpracy i inicjatyw społecznych. Prowadzi działalność na rzecz aktywizacji społeczności lokalnej i zaspokajania jej potrzeb kulturalnych i edukacyjnych. Jest organizatorem konkursów literackich, fotograficznych, plastycznych, warsztatów tańca dawnego, kuglarstwa, malarstwa i fotografii. Biblioteka posiada swoje filie w Wieprzu, Juszczynie, Bystrej i Brzuśniku.¹³

Zgodnie z danymi GUS na rok 2019 Gminna Biblioteka Publiczna, posiada księgozbiór liczący 28 427 woluminów. W ciągu roku z biblioteki skorzystało łącznie 964 czytelników, odnotowano 13 653 wypożyczeń księgozbiorów na zewnątrz.

W 2019 r. na terenie gminy Radziechowy Wieprz zorganizowano łącznie 28 imprez kulturalnych, w których wzięło udział łącznie 6 700 osób.¹⁴

Tabela 7. Imprezy kulturalne na terenie gminy Radziechowy- Wieprz w 2019 r.

Forma wydarzenia	Ilość	Liczba uczestników
Wystawy	3	500
Festiwale i przeglądy artystyczne	2	1 500
Koncerty	6	3 000
Prelekcje, spotkania, wykłady	2	500
Imprezy turystyczne i sportowo-rekreacyjne	7	800
Konkursy	3	200
Warsztaty	5	200

---

¹² <https://cowkulturze.pl/>

¹³ <https://www.radziechowy-wieprz.pl/strona/gminna-biblioteka-publiczna,111>

¹⁴ <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/dane/teryt/tablica>

Do dyspozycji klubów sportowych, placówek oświatowych z terenu gminy oraz mieszkańców pozostają następujące obiekty ogólnodostępne:

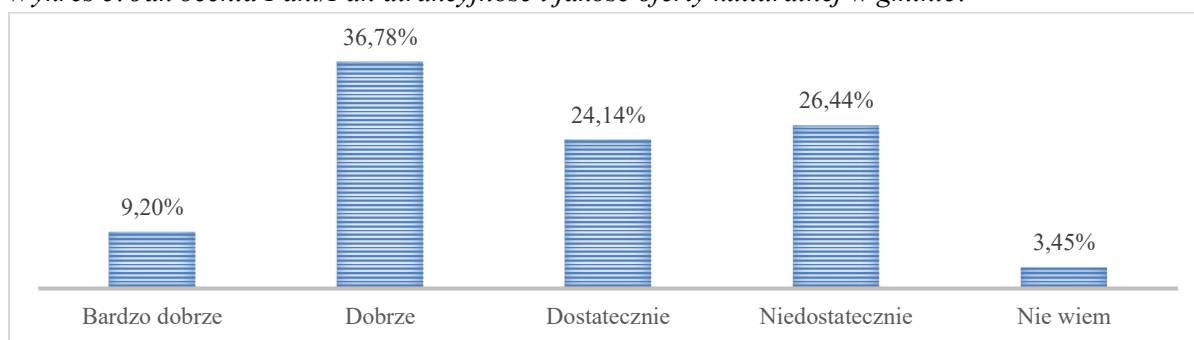
- Infrastruktura Okołoturystyczna (Wieprz, ul. Nad Sołą 1000)- wybudowana w 2010 r.; w skład obiektu wchodzi dwa boiska do piłki plażowej, kort tenisowy ze sztuczną nawierzchnią, boisko wielofunkcyjne z nawierzchnią poliuretanową, dwa boiska do gry w bule, pole do gry w szachy, zaplecze sanitarne, scena z widownią, altana z grillem, plac zabaw dla dzieci oraz parkingi.
- Boisko GKS Radziechowy- Wieprz (Wieprz ul. Szkolna 759)- w skład obiektu wchodzi dwa boiska do piłki nożnej z naturalną nawierzchnią, budynek z zapleczem sanitarnoszatniowym oraz parking.
- Boisko GKS Radziechowy- Wieprz (Wieprz 940)- w skład obiektu wchodzi boisko z naturalną nawierzchnią, budynek z zapleczem sanitarno- szatniowym, zadaszoną widownią oraz zaplecze gastronomiczne w postaci wiaty.
- Siłownia zewnętrzna (Wieprz 940)- wybudowana w 2012 r., posiada 8 stanowisk z których każde jest odpowiedzialne za rozbudowę innych partii mięśni. Mała infrastruktura w postaci ławek i koszy.
- Moje Boisko Orlik (Radziechowy ul. Szkolna 1467)- wybudowane w 2012 r.; w skład obiektu wchodzi: boisko ze sztuczną nawierzchnią o wymiarach 32m x 60m oraz boisko wielofunkcyjne z nawierzchnią poliuretanową, boisko do siatkówki o nawierzchni z trawy syntetycznej oraz zaplecze sanitarno- szatniowe.
- Plac zabaw w Radziechowach (Radziechowy, ul. Św. Marcina)- obiekt przy Przedszkolu w Radziechowach.
- Boisko wielofunkcyjne w Juszczynie, obiekt przy Szkole Podstawowej w Juszczynie, obejmuje boisko wielofunkcyjne ze sztuczną nawierzchnią i miejsca parkingowe.
- Plac zabaw w Juszczynie (Juszczyna)- obiekt przy Przedszkolu w Juszczynie.
- Boisko LKS Magura Bystra (Bystra 282)- w skład obiektu wchodzi: boisko z naturalną nawierzchnią, budynek z zapleczem sanitarno- szatniowym.
- Plac zabaw w Przybędzy (Przybęda)- obiekt przy Szkole Podstawowej w Przybędzy.
- Plac zabaw w Brzuśniku.
- Boisko sportowe przy Szkole Podstawowej w Brzuśniku¹⁵

---

¹⁵ Program Rozwoju Gminy Radziechowy- Wieprz na lata 2016 – 2026, dostęp on-line: <http://bip.radziechowy-wieprz.pl/5575/dokument/11007>

Większość mieszkańców uczestniczących w badaniu ankietowym na poziomie dobrym oceniło jakość i atrakcyjność oferty kulturalnej gminy. Taką odpowiedź wskazało 36,78%. 9,20% przyznało, że zasoby gminy w tym zakresie są bardzo dobre, a według 24,14% dostateczne. Z kolei 26,44% badanych uznało jakość oferty za niedostateczną, natomiast pozostałe 3,45% nie wyraziło swojej opinii.

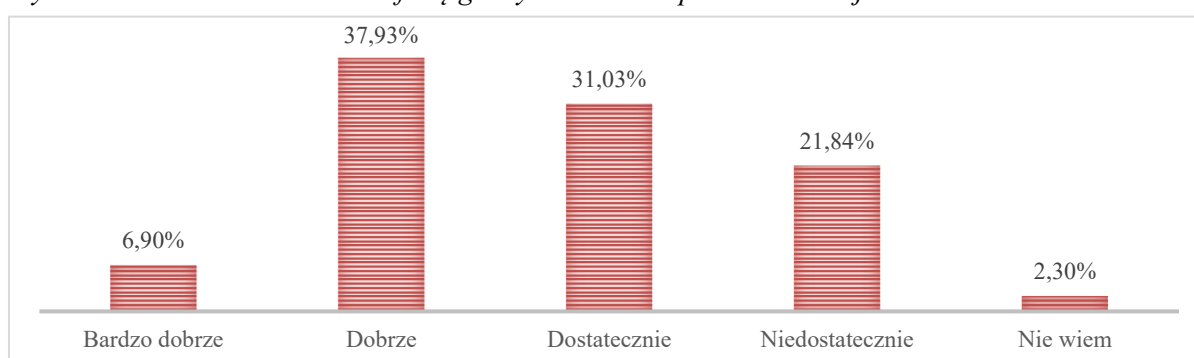
Wykres 5. Jak ocenia Pani/Pan atrakcyjność i jakość oferty kulturalnej w gminie?

Gdy zapytano ankietowanych jakich placówek kulturalnych lub form zajęć artystycznych brakuje w gminie lub dostęp do nich jest ograniczony, najczęściej wymieniali zajęcia taneczne, plastyczne, sportowo- ruchowe, kreatywne i twórcze, koła historyczne i szachowe oraz kino. Pojawiły się również odpowiedzi wskazujące na brak organizacji zajęć dla osób starszych i zasadność poszerzenia oferty kulturalnej integrującej mieszkańców w różnych grupach wiekowych. Zwrócono również uwagę na małą ilość festynów i kiermaszy np. świątecznych z prezentacją i sprzedażą lokalnych rzemiosł, wypieków i dań kuchni polskiej i regionalnej.

Na podobnym poziomie mieszkańcy ocenili ofertę gminy w zakresie sportu i rekreacji. 37,93% uznało, że zasoby gminy są dobre, a 31,03% stwierdziło, że dostateczne. 6,90% przyznało, że jakość oferty jest bardzo dobra, z kolei 21,84% badanych oceniło ofertę w tym zakresie jako niedostateczną. Pozostałe 2,30% nie wyraziło swojej opinii.

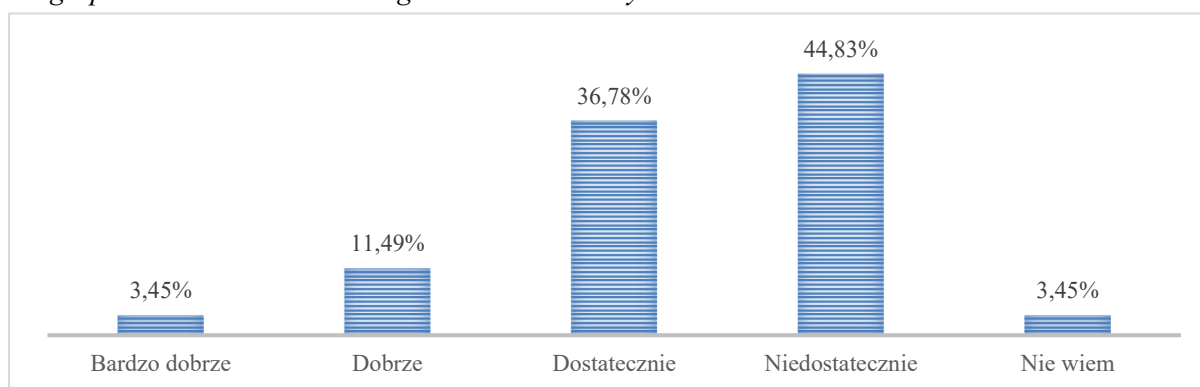
Wykres 6. Jak ocenia Pani/Pan ofertę gminy w zakresie sportu i rekreacji?

Wśród działań i inwestycji, które należałoby podjąć w gminie w celu pełniejszego dostosowania oferty w zakresie sportu i rekreacji mieszkańcy wskazywali najczęściej budowę basenu, utworzenie ścieżek rowerowych, placów zabaw, parku rodzinnego z alejkami, skatepark, parku linowego. Jako zasadne wskazano również organizację zajęć ruchowych zarówno dla dzieci i młodzieży, jak i osób starszych, wykorzystanie potencjału gminy w celu utworzenia terenów rekreacyjnych przy nabrzeżu Soły oraz modernizację boiska w Juszczynie.

Ocena działań gminy w zakresie organizacji i zagospodarowania czasu wolnego dzieci i młodzieży była nieco rozbieżna choć najwyższy odsetek tj. 44,83% stanowiły odpowiedzi mieszkańców wskazujące na niedostateczny poziom. 36,78% stwierdziło, że działania gminy można uznać za dostateczne, 11,49% oceniło je dobrze, a 3,45% bardzo dobrze. Pozostałe 3,45% ankietowanych nie wyraziło swojej opinii.

Wykres 7. Jak Pani/Pan ocenia działania podejmowane w gminie w zakresie organizacji i zagospodarowania czasu wolnego dzieci i młodzieży?

Turystyka i rekreacja

Region żywiecki, w granicach którego leży gmina Radziechowy- Wieprz, obejmuje swym zasięgiem jeden z najbardziej atrakcyjnych kulturowo, turystycznie i przyrodniczo obszarów południowej Polski – Beskid Żywiecki. O niezwykłości i unikalności terenów turystycznych i kulturalnych regionu świadczy urozmaicona rzeźba terenu, różnorodność kulturowa pod względem tradycji, zwyczajów, obrzędów, gwary oraz kultury agrarnej.

Gmina Radziechowy- Wieprz leży w granicach trzech mezoregionów: Kotliny Żywieckiej (centralna część gminy), Beskidu Śląskiego (zachodnia część gminy) i Beskidu Żywieckiego (wschodnia część gminy). Znaczny procent powierzchni gminy zajmują lasy. Gminę rozdziela na dwie części biegnąca doliną rzeka Soła oraz droga S-69 i szlak kolejowy Żywiec-Zwardoń. Zachodnia część terenu gminy Radziechowy- Wieprz wchodzi w skład Parku Krajobrazowego Beskidu Śląskiego i jego otuliny, natomiast południowo-wschodnia część gminy leży na terenie Żywieckiego Parku Krajobrazowego. Park Krajobrazowy Beskidu Śląskiego jest obszarem chronionym ze względu na szczególne wartości przyrodnicze, krajobrazowe i kulturowe Beskidu Śląskiego.

Na terenie Gminy Radziechowy -Wieprz znajdują się następujące obszary chronione w sieci Natura 2000:

- Obszar sieci Natura 2000 - Kościół w Radziechowach: Obszar o powierzchni 0,06 ha, położony jest w centralnej części sołectwa Radziechowy, na wysokości 445 m n.p.m. Obszar obejmuje zabudowania kościoła parafialnego pod wezwaniem św. Marcina, z 1663 r. wraz z parafią radziechowską (obiekt wpisany do Państwowego Rejestru Zabytków).
- Obszar sieci Natura 2000 - Beskid Żywiecki: Obszar o powierzchni 35 276,06 ha, położony jest w Beskidzie Żywieckim, z niewielkimi fragmentami w obrębie Pogórza Śląskiego i w Kotliny Żywieckiej. Większość powierzchni zawiera się w granicach Parku Krajobrazowego Beskidu Żywieckiego, część powierzchni wchodzi ponadto w obręb Leśnego Kompleksu Promocyjnego „Lasy Beskidu Śląskiego”. Obszar rozciąga się w przedziale wysokościowym 349-1534 m n.p.m., przy czym w obrębie Gminy Radziechowy- Wieprz przedział ten ograniczony jest do wysokości 450-1132 m n.p.m.
- Obszar sieci Natura 2000 - Beskid Śląsk: Obszar o powierzchni 26 158,59 ha, położony jest w masywie Beskidu Śląskiego, z niewielkimi fragmentami w obrębie Pogórza Śląskiego i w Kotliny Żywieckiej. Większość powierzchni zawiera się w granicach Parku Krajobrazowego Beskidu Śląskiego, jak również Leśnego Kompleksu Promocyjnego „Lasy Beskidu Śląskiego”.

Na terenie gminy Radziechowy- Wieprz znajdują się również dwa pomniki przyrody:

- Cis pospolity – obwód 155 cm, wys. 15 m, wiek ok. 600 lat; lokalizacja: miejscowość Brzuśnik, na terenie prywatnej posesji, w ogrodzie pośród zabudowań.
- Buk zwyczajny – obwód 410 cm, wys. 25 m; lokalizacja: miejscowość Juszczyzna w okolicy domu nr 85, w sąsiedztwie pastwiska, na brzegu drogi dojazdowej do pól.

Najstarsze ślady osadnictwa stwierdzone w Radziechowach, Wieprzu i Brzuśniku datuje się na epokę kamienia. Są one związane z poszukiwaniem dogodnych terenów do zasiedlania. Na krajobraz kulturowy gminy Radziechowy -Wieprz, jako ważny element dziedzictwa kulturowego, składają się następujące kompleksy obiektów zabytkowych:

➤ Wpisane do rejestru zabytków:

- Zespół kościoła parafialnego p.w. św. Marcina w Radziechowach, pierwszy kościół wzniesiony po założeniu parafii w 1390 r., do dziś zachowały się: prezbiterium oraz wschodnia część nawy głównej wraz z cmentarzem parafialnym założonym w 1813 r.,
- Cmentarz epidemiczny w Radziechowach, założony w 1893 r. znajduje się na nim upamiętniający akt założenia krzyż i pomnik bohaterów poległych w walce 1939-45,
- Osada z epoki kamienia na Grojcu (nr 292/2,302).

➤ Obiekty ujęte w gminnej ewidencji zabytków:

W gminnej ewidencji zabytków znajduje się 177 pozycji. Do najbardziej wartościowych należą:

- Założenia folwarczno-ogrodowe w Wieprzu. Jest to ogród o zarysie kwadratu (o pow. 2ha) otoczony z trzech stron zabudowaniami gospodarczymi (budynek biura, gorzelnia z początku XIX w, budynek mieszkalny, stajnie z XIX w., magazyn pasz i dawne czworaki). Centralne miejsce w ogrodzie zajmuje dwór z końca XIX w. Przebudowany w drugiej połowie XX w. Całość zespołu została założona przy trakcie cesarskim (obecnie droga Żywiec - Węgierska Górka), po drugiej stronie znajduje się tzw. Belweder z przełomu XVIII/XIX w.
- Drewniany kościół parafialny p.w. Najświętszej Matki Boskiej w Juszczyźnie z 1924 r.
- Budynek przedszkola w Wieprzu z 1912 r.

➤ Kapliczki przydrożne:

Na obszarze gminy znajduje się 25 kapliczek i krzyży o wartości historycznej, podlegające ochronie konserwatorskiej. Wznoszone były od pierwszej połowy XIX w. do początku XX w. w różnych formach i materiałach.

➤ Dobra kultury współczesnej:

Na wzgórzu Matyska na wys. 609m n.p.m. w 2001r. wybudowano Krzyż Milenijny, a w 2009r. zakończono budowę 14 stacji drogi krzyżowej. Ze względu na wyjątkowość tego miejsca Głgota Beskidów stała się już miejscem kultowym.

➤ Stanowiska archeologiczne:

Na terenie gminy znajduje się 15 stanowisk archeologicznych. Spośród nich do rejestru zabytków woj. śląskiego została wpisana osada neolityczna w Wieprzu.

Teren gminy sprzyja uprawianiu turystyki pieszej i rowerowej. Dlatego jako uzupełnienie układu drogowego, konieczne jest rozwinięcie w gminie systemów szlaków turystycznych. Na system ten złożą się między innymi: ścieżki rowerowe, ścieżki piesze, trasy do Nordic Walkingu oraz pozostałe szlaki wytyczone na drogach polnych i leśnych. Konieczne jest również ich zagospodarowanie w podstawową infrastrukturę turystyczną, w tym: oznakowania, punkty informacji turystycznej, miejsca wypoczynku, utwardzenia nawierzchni, tablice informacyjne itp. Dużym problemem jest obecnie brak zagospodarowania terenów nadrzecznych. W większości jest to obszar zdewastowany (dzikie wysypiska, nielegalne odprowadzanie ścieków, prowizoryczne miejsca parkingowe, zniszczona roślinność i niska jakość wód).

Aktualnie na terenie gminy znajdują się ścieżki rowerowe, o łącznej długości ponad 25 km, rozciągają się na wszystkie miejscowości Gminy tj: Wieprz, Radziechowy, Przybędzę, Juszczyne, Bystrą oraz Brzuśnik. W Wieprzu znajduje się również „punkt widokowy” oraz „punkt biwakowy” wyposażone w niezbędne kosze, ławeczki oraz stoliki.¹⁶

---

¹⁶ Program Rozwoju Gminy Radziechowy- Wieprz na lata 2016-2026; dostęp on-line: <http://bip.radziechowy-wieprz.pl/6220/dokument/10840>

Rynek pracy

Zgodnie z danymi GUS na koniec roku 2019, w gminie Radziechowy- Wieprz pracowało 1 070 osób. 60,75% wszystkich pracujących ogółem stanowiły kobiety, a 39,25% mężczyźni. Na przestrzeni lat 2016- 2019 liczba osób pracujących w gminie wzrosła o ponad 28,00%.

Tabela 8. Liczba osób pracujących w gminie Radziechowy- Wieprz w latach 2016-2019

Liczba osób pracujących w gminie	2016	2017	2018	2019
Pracujący ogółem; w tym:	833	845	1 089	1 070
Kobiety	543	508	647	650
Mężczyźni	290	337	442	420

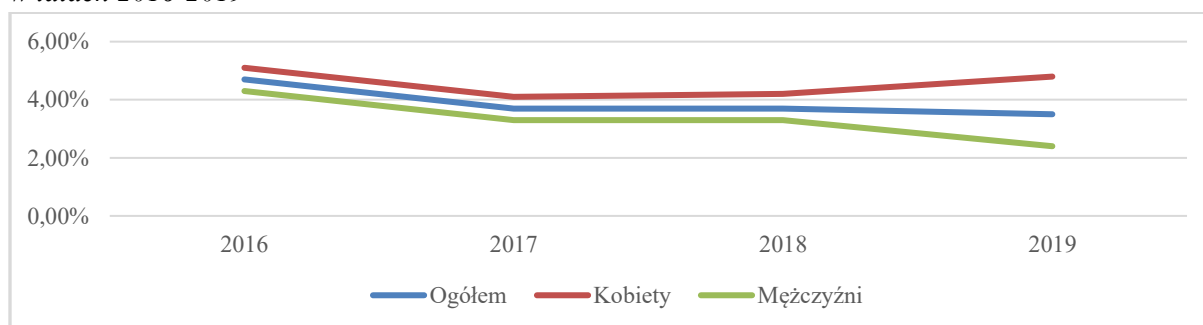
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wśród aktywnych zawodowo mieszkańców gminy Radziechowy- Wieprz 2 241 osób wyjeżdża do pracy do innych gmin, a 253 pracujących przyjeżdża do pracy spoza gminy, tak więc saldo przyjazdów i wyjazdów do pracy wynosi -1 988.

22,3% aktywnych zawodowo mieszkańców gminy pracuje w sektorze rolniczym (rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo), 39,6% w przemyśle i budownictwie, 13,6% w sektorze usługowym (handel, naprawa pojazdów, transport, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja), a 1,2% pracuje w sektorze finansowym (działalność finansowa i ubezpieczeniowa, obsługa rynku nieruchomości).

W 2019 r. ogółem w gminie zarejestrowano 359 osób bezrobotnych, w tym 200 kobiet oraz 159 mężczyzn. Na przestrzeni lat 2016-2019 widoczny jest stały spadek udziału bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym. Na koniec roku 2019 współczynnik ten wynosił 3,5% (4,8% wśród kobiet i 2,4% wśród mężczyzn). Szczególny spadek widoczny jest w przypadku wskaźnika dotyczącego mężczyzn.

Wykres 8. Udział zarejestrowanych osób bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w latach 2016-2019

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

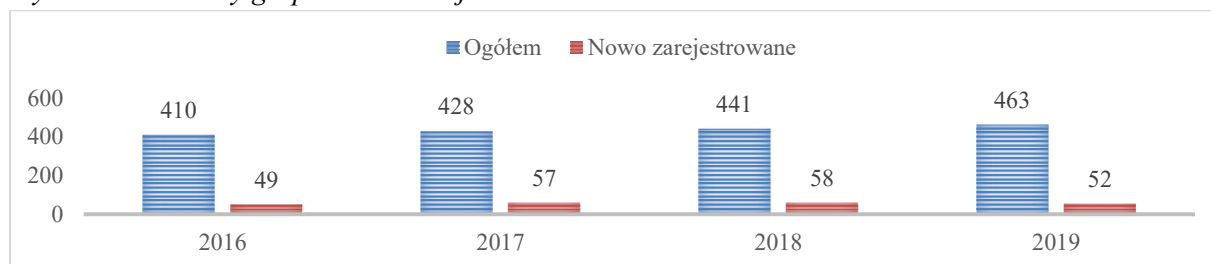
Gospodarka

W gminie Radziechowy- Wieprz, na koniec roku 2019 w rejestrze REGON zarejestrowanych było 1 102 podmiotów gospodarczych, z czego 973 stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. Zarejestrowano 121 nowych podmiotów, a 61 zostało wyrejestrowanych. Według danych z rejestru REGON wśród podmiotów posiadających osobowość prawną w gminie Radziechowy- Wieprz najwięcej stanowią spółki cywilne (42). Analizując rejestr pod kątem liczby zatrudnionych pracowników można stwierdzić, że najwięcej jest mikro-przedsiębiorstw, zatrudniających 0- 9 pracowników (1 066 podmiotów).

1,5% (17) podmiotów jako rodzaj działalności deklarowało rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo, jako przemysł i budownictwo swój rodzaj działalności deklarowało 38,7% (426) podmiotów, a 59,8% (659) podmiotów w rejestrze zakwalifikowana jest jako pozostała działalność. Wśród osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w gminie Radziechowy- Wieprz najczęściej deklarowanymi rodzajami przeważającej działalności są: budownictwo (27,0%) oraz handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (26,1%).¹⁷

Na przestrzeni ostatnich lat obserwuje się stały wzrost ogólnej liczby zarejestrowanych podmiotów. Najwyższy wskaźnik nowo zarejestrowanych podmiotów odnotowano w roku 2018.

Wykres 9. Podmioty gospodarcze w rejestrze REGON w latach 2016-2019

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Na podstawie powyższych danych można wnioskować, iż warunki do rozpoczynania i prowadzenia działalności gospodarczej są dosyć sprzyjające, a działania gminy w zakresie wspierania i rozwoju przedsiębiorczości przyczyniają się do poprawy stanu gospodarki lokalnej.

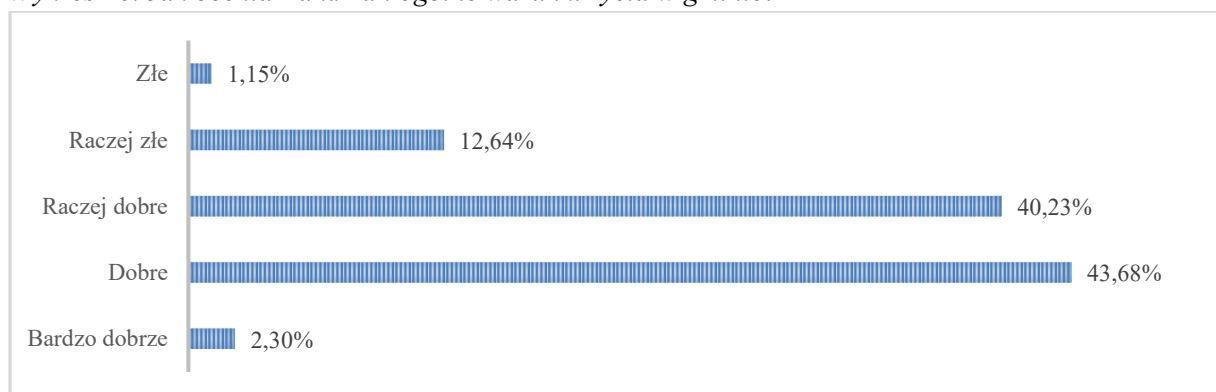
¹⁷ https://www.polskawliczbach.pl/gmina_Radziechowy_Wieprz#rejestr-regon

DIAGNOZA ISTNIEJĄCYCH PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH NA TERENIE GMINY RADZIECHOWY- WIEPRZ

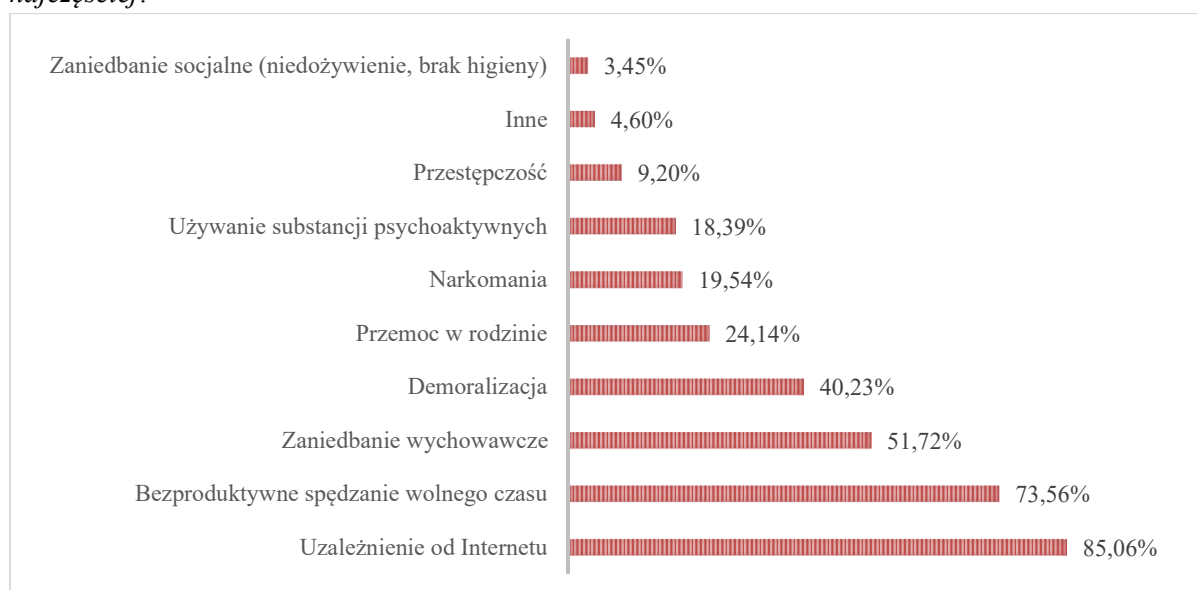
Ogólne warunki życia w gminie Radziechowy- Wieprz mieszkańcy najczęściej oceniali jako dobre lub raczej dobre. Niezadowolenie z warunków życia w gminie wyraziło łącznie 13,79%.

Wykres 10. Jak ocenia Pani/Pan ogólne warunki życia w gminie?

W trakcie badania ankietowego mieszkańcy zostali również zapytani jakie negatywne zjawiska dostrzegają na terenie gminy w odniesieniu do dzieci i młodzieży. Jak wynika z odpowiedzi najbardziej zauważalnym problemem jest uzależnienie od Internetu oraz bezproduktywne spędzanie czasu wolnego. Wielu respondentów zwróciło również uwagę na zaniedbanie wychowawcze, demoralizację oraz przemoc w rodzinie.

Wykres 11. Jakie negatywne zjawiska odnoszące się do dzieci i młodzieży dostrzega Pani/Pan najczęściej?

Z diagnozy zagrożeń społecznych przeprowadzonej w roku 2019 wynika, iż:

- Systematycznie zmniejsza się liczba osób i rodzin korzystających z pomocy finansowej (świadczeń pieniężnych), choć nadal na pierwszym miejscu utrzymuje się przyznanie pomocy ze względu na brak możliwości zatrudnienia na podstawie umowy o pracę.
- Zwiększa się zapotrzebowanie na pomoc w postaci pracy socjalnej i poradnictwa (załatwianie spraw administracyjnych, rozwodowych, kierowanie na leczenie odwykowe, nadzór nad sprawowaniem opieki rodzicielskiej itd.).
- Zaobserwować można zjawisko kryzysu rodziny i norm moralnych, co koreluje z pogłębianiem problemu uzależnień, przemocy, niezaradności życiowej i wzrostem ilości rodzin niepełnych.
- Wzrasta częstotliwość używania alkoholu oraz stosowania przemocy. Zmienia się także „kultura picia”.
- Mieszkańcy gminy uznają problemy związane z alkoholem za znaczące w ich środowisku, część czuje także bezpośrednie zagrożenie swojego bezpieczeństwa ze strony osób pijących.
- Wzrasta zapotrzebowanie na pomoc kierowaną do osób starszych i niepełnosprawnych (głównie w formie zasiłku stałego, usług opiekuńczych i umieszczania w DPS).
- Zwiększa się liczba osób wymagających pomocy z powodu zagrożenia wykluczeniem społecznym ze względu na: uzależnienia, bezrobocie, nieporadność życiową.¹⁸

---

¹⁸ Oficyna profilaktyczna, *Diagnoza problemów społecznych na terenie gminy Radziechowy- Wieprz*, 2019

Problemy w obszarze pomocy społecznej

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Potrzeby osób i rodzin korzystających z pomocy powinny zostać uwzględnione, jeżeli odpowiadają celom i mieszczą się w możliwościach pomocy społecznej.

GMINNY OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ RADZIECHOWY- WIEPRZ

Pomocą społeczną w gminie zajmuje się Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Radziechowy- Wieprz, utworzony celem realizacji własnych i zleconych gminie zadań, wynikających z polityki państwa i gminy w zakresie pomocy społecznej.

Ośrodek wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb, umożliwiając życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. Do zadań Ośrodka należy w szczególności:

- Analiza i ocena zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej oraz na rozwój niezbędnej infrastruktury socjalnej,
- Przyznawanie i wypłacanie świadczeń przewidzianych ustawą o pomocy społecznej,
- Prowadzenie pracy socjalnej, rozumianej jako działalność zawodowa, skierowana na pomoc osobom i rodzinom we wzmocnieniu lub odzyskaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie oraz na tworzenie warunków sprzyjających temu celowi,
- Pobudzanie społecznej aktywności w zaspokajaniu potrzeb życiowych osób i rodzin,
- Realizowanie gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, uchwalanego corocznie przez Radę Gminy na podstawie ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi i ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii,
- Przyznawanie i wypłacanie dodatków mieszkaniowych, na podstawie ustawy z dnia 21 czerwca 2001r. o dodatkach mieszkaniowych oraz dodatków energetycznych na podstawie ustawy z dnia 10 kwietnia 1997r. Prawo energetyczne,
- Realizowanie zadań wynikających z ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych zastrzeżonych dla Wójta Gminy jako organu właściwego,
- Realizowanie zadań wynikających z ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, dotyczących potwierdzania prawa do świadczeń opieki zdrowotnej oraz wydawanie w tych sprawach decyzji,

- Realizowanie zadań wynikających z ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, zastrzeżonych dla Wójta Gminy jako organu właściwego wierzyciela i dłużnika,
- Realizowanie zadań własnych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, wynikających z ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie,
- Realizowanie zadań własnych wynikających z ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- Realizowanie zadań wynikających z ustawy z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów zastrzeżone dla Wójta Gminy jako organu właściwego,
- Realizowanie zadań wynikających z ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (500+),
- Realizowanie zadań wynikających z ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wspieraniu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”,
- Wydawanie Kart Dużej Rodziny - na podstawie ustawy z dnia 5 grudnia 2014r. o Karcie Dużej Rodziny,
- Ustalanie prawa i wypłacanie świadczeń "Dobry Start" wynikających z Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 maja 2018 r. w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu „Dobry start”.

Z danych przekazanych przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej wynika, iż ogólna liczna rodzin korzystających z pomocy, w tym również korzystających wyłącznie z pracy socjalnej w roku 2020 była najniższa.

Tabela 9. Rodziny korzystające z pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej

Korzystający z pomocy GOPS	2017	2018	2019	2020
Rodziny korzystające ze świadczeń GOPS ogółem, w tym:	435	490	472	405
Rodziny korzystające wyłącznie z pracy socjalnej	264	323	334	250

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS Radziechowy- Wieprz

Najczęstszą formą udzielanej pomocy są świadczenia pieniężne.

Tabela 10. Rodzaje pomocy udzielanej przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

Rodzaje pomocy udzielanej przez GOPS	2017	2018	2019	2020
Świadczenia rzeczowe dla osób	0	0	0	0
Świadczenia pieniężne dla osób	271	263	210	264
Świadczenia w postaci porad dla osób (poradnictwo specjalistyczne- prawne, psychologiczne, rodzinne- przy Punkcie Konsultacyjnym GOPS	b/d	44	44	21

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS Radziechowy- Wieprz

W roku 2019 najczęstszym powodem udzielania pomocy społecznej była długotrwała choroba, a kolejno niepełnosprawność.

Tabela 11. Powody przyznawania pomocy społecznej

Powody przyznawania pomocy społecznej	2017	2018	2019	2020
niepełnosprawność	68	65	69	53
bezrobocie	69	64	39	40
ubóstwo	58	52	36	43
bezzadność opieki wychowawczej	20	33	1	30
długotrwała choroba	71	84	85	68
przemoc w rodzinie	1	2	1	2
klęska żywiołowa	0	0	0	0
alkoholizm	28	27	25	25
trudności po zwolnieniu z zakładu karnego	3	2	3	4

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS Radziechowy- Wieprz

Odbiorcami pomocy społecznej były przede wszystkim pracujące oraz klasyfikowane jako inne.

Tabela 12. Odbiorcy pomocy społecznej

Odbiorcy pomocy społecznej	2017	2018	2019	2020
pracujący	24	22	19	13
pracujący dorywczo	10	9	15	10
student	0	0	0	1
rencista	14	10	11	2

emeryt	8	16	11	13
bezrobotny z prawem do zasiłku	2	0	0	2
inni	21	15	15	26

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS Radziechowy- Wieprz

Zgodnie z danymi GUS w 2019 roku ze świadczeń rodzinnych korzystały 372 rodziny, w których pomocą objęto łącznie 764 dzieci. Przeciętna miesięczna liczba rodzin w gminie pobierających świadczenie wychowawcze 500 plus w 2019 roku wyniosła 921, a liczba dzieci w rodzinach 1 423. Na przestrzeni lat 2017-2019 liczba rodzin korzystających ze świadczeń rodzinnych nieco zmalała.

Tabela 13. Korzystający ze świadczeń rodzinnych i wychowawczych w latach 2017-2019

Korzystający ze świadczeń	2017	2018	2019
Świadczenia rodzinne:			
- rodziny	419	392	372
- dzieci	835	789	764
Świadczenia wychowawcze 500 plus:			
- przeciętna miesięczna liczba rodzin pobierających świadczenie	931	893	921
- przeciętna miesięczna liczba dzieci, na które rodziny otrzymują świadczeni	1 465	1 394	1 423

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Według danych GUS beneficjentami środowiskowej pomocy społecznej w 2019 roku było 140 gospodarstw domowych, w których pomocą objęto łącznie 302 osoby. Na przestrzeni lat 2017-2019 zmalała zarówno liczba gospodarstw domowych jak i liczba osób korzystających z środowiskowej pomocy społecznej.

Wykres 12. Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej w latach 2016-2018

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Bezrobocie

Na przestrzeni lat 2016-2019 ogólna liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych w gminie Radziechowy- Wieprz zmalała o 26,48%. Świadczy to o pozytywnych zmianach na rynku pracy oraz ogólnym ożywieniu gospodarczym będącymi wynikiem właściwej polityki gminy oraz działania krajowych instrumentów wsparcia bezrobotnych, w szczególności kierowanych do osób poniżej 30 roku życia, powyżej 50 roku życia oraz długotrwale bezrobotnych.

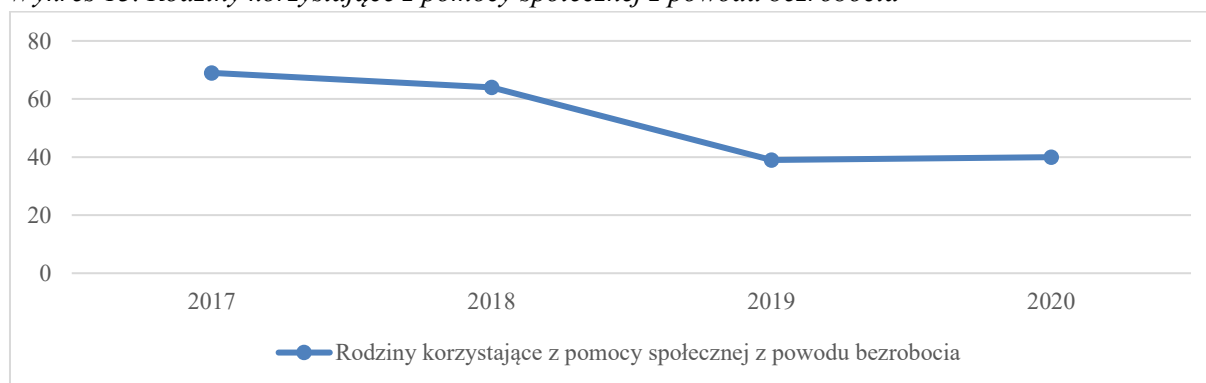
Tabela 14. Stan bezrobocia rejestrowanego w gminie Radziechowy- Wieprz w latach 2016-2019

Stan bezrobocia	2016	2017	2018	2019
Bezrobotni zarejestrowani ogółem; w tym:	389	302	307	286
Kobiety	200	158	162	181
Mężczyźni	189	144	145	105
Osoby do 30 roku życia	104	66	89	84
Osoby po 50 roku życia	133	107	96	90
Długotrwale bezrobotne	185	132	108	115

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Zgodnie z danymi GOPS, na przestrzeni lat 2017-2020 znacznie zmalała liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia.

Wykres 13. Rodziny korzystające z pomocy społecznej z powodu bezrobocia

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS Radziechowy- Wieprz

Problem uzależnień od substancji psychoaktywnych

Alkoholizm

Według szacunków Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych co ósmy dorosły Polak nie pije w ogóle alkoholu. Ponadto większość osób pijących alkohol spożywa go w sposób, który nie powoduje negatywnych konsekwencji dla nich i dla osób z ich otoczenia. Jednak kilkanaście procent dorosłych Polaków spożywa alkohol problemowo. Szacuje się, że w grupie tej znajduje się ok. 900 tys. osób uzależnionych oraz ponad 2 mln osób pijących alkohol ryzykownie lub szkodliwie. Należy podkreślić, że grupa osób najczęściej pijących, stanowiąca 9% ogólnej liczby osób konsumujących alkohol, spożywa aż 43% całego wypijanego alkoholu.¹⁹

Konkretna liczba osób uzależnionych od alkoholu jest trudna do ustalenia. Posługując się danymi szacunkowymi Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych można natomiast określić przybliżoną liczbę osób wśród danej populacji, u których mogą występować różne kategorie problemów alkoholowych.

Tabela 15. Populacje osób, u których występują różne kategorie problemów alkoholowych

Populacje osób, u których występują różne kategorie problemów alkoholowych (dane szacunkowe)	Polska 38,6 mln	Gmina Radziechowy- Wieprz 13 079 mieszkańców
Liczba osób uzależnionych od alkoholu	ok. 2% populacji	ok. 262 osoby
Dorośli żyjący w otoczeniu alkoholika (współmałżonkowie, rodzice)	ok. 4% populacji	ok. 523 osoby
Dzieci wychowujące się w rodzinach alkoholików	ok. 4% populacji	ok. 523 osoby
Osoby pijące szkodliwie	5-7% populacji	ok. 654-916 osób
Ofiary przemocy domowej w rodzinach z problemem alkoholowym	2/3 osób dorosłych oraz 2/3 dzieci z tych rodzin	ok. 349 osób dorosłych i dzieci

Źródło: PARPA

¹⁹ <http://www.parpa.pl/index.php/szkody-zdrowotne-i-uzaleznienie/picie-ryzykowne-i-szkodliwe>

Główne wyniki badań przeprowadzonych w roku 2019 w ramach diagnozy społecznej- Alkohol

Dorośli mieszkańcy gminy Radziechowy- Wieprz; grupa badawcza 100 osób:

- 20,00% respondentów deklaruje abstynencję.
- 80,00% spożywa alkohol, w tym 48,00% pije napoje alkoholowe okazjonalnie, kilka razy w roku; 24,00% kilka razy w miesiącu, 7,00% kilka razy w tygodniu, a 1,00% codziennie.
- Najchętniej spożywanym alkoholem jest wino, a w dalszej kolejności piwo oraz likiery.
- Głównym powodem spożywania alkoholu jest towarzystwo.
- 25,00% mieszkańców, którzy piją alkohol, przekracza bezpieczną dawkę.
- 43,00% mieszkańców uważa, że spożycie alkoholu na terenie gminy wzrasta.
- 32,00% mieszkańców było świadkiem sytuacji, w której ktoś prowadził pojazd pod wpływem alkoholu.
- 29,00% mieszkańców widziało kobietę w ciąży spożywającą alkohol na terenie gminy.

Uczniowie szkół z terenu gminy; grupa badawcza 399 osób, w przedziale wiekowym 11-17 lat:

- 39,00% uczniów spożywa alkohol.
- 17,00% uczniów piło alkohol w przeciągu miesiąca poprzedzającego badanie.
- 21,00% uczniów upiło się kiedykolwiek w życiu.
- W przeciągu miesiąca poprzedzającego badanie 11,00% uczniów kupiło na własny użytek piwo, 6,00% wino, z kolei 10,00% wódkę.
- 4% uczniów przyznało się do kłótni lub sprzeczki oraz problemów z rodzicami, spowodowanych używaniem alkoholu.
- 3,00% uczniów doświadczyło niechcianych zachowań seksualnych pod wpływem alkoholu.

Sprzedawcy napojów alkoholowych; grupa badawcza 15 osób:

- Osoby niepełnoletnie i pod wpływem alkoholu mogą kupić alkohol na terenie gminy.
- 10 sprzedawców nie zawsze pyta młodo wyglądającej osoby o dowód.
- 6 sprzedawców przyznało się do sprzedaży alkoholu osobie nietrzeźwej.
- 6 sprzedawców nie zna ustawy o wychowaniu w trzeźwości.

Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych:

Zadania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych realizowane są w oparciu o corocznie uchwalany Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, który określa lokalną strategię w zakresie profilaktyki uzależnienia oraz zapobiegania szkód społecznych i indywidualnych wynikających z nadużywania alkoholu.

Na podstawie przedstawionych poniżej danych z działalności Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych można stwierdzić, iż na przestrzeni lat zmalała liczba wniosków o leczenie odwykowe skierowanych do komisji, jak również wniosków skierowanych do Sądu o przymusowe leczenie. W roku 2020 liczba rodzin korzystających z Pomocy Punktu Konsultacyjnego, w tym również w związku z wystąpieniem problemu uzależnienia od alkoholu była najniższa.

Tabela 16. Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w latach 2017-2020

Działalność GKRPA	2017	2018	2019	2020
Posiedzenia GKRPA	12	12	12	12
Przeprowadzone rozmowy	81	69	74	ponad 80
Liczba wniosków o leczenie odwykowe, które wpłynęły w danym roku	56	40	54	33
Liczba zleceń przeprowadzenia badania przez biegłych sądowych	13	9	8	14
Liczba wniosków skierowanych do Sądu o przymusowe leczenie	10	8	7	2
Liczba przeprowadzonych kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych	0	0	0	0
Liczba rodzin korzystających z pomocy Punktu Konsultacyjno- Informacyjnego ogółem, w tym: - liczba rodzin z problemem alkoholowym	41 19	44 29	66 33	21 15
Postanowienia opiniujące lokalizację punktów sprzedaży napojów alkoholowych ogółem, w tym negatywne:	15 0	19 0	6 0	17 0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GKRPA Radziechowy- Wieprz

Punkt Konsultacyjny

- 1 x specjalista psychoterapii uzależnień (osoba posiadająca certyfikat specjalisty psychoterapii uzależnień nadany przez PARPA)
- 2 x psycholog.

Tabela 17. Sprawozdania z działalności Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w latach 2017-2020

Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
Rok 2017
<p>W roku 2017 GKRPA spotykała się 12 razy, zapraszając na rozmowę średnio po 20 - 30 osób na jedno posiedzenie (w tym jedna osoba wzywana była kilkakrotnie w ciągu roku). Zapraszano osoby, wobec których prowadzono postępowanie o skierowanie ich na leczenie odwykowe jak też członków ich rodzin. W 2017 roku do Komisji wpłynęło łącznie 56 wniosków, a łączna liczba osób, z którymi GKRPA przeprowadziła rozmowy interwencyjno- motywujące w związku z nadużywaniem alkoholu w rodzinie wyniosła 81. Po raz pierwszy przed Komisją w danym roku stawiło się 29 osób, w 14 przypadkach wnioskodawcą była rodzina, w 4 pracownik socjalny, 6 wniosków wpłynęło z Komisariatu Policji, w 1 przypadku wniosek złożył kurator sądowy, w 2 przypadkach prokurator w 2 przypadkach przedstawiciel GKRPA grupy roboczej Zespołu Interdyscyplinarnego.</p> <p>W ramach swojej pracy Komisja kierowała na leczenie w Poradni Leczenia Uzależnień w Żywcu osoby nadużywające alkoholu. Wiele z tych osób uczestniczyło i uczestniczy nadal w prowadzonej tam terapii grupowej. Skierowano też na badanie do Lekarzy Biegłych w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu 13 klientów, z czego zgłosiło się i poddało badaniu 7 osób. Skierowano do Sądu Rejonowego w Żywcu, wnioski o zastosowanie obowiązku leczenia odwykowego wobec 10 osób. W minionym roku 76 mieszkańców gminy Radziechowy- Wieprz przebywało w Izbie Wytrzeźwień w Bielsku-Białej.</p>
Rok 2018
<p>W roku 2018 GKRPA spotykała się 12 razy, zapraszając na rozmowę średnio po 20 - 30 osób na jedno posiedzenie (w tym jedna osoba wzywana była kilkakrotnie w ciągu roku). Zapraszano osoby, wobec których prowadzono postępowanie o skierowanie ich na leczenie odwykowe jak też członków ich rodzin. W 2018 roku do Komisji wpłynęło łącznie 40 wniosków, a łączna liczba osób, z którymi GKRPA przeprowadziła w 2018 roku rozmowy interwencyjno- motywujące w związku z nadużywaniem alkoholu w rodzinie wyniosła 69 osób. Po raz pierwszy przed Komisją stawiło się w danym roku 19 osób. W 9 przypadkach wnioskodawcą była rodzina, 6 wniosków wpłynęło z Komisariatu Policji,</p>

w 4 przypadkach przedstawiciel GKRPA grupy roboczej Zespołu Interdyscyplinarnego skierował wniosek do GKRPA.

W ramach swojej pracy Komisja kierowała na leczenie w Poradni Leczenia Uzależnień w Żywcu osoby nadużywające alkoholu. Wiele z tych osób uczestniczyło i uczestniczy nadal w prowadzonej tam terapii grupowej. Skierowano też na badanie do Lekarzy Biegłych w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu 9 klientów, z czego zgłosiły się i poddały badaniu 2 osoby. Skierowano do Sądu Rejonowego w Żywcu, wnioski o zastosowanie obowiązku leczenia odwykowego wobec 8 osób. W minionym roku 76 mieszkańców gminy Radziechowy- Wieprz przebywało w Izbie Wyrzeźwień w Bielsku- Białej.

Rok 2019

W roku 2019 GKRPA spotykała się 12 razy, zapraszając na rozmowę średnio po 20 - 30 osób na jedno posiedzenie (w tym jedna osoba wzywana była kilkakrotnie w ciągu roku). Zapraszano osoby, wobec których prowadzono postępowanie o skierowanie ich na leczenie odwykowe jak też członków ich rodzin. W 2019 roku do Komisji wpłynęły łącznie 54 wnioski, a łączna liczba osób, z którymi GKRPA przeprowadziła w 2019 roku rozmowy interwencyjno- motywujące w związku z nadużywaniem alkoholu w rodzinie wyniosła 74 osoby. Po raz pierwszy przed Komisją stały się w danym roku 24 osoby. W 8 przypadkach wnioskodawcą była rodzina, 5 wniosków wpłynęło z Komisariatu Policji, w 6 przypadkach przedstawiciel GKRPA grupy roboczej Zespołu Interdyscyplinarnego skierował wniosek do GKRPA, 3 wnioski wpłynęły od pozostałych osób i instytucji.

W ramach swojej pracy Komisja kierowała na leczenie w Poradni Leczenia Uzależnień w Żywcu osoby nadużywające alkoholu. Wiele z tych osób uczestniczyło i uczestniczy nadal w prowadzonej tam terapii grupowej. Skierowano też na badanie do Lekarzy Biegłych w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu 8 klientów, z czego zgłosiły się i poddały badaniu 2 osoby. Skierowano do Sądu Rejonowego w Żywcu, wnioski o zastosowanie obowiązku leczenia odwykowego wobec 7 osób. W minionym roku 94 mieszkańców gminy Radziechowy- Wieprz przebywało w Izbie Wyrzeźwień w Bielsku- Białej.

Rok 2020

W roku 2020 GKRPA spotykała się 12 razy, zapraszając na rozmowę średnio po 20 - 25 osób na jedno posiedzenie (w tym jedna osoba wzywana była kilkakrotnie w ciągu roku). Zapraszano osoby, wobec których prowadzono postępowanie o skierowanie ich na leczenie odwykowe jak też członków ich rodzin. W 2020 roku do Komisji wpłynęły łącznie 33 wnioski, a łączna liczba osób, z którymi GKRPA przeprowadziła w 2020 roku rozmowy interwencyjno- motywujące w związku z nadużywaniem alkoholu w rodzinie wyniosła ponad 80 osób. Po raz pierwszy przed Komisją stawilo się w danym roku 15 osób. W 6 przypadkach wnioskodawcą była rodzina, 4 wnioski wpłynęły z Komisariatu Policji, w 5 przypadkach przedstawiciel GKRPA grupy roboczej Zespołu Interdyscyplinarnego skierował wniosek do GKRPA.

W ramach swojej pracy Komisja kierowała na leczenie w Poradni Leczenia Uzależnień w Żywcu osoby nadużywające alkoholu. Wiele z tych osób uczestniczyło i uczestniczy nadal w prowadzonej tam terapii grupowej. Skierowano też na badanie do Lekarzy Biegłych w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu 14 klientów, z czego zgłosiło się i poddało badaniu 6 osób. Skierowano do Sądu Rejonowego w Żywcu, wnioski o zastosowanie obowiązku leczenia odwykowego wobec 2 osób. W minionym roku 56 mieszkańców gminy Radziechowy- Wieprz przebywało w Izbie Wytrzeźwień w Bielsku-Białej w tym 7 kobiet i 49 mężczyzn.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GKRPA Radziechowy- Wieprz

Na terenie gminy Radziechowy- Wieprz realizowany jest szereg działań w obszarze profilaktyki uzależnień, ze szczególnym uwzględnieniem działalności profilaktycznej wśród dzieci szkolnych i młodzieży poprzez organizację m.in. zajęć edukacyjnych z elementami profilaktyki, kolonii, zajęć sportowych. Organizowane są również szkolenia i warsztaty profilaktyczne dla kadry pedagogicznej oraz rodziców.

Tabela 18. Działalność profilaktyczna

Działalność profilaktyczna	
Ważniejsze oddziaływania profilaktyczne dla dzieci i młodzieży	
2017 rok	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Program rekomendowany „Szkolna interwencja profilaktyczna” Liczba uczestników: 29 uczniów, 3 nauczycieli, 29 rodziców ▪ Programy z obszaru profilaktyki uniwersalnej skierowane do dzieci i młodzieży

	<p>Liczba uczestników: 695 uczniów, 88 nauczycieli, 373 rodziców</p> <ul style="list-style-type: none"> Programy z obszaru profilaktyki selektywnej dla młodzieży z grup ryzyka <p>Liczba uczestników: 22 uczniów, 1 nauczyciel</p>
2018 rok	<ul style="list-style-type: none"> Program rekomendowany „Program domowych detektywów” Działania edukacyjne służące rozwiązywaniu problemów alkoholizmu i narkomanii w tym zajęcia edukacyjne z elementami profilaktyki uzależnień od alkoholu oraz środków odurzających i substancji psychoaktywnych, obejmujące uczniów, rodziców, nauczycieli, wychowawców oraz pedagogów szkolnych (profilaktyka alkoholizmu i narkomanii- tematy „Narkotyki – prawda i mity”; „Zanim będzie za późno”) <p>Łączna liczba uczestników: 384 uczniów, 78 nauczycieli, 320 rodziców</p>
2019 rok	<ul style="list-style-type: none"> Zajęcia edukacyjne z elementami profilaktyki uzależnień od alkoholu oraz środków odurzających i substancji psychoaktywnych, obejmujące uczniów, rodziców, nauczycieli, wychowawców oraz pedagogów szkolnych. <p>Łączna liczba uczestników: 342 uczniów, 72 nauczycieli, 240 rodziców</p>
Inne działania profilaktyczne skierowane do dzieci i młodzieży	
2017 rok	<ul style="list-style-type: none"> Kolonie i obozy z programem zajęć socjoterapeutycznych dla dzieci i rodzin z problemem alkoholowym - 23 osoby Kolonie i obozy z programem zajęć profilaktycznych w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych – 250 osób Programy i przedsięwzięcia profilaktyczne opracowywane i realizowane przez młodzież, skierowane do grup rówieśniczych np. kluby dyskusyjne, dyskoteki bezalkoholowe, audycje radiowe itp. – 99 osób Pozalekcyjne zajęcia sportowe realizowane w ramach gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych - 373 osoby
2018 rok	<ul style="list-style-type: none"> Kolonie i obozy z programem zajęć socjoterapeutycznych dla dzieci i rodzin z problemem alkoholowym - 23 osoby Kolonie i obozy z programem zajęć profilaktycznych w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych – 253 osoby Pozalekcyjne zajęcia sportowe realizowane w ramach gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych - 377 osób
2019 rok	<ul style="list-style-type: none"> Kolonie i obozy z programem zajęć socjoterapeutycznych dla dzieci i rodzin z problemem alkoholowym - 25 osób Kolonie i obozy z programem zajęć profilaktycznych w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych - 316 osób Pozalekcyjne zajęcia sportowe realizowane w ramach gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych - 355 osób

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GKRPA Radziechowy- Wieprz

Tabela 19. Pozostałe działania w ramach profilaktyki zachowań ryzykownych dzieci i młodzieży

Rodzaj działań	Liczba uczestników		
	2017	2018	2019
Jednorazowe prelekcje, pogadanki	1 246	516	0
Spektakle	552	448	0
Festyny i inne imprezy plenerowe (poza sportowymi)	1 019	547	0
Imprezy sportowe (turnieje, wyścigi, olimpiady itp. z wyjątkiem pozalekcyjnych zajęć sportowych)	543	92	168
Konkursy (plastyczne, literackie, muzyczne itp.)	401	115	65
Szkolenia i warsztaty dla rodziców	589	0	180
Szkolenia i warsztaty dla nauczycieli/wychowawców w obszarze profilaktyki problemowej	82	113	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GKRPA Radziechowy- Wieprz

Narkomania

„Narkomania staje się coraz bardziej powszechnym zjawiskiem w Polsce. Aż co piąty nastolatek spróbował marihuany, co dziesiąty – amfetaminy, natomiast co piętnasty próbował heroiny. Zjawisko narkomanii jest coraz bardziej wszechobecne. Obowiązujące w Rzeczypospolitej normy prawne nakładają wiele sankcji karnych na osoby powiązane ze środowiskiem narkomanii: na dealerów narkotyków, osoby, które je przetwarzają, wytwarzają, czerpią zyski ze sprzedaży lub są ich posiadaczami. Normy te są często interpretowane jako jedne z najbardziej restrykcyjnych w porównaniu z innymi państwami Europy. Zjawisko narkomanii to jeden z najpoważniejszych problemów społecznych, a także chorób XXI wieku. Osób zarażonych wciąż przybywa i są to w głównej mierze osoby młode.”²⁰

Główne wyniki badań przeprowadzonych w roku 2019 w ramach diagnozy społecznej- Środki psychoaktywne

Dorośli mieszkańcy gminy Radziechowy- Wieprz; grupa badawcza 100 osób:

- Do zażywania środków psychoaktywnych przyznał się tylko jeden z respondentów (1,00%), przy czym był to jednorazowy kontakt. Pozostali ankietowani zaprzeczyli by kiedykolwiek mieli kontakt z narkotykami.
- 61,00% ankietowanych nie posiada wiedzy na temat możliwości pozyskania narkotyków na terenie gminy.
- 34,00% badanych uważa, że narkotyki są łatwo dostępne na terenie gminy, z kolei 5,00% wyraziło zdanie przeciwne.
- 69,00% ankietowanych nie posiada wiedzy na temat możliwości pozyskania dopalaczy na terenie gminy.
- 27,00% badanych uważa, że dopalacze są łatwo dostępne na terenie gminy, z kolei 4,00% wyraziło zdanie przeciwne.
- 82,00% badanych stwierdziło, że nie zna konkretnych miejsc, gdzie można zakupić narkotyki.

---

²⁰ Instytut Zdrowia Publicznego, Wydział Lekarski i Nauk o Zdrowiu Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach, *Praca zbiorowa Zdrowie i jego uwarunkowania. Problem narkomanii i narkotyków w Polsce. Rozmiar trendy i zjawiska*, Lublin 2017, http://www.neurocentrum.pl/dcten/wp-content/uploads/novak-starz_g3p1.pdf

- 8,00% badanych uznało, że narkotyki lub dopalacze dostać można w centrum miejscowości, 2,00% uważa, że na osiedlu i w szkole/przed szkołą, a 9,00% mieszkańców zna konkretną osobę u której można kupić tego typu środki psychoaktywne.

Uczniowie szkół z terenu gminy; grupa badawcza 399 osób, w przedziale wiekowym 11-17 lat:

- Uczniowie mają dużą świadomość odnośnie istniejących obecnie na rynku środków psychoaktywnych.
- 8,00% uczniów przyznało się do zażywania marihuany lub haszyszu (kiedykolwiek w życiu); 7,00% badanych w przeciągu ostatniego roku, a 5,00% w ciągu ostatniego miesiąca.
- 16,00% uczniów przyznało się do wążania kleju, aerozolu itp. w celu odurzenia (kiedykolwiek w życiu); 9,00% badanych w przeciągu ostatniego roku, a 9% w ciągu ostatniego miesiąca przed badaniem.
- 89,00% młodzieży zadeklarowało, że nie zażywało żadnej substancji psychoaktywnej.
- 11,00% uczniów przyznało się do zażywania leków uspokajających i nasennych, 8,00% potwierdziło użycie marihuany lub haszyszu; 4,00% amfetaminy, LSD, ecstasy i polską heroinę tzw. „kompot”; 3,00% zażywało metadon, heroinę, Relevin, kokainę i crack.
- Uczniowie, którzy przyznali się do zażywania narkotyków, najczęściej robili to w gronie znajomych.
- Najczęstszym powodem użycia substancji psychoaktywnych była chęć pocucia się „na haju” oraz ciekawość.
- 79,00% uczniów nie zna miejsc w których mogliby łatwo kupić marihuanę lub haszysz gdyby tego chcieli. 10,00% wskazało na ulicę, 12,00% badanych mieszkanie diler, 9,00% dyskotekę lub bar, 8,00% szkołę, a 3,00% stwierdziło, że inne miejsca.
- 9,00% uczniów próbowało kiedykolwiek zażywać leki uspokajające lub nasenne bez przepisu lekarza krócej niż przez 3 tygodnie, a 2,00% zadeklarowało ich zażywanie dłużej niż 3 tygodnie.

Problemy osób starszych, niepełnosprawność i długotrwała choroba

Dane demograficzne wskazują wyraźnie na problem starzenia się społeczeństwa na terenie gminy Radziechowy- Wieprz. Jak wiadomo osoby starsze są bardziej narażone na choroby, co często prowadzi także do niepełnosprawności. Starość wiąże się z niższą aktywnością i sprawnością fizyczną, a w konsekwencji często z marginalizacją osób starszych jako zbiorowości. W związku z migracją ludzi młodych wzrasta ilość osób starszych, samotnie mieszkających, które często wymagają opieki. Na terenie gminy zauważalny jest problem zapewnienia opieki, który z biegiem lat może narastać.

Tabela 20. Podział mieszkańców ze względu na wiek

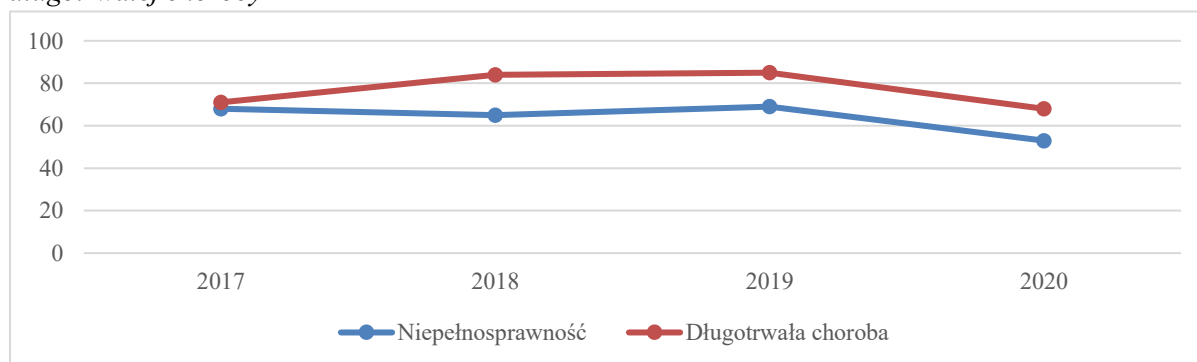
Liczba mieszkańców	2015	2016	2017	2018	2019
Ogółem, w tym:	13 088	13 095	13 049	13 095	13 079
Osoby w wieku 0-17 lat	2 632	2 620	2 590	2 601	2 583
Osoby w wieku 18-59 lat	7 990	7 954	7 861	7 831	7 746
Osoby w wieku 60 lat i więcej	2 466	2 521	2 598	2 663	2 750

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Niepełnosprawność i długotrwała lub ciężka choroba to przesłanki do udzielania pomocy przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, uprawniające między innymi do zasiłku stałego, okresowego, usług opiekuńczych, zasiłku pielęgnacyjnego czy świadczenia pielęgnacyjnego.

Zgodnie z danymi GOPS Radziechowy- Wieprz, liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności, jak również z powodu długotrwałej choroby, w roku 2020 była najniższa.

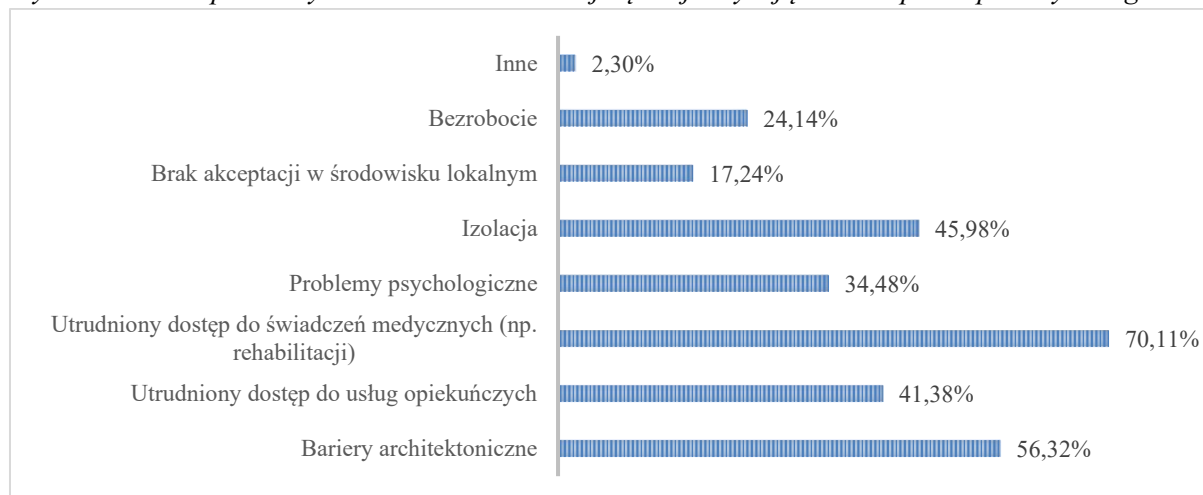
Wykres 14. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności lub długotrwałej choroby

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS Radziechowy- Wieprz

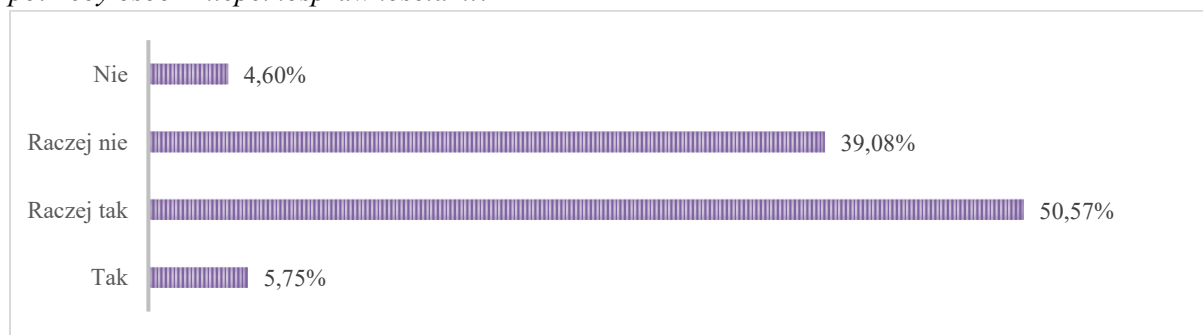
W trakcie badania ankietowego przeprowadzonego wśród dorosłych mieszkańców gminy Radziechowy- Wieprz wskazano problemy, które ich zdaniem najbardziej dotyczą osoby z niepełnosprawnościami. Zdecydowana większość badanych wskazała na utrudniony dostęp do świadczeń medycznych (np. rehabilitacji), a kolejno bariery architektoniczne, izolację oraz utrudniony dostęp do usług opiekuńczych.

Wykres 15. Jakie problemy Pani/Pana zdaniem najczęściej dotyczą osób niepełnosprawnych w gminie?

Ponadto zdecydowana większość respondentów przyznała, że działania podejmowane na terenie gminy Radziechowy- Wieprz raczej uwzględniają potrzeby osób z niepełnosprawnościami. Z kolei łącznie 43,68% było przeciwnego zdania.

Wykres 16. Czy Pani/Pana zdaniem w działaniach realizowanych na terenie gminy uwzględnia się potrzeby osób z niepełnosprawnościami?

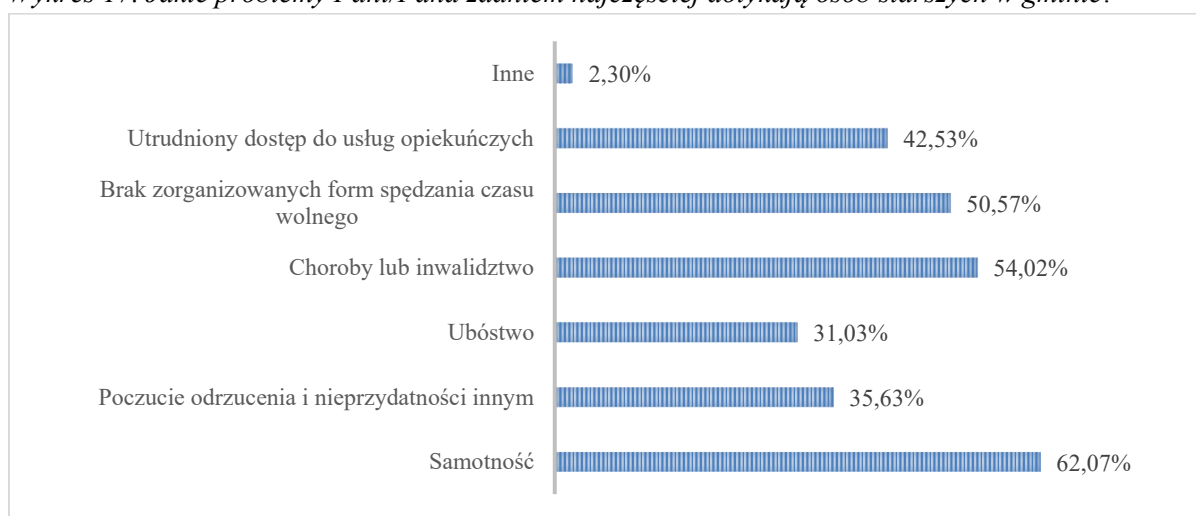

Wśród działań mających na celu poprawę sytuacji osób niepełnosprawnych w gminie ankietowani mieszkańcy wymieniali najczęściej likwidację barier architektonicznych (dostosowanie budynków do potrzeb osób niepełnosprawnych m.in. budynków zdrowia w Radziechowach, podjazdy na chodnikach), wsparcie finansowe (np. dofinansowanie sprzętu do rehabilitacji, łóżek specjalnych, obozów rehabilitacyjnych itp.), pomoc w opiece, wsparcie psychologiczne. Jako zasadne wskazano również podejmowanie działań w zakresie

poprawienia opieki zdrowotnej, edukowanie dorosłych i dzieci w zakresie tolerancji wobec osób z niepełnosprawnościami, realizowanie programów pomocowych dla osób z niepełnosprawnościami i ich rodzin oraz pomoc w transporcie.

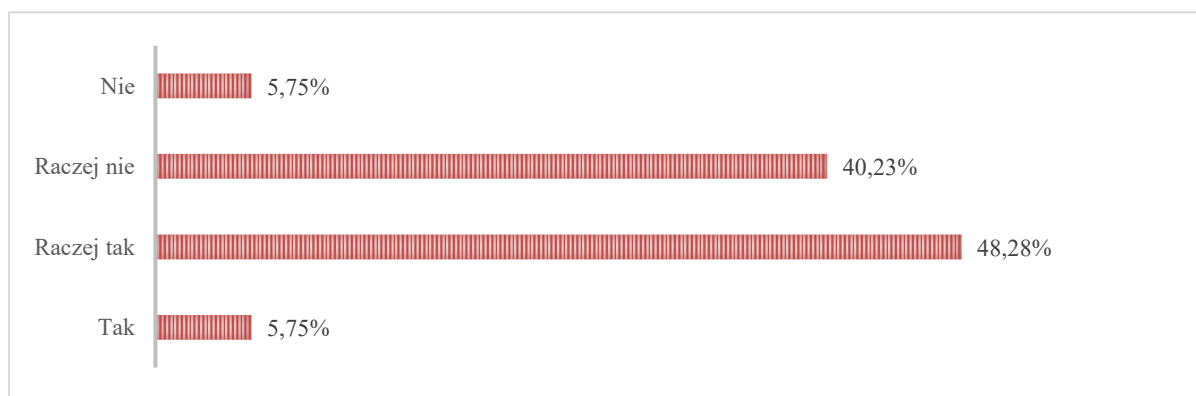
W trakcie ankietyzacji poruszono także problematykę dotyczącą osób starszych. Wśród kluczowych problemów dotyczących seniorów respondenci wskazywali najczęściej samotność, choroby lub inwalidztwo oraz brak zorganizowanych form spędzania czasu wolnego. Zwrócono również uwagę na utrudniony dostęp do usług opiekuńczych, poczucie odrzucenia i nieprzydatności innym oraz ubóstwo.

Wykres 17. Jakie problemy Pani/Pana zdaniem najczęściej dotyczą osób starszych w gminie?

Ponad 54,00% ankietowanych przyznało, że działania podejmowane na terenie gminy Radziechowy- Wieprz raczej uwzględniają potrzeby osób starszych. 45,98% badanych było natomiast przeciwnego zdania.

Wykres 18. Czy Pani/Pana zdaniem w działaniach realizowanych na terenie gminy uwzględnia się potrzeby osób starszych?

Respondenci wymienili szereg działań, które ich zdaniem poprawiłyby sytuację osób starszych. Większość wskazała na zasadność poszerzenia oferty spędzania czasu wolnego w celu aktywizacji osób starszych np. organizację spotkań, zajęć w domach ludowych, świetlicach, wyjazdów, kółek zainteresowań; wzbogacanie oferty klubów seniora (np. zajęcia komputerowe dla seniorów) oraz utworzenie dziennej placówki opieki dla seniorów i DPS-u. Istotnym jest również pomoc w codziennych czynnościach (np. uaktywnienie wolontariatu- pomoc w zakupach, spacer, dotrzymywanie towarzystwa), pomoc finansowa, organizacja dowozu do placówek, likwidacja barier architektonicznych oraz zwiększenie zaangażowania pracowników GOPS w celu bieżącego monitorowania sytuacji i potrzeb osób starszych.

Instytucje wspomagające osoby niepełnosprawne oraz starsze na terenie gminy Radziechowy- Wieprz:

Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Żywcu

Zespół wydaje orzeczenia o stopniu niepełnosprawności a mianowicie o lekkim, umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności. Uzyskanie jednego z powyższych stopni pozwala na korzystanie z szeregu form pomocy, ulg i uprawnień, takich jak, np.

- ulgi komunikacyjne, podatkowe, zwolnienia z opłat radiowo-telewizyjnych
- możliwość uczestnictwa w terapii zajęciowej,
- możliwość uzyskania odpowiedniego zatrudnienia (np. w zakładzie pracy chronionej czy zakładzie aktywizacji zawodowej), możliwość korzystania ze szkoleń (w tym specjalistycznych), przyjęcie do ośrodków szkolenia zawodowego, podleganie przywilejom pracowniczym osób niepełnosprawnym,
- świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej- (min. zasiłek stały, okresowy),
- zaopatrzenie w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze,
- zasiłek pielęgnacyjny,
- korzystanie ze środowiskowego systemu wsparcia w samodzielnej egzystencji, tj. z usług socjalnych i opiekuńczych świadczonych przez instytucje pomocy społecznej, organizacje pozarządowe oraz inne placówki,
- możliwość wyrobienia karty parkingowej.

Usługi świadczone przez Powiatowy Urząd Pracy w Żywcu dla osób niepełnosprawnych

Osoba niepełnosprawna może być zarejestrowana w Powiatowym Urzędzie Pracy jako:

- bezrobotny – to osoba, która posiada ustaloną niepełnosprawność, jednak nie jest uprawniona m.in. do renty z tytułu niezdolności do pracy, renty socjalnej, zasiłku stałego.
- poszukujący pracy – to osoba, która oprócz ustalonej niepełnosprawności jest uprawniona m.in. do renty z tytułu niezdolności do pracy, renty socjalnej, zasiłku stałego.

Osoba z orzeczonym stopniem o niepełnosprawności, która jest zdolna do podjęcia zatrudnienia w co najmniej połowie wymiaru czasu pracy, posiadająca status „bezrobotnego” może skorzystać ze wszystkich usług urzędu pracy i instrumentów przewidzianych dla osoby bezrobotnej.

Ponadto, osoba niepełnosprawna zarejestrowana w powiatowym urzędzie pracy jako poszukująca pracy niepozostająca w zatrudnieniu może również korzystać na zasadach takich jak bezrobotni z następujących usług lub instrumentów określonych w ustawie o promocji:

- szkoleń,
- stażu,
- prac interwencyjnych,
- przygotowania zawodowego dorosłych,
- bonów szkoleniowych lub stażowych.

Dla osób niepełnosprawnych posiadających status „poszukujących pracy”, a nie pozostających w zatrudnieniu, przewidziane są usługi urzędu pracy i instrumenty finansowane ze środków PFRON. Instrumenty te są adresowane bezpośrednio do osób niepełnosprawnych, jak też do ich pracodawców.²¹

Tabela 21. Instrumenty finansowane ze środków PFRON

Uprawnienia pracodawcy zatrudniającego osobę z orzeczoną stopniem o niepełnosprawności	<ul style="list-style-type: none"> • Miesięczne dofinansowanie do wynagrodzenia pracownika. • Zwrot kosztów przystosowania stanowiska pracy. • Zwrot kosztów wyposażenia stanowiska pracy. • Zwrot kosztów szkolenia pracownika. • Zwrot kosztów zatrudnienia pracownika pomagającego pracownikowi niepełnosprawnemu w pracy. • Zwolnienie z wpłat na PFRON. • Refundacja części wynagrodzenia lub składek na ubezpieczenia społeczne.
Uprawnienia osoby z orzeczoną stopniem o niepełnosprawności zdolnej do pracy, posiadającej status „bezrobotnego” lub poszukującego pracy	<ul style="list-style-type: none"> • Pomoc w znalezieniu zatrudnienia (pośrednictwo pracy). • Możliwość nabycia, uzupełnienia, podniesienia kwalifikacji zawodowych oraz zdobycia doświadczenia zawodowego (szkolenia, studia podyplomowe, staż). • Pomoc w wyborze odpowiedniego miejsca pracy przy uwzględnieniu predyspozycji zawodowych i możliwości zdrowotnych oraz wymagań w danym środowisku pracy (doradcy zawodowego).

²¹ <https://zywiec.praca.gov.pl/dla-bezrobotnych-i-poszukujacych-pracy/dla-niepelnosprawnych>

Osoby niepełnosprawne podejmujące i prowadzące działalność gospodarczą lub rolniczą	<ul style="list-style-type: none"> • Wsparcie finansowe na podjęcie działalności gospodarczej, rolniczej albo wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej. • Dofinansowanie do oprocentowania kredytu bankowego. • Refundacja składek ZUS.
---	--

Stowarzyszenie „Dzieci Serc”

Stowarzyszenie funkcjonuje od 2000 roku i skupia w swych szeregach dzieci i młodzież niepełnosprawną z terenu Gmin: Radziechowy- Wieprz, Węgierskiej Górki, Ujsół, Rajczy, Łękawicy, Czernichowa, Lipowej i częściowo z Wilkowic, Łodygowic i Żywca. Stowarzyszenie prowadzi zarówno zajęcia codzienne (stacjonarne) jak również imprezy cykliczne m.in. „Paraolimpiada”, „Rajd Razem Rażniej na Matyskę”, „Wojewódzkie Wścigi Wózków Nieprofesjonalnych”. Członkowie Stowarzyszenia mają możliwość aktywnego uczestniczenia w jasełkach, obozach rehabilitacyjnych, wycieczkach czy spotkaniach tematycznych.²²

Klub Seniora „Wrzos” w Juszczyńcu

Klub Seniora powstał w 2016 roku, prowadzi działalność charytatywną na rzecz osób starszych, współpracuje z lokalnymi władzami, innymi klubami, stowarzyszeniami, młodzieżą a także z dziećmi. Seniorzy pomagając sobie wzajemnie angażują innych do aktywnego życia społecznego, głównie osoby starsze i samotne. Klub realizuje wiele projektów, organizuje również różne zajęcia m.in. rękodzieło, nordic walking.²³

---

²² <http://www.dzieciserce.pl/>

²³ <https://cowkulturze.pl/kluby-i-stowarzyszenia/klub-seniora-wrzos/>

Ubóstwo

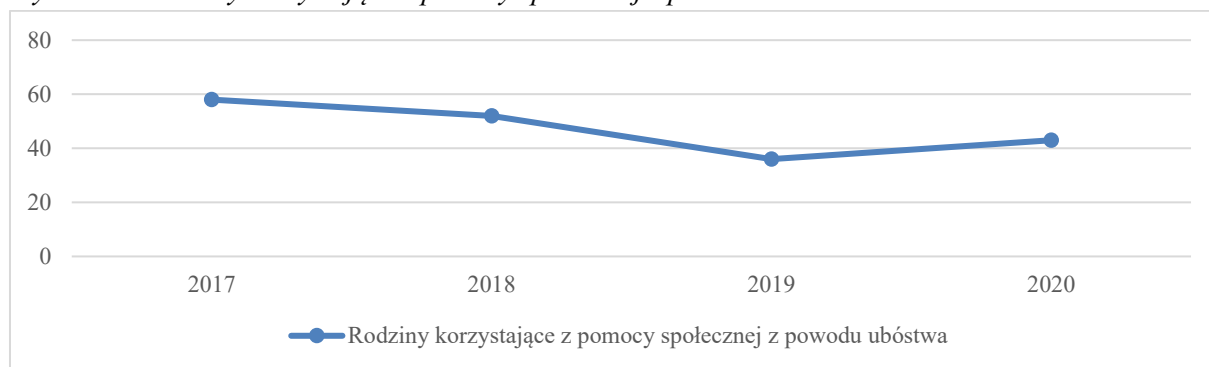
Ubóstwo jest jednym z najważniejszych i najbardziej złożonych problemów społecznych. Jest też ściśle powiązany z zagadnieniami marginalizacji i wykluczenia społecznego. Ubóstwo gospodarstw domowych w sposób szczególny uderza w wychowujące się w nich dzieci, ponieważ ogranicza i zagraża ich prawidłowemu rozwojowi i socjalizacji. Ubóstwo staje się poważnym problemem społecznym wtedy, gdy dotyczy znacznej części społeczeństwa. Skutki biedy nie rozciągają się jedynie na jednostki nią doświadczone, ale również - zwłaszcza w sytuacji jej trwałości i pokaźnego zasięgu - na resztę społeczeństwa, w tym również na tę dobrze sytuowaną pod względem materialnym. Rodzi ona bowiem wiele niekorzystnych zjawisk, poczynając od degradacji biologicznej i społecznej ubogich oraz ich rodzin, a skończywszy na zachowaniach patologicznych takich jak np. alkoholizm, narkomania oraz przestępczość.

Ustawa o pomocy społecznej nie zawiera w swojej treści wyjaśnienia pojęcia ubóstwa. Wywnioskować można z niej, że ubóstwem jest posiadanie dochodu uprawniającego do otrzymania pomocy społecznej, a zatem każda rodzina, w której dochód na osobę nie przekracza określonego kryterium dochodowego oraz każda osoba samotnie gospodarująca, której dochód nie przekracza określonego kryterium dochodowego, żyją w ubóstwie.

Aby jednak uzyskać pomoc społeczną, oprócz ubóstwa w sytuacji życiowej wnioskodawcy musi wystąpić również co najmniej jedna z następujących okoliczności: sieroctwo, bezdomność, bezrobocie, niepełnosprawność, długotrwała lub ciężka choroba, przemoc w rodzinie, potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi, potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietności, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, trudność w integracji cudzoziemców, trudność w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego, alkoholizm lub narkomania, zdarzenie losowe i sytuacja kryzysowa, klęska żywiołowa lub ekologiczna lub inne okoliczności.

Zgodnie z danymi GOPS Radziechowy- Wieprz, na przestrzeni lat 2017-2020 znacznie zmalała liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa, choć w roku 2020 była wyższa niż w roku poprzednim.

Wykres 19. Rodziny korzystające z pomocy społecznej z powodu ubóstwa

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS Radziechowy- Wieprz

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej od kilku lat realizuje krajowy Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa mający na celu ograniczenie skali ubóstwa poprzez wspieranie systemów krajowych świadczących pomoc osobom najbardziej potrzebującym. Celem Programu jest udzielanie wsparcia osobom doświadczającym najgłębszych form ubóstwa poprzez udostępnienie pomocy żywnościowej w formie paczek lub posiłków.

Liczba osób objętych pomocą żywnościową w ramach Programu była najwyższa w latach 2018/2019.

Tabela 22. Osoby objęte pomocą żywnościową w latach 2017-2020

Osoby objęte pomocą żywnościową		2017/2018	2018/2019	2019/2020
Liczba osób objętych pomocą żywnościową, ogółem, w tym:		692	724	664
Płeć	Kobiety	356	356	320
	Mężczyźni	345	368	344
Wiek	Osoby w wieku do 15 r. ż.	198	201	178
	Osoby powyżej 65 r. ż.	37	54	46
	Pozostałe osoby	457	469	440
Grupy odbiorców	Bezdomni	0	0	0
	Niepełnosprawni	93	119	109
	Migranci	0	0	0
	Osoby z pozostałych grup	599	605	555
Kryterium dochodowe	Do 100%	260	267	194
	Od 100 do 200%	432	457	470

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS Radziechowy- Wieprz

Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego

W prawidłowo funkcjonującej rodzinie dziecko poznaje właściwe wartości i przygotowuje się do pełnienia ról społecznych. Niestety w dzisiejszych trudnych czasach rodzina narażona jest na szereg negatywnych zjawisk, które wpływają w większym lub mniejszym stopniu na jej dezorganizację. Wzrastające bezrobocie, wzrost bezdomności, zakresu ubóstwa społecznego oraz patologii społecznej stwarza zagrożenie dla funkcjonalności rodziny. Co za tym idzie, dysfunkcyjny dom rodzinny stanowi źródło frustracji, co w konsekwencji może zaburzać jego rozwój biopsychiczny i społeczny. Dysfunkcyjność w tym aspekcie może obejmować niepowodzenia w realizacji zadań wychowawczych, kryzys małżeński oraz niepowodzenia związane z niezaspokajaniem potrzeb dziecka.²⁴

Zgodnie z Ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o Wspieraniu Rodziny i Systemie Pieczy Zastępczej (Dz. U. z 2020 r. poz. 821, z 2021 r. poz. 159 z późn. zm.) rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych mogą otrzymać wsparcie polegające w szczególności na:

- analizie sytuacji rodziny i środowiska rodzinnego oraz przyczyn kryzysu w rodzinie;
- wzmocnieniu roli i funkcji rodziny;
- rozwijaniu umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziny;
- podniesieniu świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny;
- pomocy w integracji rodziny;
- przeciwdziałaniu marginalizacji i degradacji społecznej rodziny;
- dążeniu do reintegracji rodziny.

Wspieranie rodziny jest prowadzone w formie pracy z rodziną oraz pomocy w opiece i wychowaniu dziecka. Jedną z przewidzianych form wsparcia jest przydzielenie rodzinie asystenta rodziny.

---

²⁴ Miśkowicz. M, *Problemy współczesnej rodziny w dobie promowania wartości prorodzinnych*, Łódź 2013

Celem pracy asystenta rodziny jest:

- pomoc we wzmacnianiu rodziny i wzbudzenie motywacji członków rodziny do rozwiązywania problemów i realizacji nałożonych celów,
- pomoc w rozwiązywaniu podstawowych problemów socjalnych i zdrowotnych rodziny,
- wsparcie w rozwiązywaniu dominujących problemów psychologicznych u członków rodziny,
- tworzenie warunków do wzrostu umiejętności wychowawczych rodziców i rozwiązywanie podstawowych problemów opiekuńczo-wychowawczych,
- tworzenie warunków do wzrostu umiejętności społecznych i aktywności społecznej rodziny,
- motywowanie do podnoszenia kwalifikacji zawodowych dorosłych członków rodziny oraz ich aktywności zawodowej.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Radziechowy- Wieprz zatrudnia jedną osobę, pełniącą obowiązki asystenta rodziny. W roku 2019 pracą asystenta rodziny było objętych 9 rodzin.

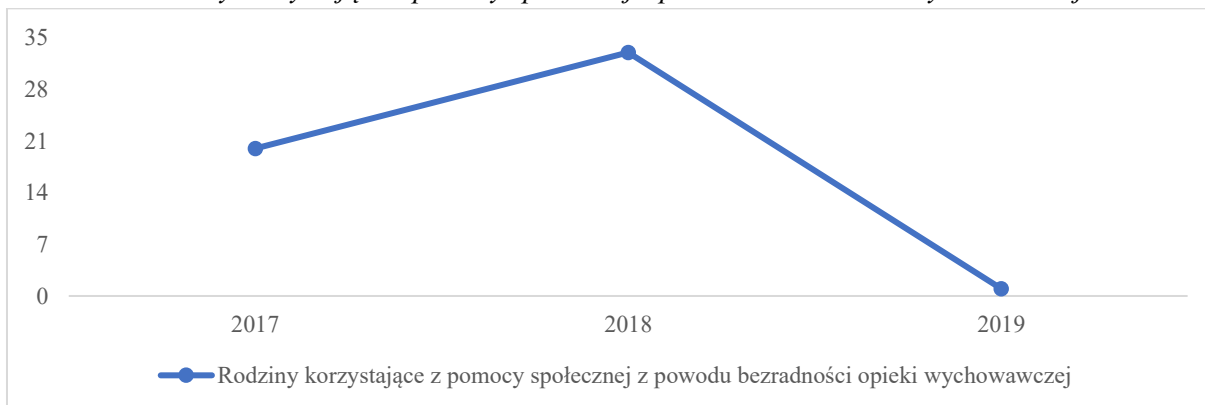
Tabela 23. Liczba rodzin objętych pracą asystenta rodziny w latach 2017-2019

	2017	2018	2019
Liczba asystentów rodziny w gminie	1	1	1
Rodziny objęte pracą asystenta rodziny	11	9	9

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS Radziechowy- Wieprz

Zgodnie z danymi GOPS Radziechowy- Wieprz, liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu bezradności wychowawczej na przestrzeni ostatnich lat znacznie zmalała. W roku 2019 pomocą z tego tytułu objęta była tylko jedna rodzina.

Tabela 24. Rodziny korzystające z pomocy społecznej z powodu bezradności wychowawczej

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS Radziechowy- Wieprz

Przemoc w rodzinie

Pojęcie przemocy w rodzinie jest bardzo obszerne i obejmuje wiele płaszczyzn. Jedną z definicji przemocy podaje Ustawa z 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, gdzie przemoc w rodzinie należy rozumieć jako: „jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny [*], w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą”.²⁵

Ponadto, przemoc w rodzinie występuje w różnych formach i przybiera różną postać. Najczęściej, kiedy mówimy o przemocy w rodzinie wyróżniamy jej dwa rodzaje jak:

- przemoc czynną - kiedy to gniew, złość agresora skierowana jest wprost na ofiarę i podejmuje on przy tym działania krzywdzące fizycznie, psychicznie czy seksualnie.
- przemoc bierną - gdzie dochodzi do różnego rodzaju zaniedbań (psychicznych, ekonomicznych, fizycznych czy seksualnych).

Do najczęstszych form przemocy w rodzinie zalicza się:

- przemoc fizyczną, czyli każde zachowanie, którego celem jest zadanie bólu fizycznego, uszkodzenie ciała, pogorszenie zdrowia lub pozbawianie życia ofiary.
- przemoc seksualną, czyli każde zachowanie mające na celu zmuszenie ofiary do podjęcia współżycia lub niechcianych zachowań seksualnych bądź zdeprecjonowanie jej seksualności.
- przemoc psychiczną, czyli każde zachowanie, którego celem jest zmniejszenie poczucia własnej wartości, wzbudzenie w ofierze strachu oraz pozbawianie jej poczucia bezpieczeństwa i kontroli nad własnym życiem.
- przemoc ekonomiczną, czyli każde zachowanie, którego celem jest ekonomiczne uzależnienie ofiary od sprawcy.²⁶

---

²⁵ <http://www.niebieskalinia.pl/edukacja/podstawowe-informacje-o-przemocy/definicje/4114-przemoc-w-rodzinie-definicja-ustawowa> * Ustawa jako członka rodziny definiuje "osobę najbliższą w rozumieniu art. 115 § 11 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz. U. Nr 88, poz. 553, z późn. zm.), a także inną osobę wspólnie zamieszkującą lub gospodarującą"

²⁶ Chańska W., Kępka A., Kuczyńska S., Nowakowska U., *Przemoc w rodzinie a wymiar sprawiedliwości*, Fundacja Centrum Praw Kobiet, Warszawa 2005

Zespół interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Główną jednostkę zajmującą się problematyką przemocy stanowi Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Zadaniem Zespołu jest integrowanie i koordynowanie wszelkich służb, jednostek organizacyjnych oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Zespół podejmuje szereg działań skierowanych zarówno do ofiar, jak i sprawców przemocy domowej. Przewodniczący Zespołu ds. Przeciwdziałania Przemocy w rodzinie do wszystkich wszczętych procedur Niebieskie Karty powołuje grupy robocze, które mają na celu diagnozę sytuacji, opracowanie i realizację indywidualnego planu pomocy, monitorowanie sytuacji rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz działania nakierowane na rodziny, w których zaistniało podejrzenie stosowania przemocy. W skład wszystkich powołanych grup roboczych wchodzi pracownicy socjalni GOPS oraz dzielnicowi z Komisariatu Policji w Węgierskiej Górze. Ponadto w skład grup roboczych, w zależności od przypadku są powoływani przedstawiciele Gminnej Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, pracownicy oświaty, asystent rodziny, kuratorzy i psycholog.

Analizując dane przekazane przez GOPS Radziechowy- Wieprz dotyczące procedury „Niebieskie Karty” można zauważyć, iż w roku 2019 liczba formularzy wszczynających procedurę była najwyższa. Z kolei w roku 2020 liczba formularzy zmalała o blisko połowę. Z przedstawionych danych wynika również, iż z każdym rokiem wzrasta ogólna liczba osób, co do których istnieje podejrzenie doświadczania przemocy w rodzinie. Ponadto większość interwencji, których następstwem jest wszczęcie procedury Niebieskie Karty było na skutek spożywania alkoholu przez osoby, co do których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie.

Tabela 25. Procedura „Niebieskie Karty”

	2017	2018	2019	2020
Niebieskie Karty A wszczynające procedurę ogółem, w tym:	28	27	31	16
sporządzone przez jednostki organizacyjne pomocy społecznej	4	3	1	1
sporządzone przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	0	0	0	1
sporządzone przez służbę zdrowia	0	0	0	0
sporządzone przez Policję	24	24	30	14
sporządzone przez oświatę	0	0	0	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS Radziechowy- Wieprz

Tabela 26. Liczba prowadzonych procedur „Niebieskie Karty” w poszczególnych sołectwach w roku 2020

Sołectwo	Liczba prowadzonych procedur
Radziechowy	9
Wieprz	3
Juszczyna	2
Brzuśnik	1
Bystra	0
Przybędza	1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS Radziechowy- Wieprz

Z przekazanych danych wynika, iż liczba osób doświadczających przemocy w rodzinie na przestrzeni ostatnich lat zmalała. Ofiarami przemocy są przede wszystkim kobiety, natomiast sprawcami w zdecydowanej większości przypadków są mężczyźni.

Tabela 27. Osoby doświadczające i stosujące przemoc

	2017	2018	2019	2020
Liczba osób, co do których istnieje podejrzenie doświadczania przemocy w rodzinie ogółem, w tym:	28	30	33	16
Kobiety	24	24	30	13
Mężczyźni	4	4	2	2
Małoletni do 13 r.ż.	0	1	1	1
Nieletni w przedziale 13-18 lat	0	1	0	0
Liczba osób, co do których istnieje podejrzenie stosowania przemocy w rodzinie ogółem, w tym:	28	29	33	16
Kobiety	2	1	2	0
Mężczyźni	26	28	31	16
Nieletni	0	0	0	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS Radziechowy- Wieprz

Łączna ilość osób w rodzinach, które były objęte pomocą w ramach procedury Niebieskie Karty w roku 2020 wyniosła 152, w tym 54 kobiety, 61 mężczyźni oraz 37 dzieci.

Ponadto w roku 2020 w dalszym ciągu pracowały grupy robocze powołane do pracy z rodzinami dotkniętymi przemocą w latach wcześniejszych. Pracą grup roboczych zostało objętych łącznie 41 rodzin. W ramach podejmowanej przez grupy robocze pracy w roku 2020 udzielono w Punkcie Konsultacyjnym stosownych porad 12 osobom doznającym przemocy w rodzinie.

Podejmowane przez przedstawicieli poszczególnych służb działania w ramach prac grup roboczych przyniosły efekt w postaci zakończenia procedury Niebieskiej Karty w 33 rodzinach, w tym:

- z uwagi na ustanie przemocy w rodzinie i uzasadnione przypuszczenie o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy w rodzinie oraz zrealizowanie indywidualnego planu pomocy w 11 rodzinach
- z uwagi na stwierdzenie braku zasadności podejmowania działań w 22 rodzinach.

Główne wyniki badań przeprowadzonych w roku 2019 w ramach diagnozy społecznej- Przemoc w rodzinie

Dorośli mieszkańcy gminy Radziechowy- Wieprz; grupa badawcza 100 osób:

- 28,00% badanych zna osobę, która doświadcza przemocy w domu.
- 94,00% ankietowanych uważa, że problem przemocy domowej związany jest z piciem alkoholu. 20,00% mieszkańców wskazuje na zażywanie narkotyków, a 18,00% dopalaczy. 10,00% wskazało na choroby, 5,00% na wykluczenie społeczne, a 2,00% na zażywanie leków.
- Według 75,00% ankietowanych nie istnieją żadne okoliczności, które mogą usprawiedliwiać przemoc, z kolei 10,00% wyraziło zdanie przeciwne, a pozostałe 15,00% nie potrafiło udzielić jednoznacznej odpowiedzi.
- 79,00% ankietowanych jest przeciwnych stosowaniu kar cielesnych wobec dzieci, z kolei 4,00% uważa, że jest to dobra metoda wychowawcza. Pozostałe 17,00% badanych nie potrafiło udzielić jednoznacznej odpowiedzi.
- 5,00% badanych przyznało, że osobiście doświadczyło przemocy.
- Wśród osób, które doświadczyły przemocy, wszystkie potwierdziły przemoc psychiczną (5 osób), 2 osoby przemoc fizyczną, a pojedyncze odpowiedzi wskazywały na przemoc ekonomiczną i zaniedbanie.
- Jako sprawcę przemocy 3 osoby wskazały na ojca, a 2 na partnera/partnerkę.
- 97,00% ankietowanych zaprzeczyło by kiedykolwiek zdarzyło im się stanąć po stronie sprawców przemocy, z kolei 3,00% potwierdziło takie sytuacje.
- 3,00% badanych przyznało się do stosowania zachowań przemocowych wobec drugiej osoby, w tym 2 osoby potwierdziły przemoc fizyczną, a 1 osoba przemoc psychiczną.
- Osobami, które doświadczyły przemocy ze strony w/w ankietowanych były: dziecko/dzieci, rodzice lub rodzeństwo (każda z osób udzieliła innej odpowiedzi).
- Osoby stosujące przemoc zaprzeczyły by były pod wpływem alkoholu.

Uczniowie szkół z terenu gminy; grupa badawcza 399 osób, w przedziale wiekowym 11-17 lat:

- 12,00% uczniów doświadczyło przemocy domowej.
- W grupie osób doświadczających przemocy, 9,00% jako sprawcę wskazało na ojca, 5,00% na rodzeństwo i matkę, 3,00% na dziadków, a 4,00% na inne osoby, nie podając konkretnie jakie.

Problemy w środowisku szkolnym

Używanie substancji psychoaktywnych

Problem uzależnień wśród młodzieży jest niezwykle trudny. Spożywanie środków psychoaktywnych związane jest z ryzykiem występowania szkód zdrowotnych, a także przyczynia się do nasilania zachowań antyspołecznych, osłabia hamulce społeczne, nasila agresję, powoduje najczęściej absencję szkolną, nieprawidłową realizację obowiązku szkolnego oraz konflikty z rówieśnikami, rodzicami i nauczycielami.

Diagnoza przeprowadzona wśród uczniów szkół z terenu gminy Radziechowy- Wieprz, wskazuje, iż jest to problem występujący również w środowisku badanych.

Tabela 28. Używanie substancji psychoaktywnych przez uczniów

Substancje psychoaktywne	Uczniowie 399 osób
Alkohol	39,00%- 156 osób
Narkotyki/ Środki psychoaktywne	11,00%- 44 osoby
Papierosy	23,00%- 92 osoby

Wśród uczniów, którzy przyznali się do spożywania alkoholu, 29,00% spożywało go w ciągu ostatniego roku, a 17,00% w czasie ostatnich 30 dni przed badaniem.

Tabela 29. Spożywanie alkoholu w ostatnim czasie

Czy piłaś/eś alkohol...?	Uczniowie 399 osób
kiedykolewiek w życiu	39,00% - 156 osób
w ciągu ostatnich 12 miesięcy przed badaniem	29,00% - 116 osób
w ciągu ostatnich 30 dni przed badaniem	17,00% - 68 osób

Wśród osób pijących alkohol, najczęstsze były deklaracje wskazujące na jego spożywanie 1-2 razy lub 3-5 razy. Należy również zwrócić uwagę, iż 3,00% badanych potwierdziło spożywanie alkoholu więcej niż 40 razy w ciągu ostatniego miesiąca przed badaniem co może świadczyć o jego regularnym spożywaniu.

Tabela 30. Częstotliwość spożywania alkoholu

Ile razy piłaś/eś alkohol...?	Ani razu	1-2 razy	3-5 razy	6-9 razy	10-19 razy	20-39 razy	40 razy lub więcej
w życiu	61,00%	16,00%	10,00%	4,00%	4,00%	2,00%	4,00%
w ciągu ostatnich 12 miesięcy przed badaniem	71,00%	15,00%	5,00%	3,00%	2,00%	2,00%	3,00%
w ciągu ostatnich 30 dni przed badaniem	83,00%	10,00%	2,00%	2,00%	0,00%	0,00%	3,00%

Jak wynika z pozyskanych danych, najbardziej popularnymi środkami psychoaktywnymi wśród uczniów są leki uspokajające i nasenne, a w dalszej kolejności marihuana lub haszysz. W czasie ostatnich 30 dni przed badaniem młode osoby najczęściej używały leków, marihuany lub haszyszu lub dopalaczy. Średnio 3,00% ankietowanych potwierdziło użycie wszystkich spośród wskazanych środków psychoaktywnych, w tym nieistniejącego środka „relewin” co może nieco podważać wiarygodność wyników.

Tabela 31. Używanie środków psychoaktywnych przez uczniów

Czy zażywałaś/eś tego typu środki psychoaktywne?	nigdy	kiedykolwiek w życiu	w ciągu ostatnich 12 miesięcy	w ciągu ostatnich 30 dni
Grzyby halucynogenne	97,00%	3,00%	1,00%	1,00%
Polska heroina, tzw. „kompot”	97,00%	3,00%	1,00%	1,00%
Crack	97,00%	3,00%	0,00%	1,00%
Kokaina	96,00%	4,00%	0,00%	1,00%
Relewin	97,00%	3,00%	1,00%	0,00%
Heroina	97,00%	3,00%	0,00%	1,00%
Ecstasy	97,00%	3,00%	1,00%	1,00%
Metadon	97,00%	3,00%	0,00%	1,00%
Dopalacze	96,00%	4,00%	0,00%	2,00%
LSD	97,00%	3,00%	1,00%	1,00%
GHB	97,00%	3,00%	0,00%	0,00%
Amfetamina	96,00%	4,00%	0,00%	1,00%
Marihuana lub haszysz	93,00%	7,00%	2,00%	2,00%
Leki uspokajające i nasenne	89,00%	11,00%	2,00%	2,00%

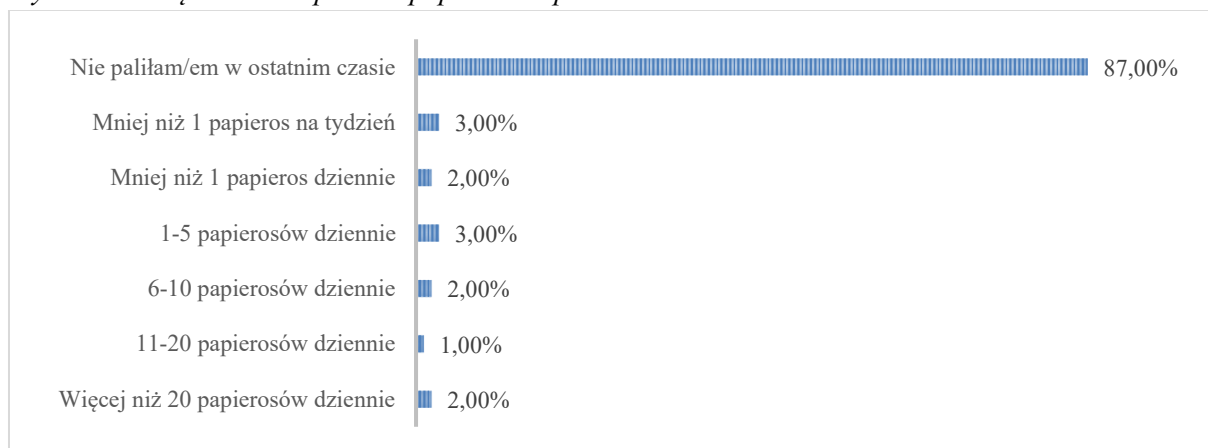
Zdecydowana większość badanych uczniów tj. 77,00% zaprzeczyła paleniu papierosów. Pozostałe 23,00% ankietowanych przyznało się do palenia z różną częstotliwością. Należy zwrócić uwagę, że 9,00% badanych wskazało na przedział 40 razy lub więcej, co może świadczyć o regularnym paleniu.

Tabela 32. Palenie papierosów przez uczniów

Palenie papierosów	Ani razu	1-2 razy	3-5 razy	6-9 razy	10-19 razy	20-39 razy	40 razy lub więcej
Ile razy w życiu paliłaś/eś papierosy?	77,00%	8,00%	2,00%	2,00%	2,00%	1,00%	9,00%

Zdecydowana większość palących uczniów tj. 87,00% nie paliła w przeciągu ostatnich 30 dni przed badaniem. Pozostali ankietowani wskazali różne przedziały dotyczące ilości wypalonych w ostatnim czasie papierosów.

Wykres 20. Częstotliwość palenia papierosów przez uczniów

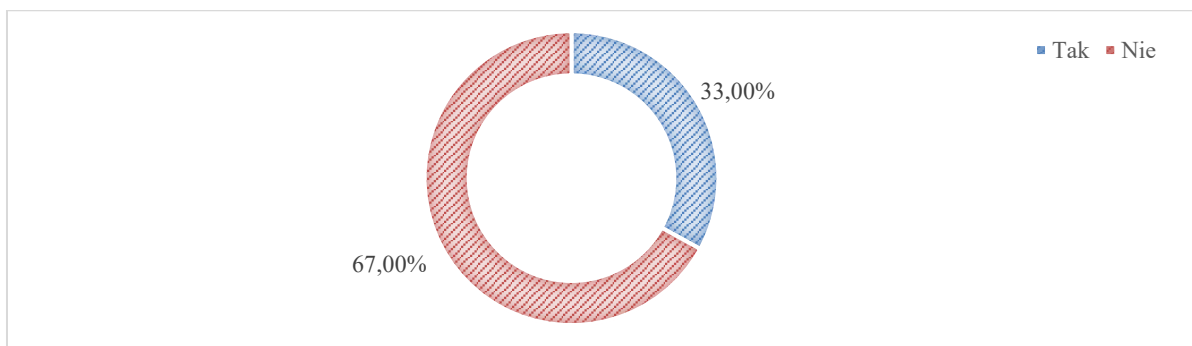

Zdecydowana większość ankietowanych uczniów potwierdziła, że w danym roku szkolnym uczestniczyła w lekcjach lub spotkaniach, na których poruszano kwestie związane z piciem alkoholu, paleniem papierosów czy też zażywaniem narkotyków.

Uczniowie w razie problemu związanego z uzależnieniem od alkoholu, narkotyków, dopalaczy lub leków w pierwszej kolejności zwróciliby się o pomoc do mamy (74,00%), ojca (56,00%), a kolejno do przyjaciół (43,00%) lub do rodzeństwa (31,00%).

Przemoc w środowisku szkolnym

33,00% badanych przyznało, że doznało przemocy w szkole, natomiast pozostałe 67,00% zaprzeczyło takim sytuacjom.

22,00% ankietowanych przyznało, że doświadczyło przemocy ze strony rówieśników, 7,00% wskazało na nauczycieli, natomiast 4,00% zaznaczyło odpowiedź „inne osoby”.

Cyberprzemoc jest jednym z najszybciej rozwijających się zagrożeń we współczesnym świecie. Nowoczesna technologia to nie tylko zabawa, ale także ryzyko uzależnienia, przemocy czy łatwego dostępu do nieodpowiednich treści. Internet i urządzenia mobilne zmieniły trwale nasz świat. Akty cyberprzemocy, czyli przemocy z użyciem mediów elektronicznych- choć dokonywane są w wirtualnym świecie, potrafią realnie wyrządzić bardzo dużą krzywdę.

Jak wynika z przeprowadzonej diagnozy problem cyberprzemocy jest znany w środowisku szkolnym uczniów z terenu gminy Radziechowy Wieprz. 20,00% uczniów potwierdziło, że osobiście doświadczyło cyberprzemocy.

Z uwagi na występowanie zjawiska cyberprzemocy w środowisku szkolnym ważne jest podejmowanie działań profilaktycznych zwiększających świadomość uczniów na temat tego rodzaju przemocy oraz sposobów reagowania w przypadku zetknięcia się z cyberprzemocą.

Wpływ pandemii COVID-19 na życie społeczno- gospodarcze

SARS-CoV-2 (*severe acute respiratory syndrome coronavirus 2*) to wirus wywołujący zespół ciężkiej ostrej niewydolności oddechowej- jednostkę chorobową nazwaną COVID-19 (*coronavirus disease-19*). Pierwsze zachorowania na COVID-19 odnotowano w grudniu 2019 roku w Chinach. W styczniu 2020 roku choroba zaczęła się szybko rozprzestrzeniać na całym obszarze Chin kontynentalnych, z epicentrum w mieście Wuhan. Wirus SARS-CoV-2 okazał się wysoce zakaźny, a przenoszony z człowieka na człowieka drogą kropelkową bardzo szybko dotarł do najbardziej odległych części świata. Już po dwóch miesiącach od wybuchu epidemii w Wuhan, COVID-19 osiągnął rozmiary pandemii, co ogłosiła Światowa Organizacja Zdrowia (WHO) dnia 11 marca 2020 r.

Pierwszy przypadek zakażenia wirusem w Polsce stwierdzono 4 marca 2020 w szpitalu w Zielonej Górze, gdzie zdiagnozowano zachorowanie 66-letniego mężczyzny, który przyjechał autokarem z Niemiec. Od 14 marca obowiązywał w Polsce stan zagrożenia epidemicznego, a od 15 marca wprowadzono na granicach Polski kordon sanitarny, znacząco ograniczający ruch graniczny. Z kolei od 20 marca, zgodnie z rozporządzeniem ministra zdrowia, obowiązuje w Polsce stan epidemii.

W związku z ogłoszeniem stanu epidemii wprowadzono szereg ograniczeń i obostrzeń dotyczących życia społecznego m.in. funkcjonowania placówek oświatowych, instytucji publicznych, zakładów pracy, sklepów, lokali usługowych, mających na celu ograniczenie rozprzestrzeniania się wirusa. Decyzją rządu zamknięte zostały wszystkie placówki oświatowe, szkoły, przedszkola, żłobki. Wprowadzone zostały ograniczenia w funkcjonowaniu galerii handlowych, sklepów branżowych. Zamknięto wszystkie zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, salony tatuażu i piercingu. Zawieszono również wykonywanie zabiegów rehabilitacyjnych i masaży. Zamknięte zostały hotele i inne miejsca noclegowe, kina, teatry, instytucje kultury, obiekty sportowe, sale zabaw, restauracje, puby. Wprowadzono zakaz przebywania na plażach i terenach zielonych, pełniących funkcje publiczne. Zakaz dotyczył m.in. parków, zieleńców, promenad, bulwarów, ogrodów botanicznych i zoologicznych. Wprowadzono także ograniczenia w przemieszczaniu się oraz zakaz gromadzenia się czyli m.in. organizacje imprez masowych, wesel itp. Pandemia z dnia na dzień unieruchomiła niemal jedną trzecią mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw. Ograniczenia podjęte wskutek epidemii najbardziej dotknęły branżę turystyczną, transport, przewoźników lotniczych, gastronomię, organizatorów imprez masowych, teatry, kina, branżę fashion, galerie handlowe oraz przemysł farmaceutyczny.

Według wyliczeń Centrum Analiz Ekonomicznych ponad 780 tys. pracowników w Polsce jest szczególnie narażonych na negatywne gospodarcze konsekwencje pandemii koronawirusa SARS-CoV-2, a 57% z nich stanowią kobiety. Przewiduje się ogólne pogorszenie sytuacji na rynku pracy, należy zatem skupić się na efektywnej informacji przedsiębiorców oraz sprawnej realizacji działań pomocowych w ramach dostępnych programów tarczy antykryzysowej.

W wyniku pandemii COVID-19 sytuacja w podstawowych obszarach społeczno-gospodarczych w okresie trzech kwartałów br. była gorsza niż rok wcześniej. Poniżej poziomu sprzed roku ukształtowała się m.in. produkcja sprzedana przemysłu, produkcja budowlano-montażowa oraz sprzedaż detaliczna. Zmniejszyło się przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw, wyższe niż przed rokiem było bezrobocie rejestrowane. W trzecim kwartale br. w niektórych obszarach obserwowano poprawę: wzrosła w skali roku produkcja przemysłowa i sprzedaż detaliczna; pogłębił się natomiast spadek produkcji w budownictwie.²⁷

Aktualnie cały obszar Polski objęty jest tzw. „strefą czerwoną”, gdzie obowiązują dodatkowe obostrzenia i ograniczenia, mające na celu ograniczenie rozprzestrzeniania się epidemii. Sytuacja monitorowana jest w trybie ciągłym, a zakres obostrzeń aktualizowany jest na bieżąco.

Zgodnie z danymi Powiatowej Stacji Sanitarno- Epidemiologicznej w Żywcu na dzień 13 października 2020 roku od początku pandemii w gminie Radziechowy- Wieprz odnotowano 56 zakażeń koronawirusem, 37 osób uznano za ozdrowieńców, nie było osób zmarłych.²⁸

---

²⁷ Główny Urząd Statystyczny, *Sytuacja społeczno-gospodarcza kraju – I–III kwartał 2020 r.*, <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/inne-opracowania/informacje-o-sytuacji-spolecno-gospodarczej/sytuacja-spolecno-gospodarcza-kraju-we-wrzesniu-2020-r,1,101.html>

²⁸ <https://zywiec.pl/item/4117-koronawirus-najswiezsze-dane-13-pazdziernika>

ANALIZA MOCNYCH ORAZ SŁABYCH STRON, SZANS I ZAGROŻEŃ

Analiza SWOT jest efektywną metodą pozwalającą na identyfikację słabych i silnych stron sfery społecznej gminy Radziechowy- Wieprz oraz szans i zagrożeń, jakie przed nią stoją.

Analiza SWOT składa się z czterech grup czynników:

- mocnych stron (z ang. strenghts) -uwarunkowań wewnętrznych, które stanowią silne strony sfery społecznej i które należy wykorzystać sprzyjając będą jej rozwojowi;
- słabych stron (z ang. weaknesses) -uwarunkowań wewnętrznych, które stanowią słabe strony sfery społecznej i które nie wyeliminowane stanowiąc będą barierę jej rozwoju;
- szans (z ang. opportunities) -uwarunkowań zewnętrznych, które nie są bezpośrednio zależne od zachowania społeczności gminy, ale przy odpowiednio podjętych przez nią działaniach, mogą sprzyjać rozwojowi sfery społecznej w gminie Radziechowy- Wieprz;
- zagrożeń (z ang. threats) -uwarunkowań zewnętrznych, które także nie są bezpośrednio zależne od zachowania społeczności gminy, ale które mogą stanowić zagrożenie dla jej rozwoju.

Analiza SWOT jest użytecznym instrumentem pozwalającym na wielowymiarową ocenę aktualnego stanu sfery społecznej w gminie Radziechowy- Wieprz oraz stanowi adekwatny punkt wyjścia do definiowania pożądanych kierunków rozwoju. W ten sposób przedmiotowa analiza ujawnia również obszary wymagające poprawy w funkcjonowaniu gminy, a także wskazuje na niezbędne działania, których podjęcie pomoże osiągnąć ustalone cele.

W analizie SWOT dla gminy Radziechowy- Wieprz uwzględniono takie obszary jak:

- 1) ochrona zdrowia;
- 2) pomoc społeczna;
- 3) rozwiązywanie problemów alkoholowych i narkomanii;
- 4) rynek pracy;
- 5) edukacja,
- 6) problemy osób starszych i niepełnosprawność.

OCHRONA ZDROWIA

Mocne strony

- Relatywnie dobry dostęp do podstawowej opieki medycznej- działalność trzech ośrodków zdrowia.
- Funkcjonowanie trzech ogólnodostępnych aptek.

Słabe strony

- Ograniczony dostęp do lekarzy POZ z powodu trwającej pandemii COVID-19.
- Za mało lekarzy specjalistów.
- Krótkie godziny funkcjonowania ośrodków.
- Brak opieki całodobowej.
- Niedostateczna wiedza społeczeństwa na temat profilaktyki i promocji zdrowia.

Szanse

- Wdrażanie unijnych standardów opieki zdrowotnej.
- Podejmowanie działań mających na celu zwiększenie dostępności opieki medycznej dla mieszkańców (m.in. zwiększenie liczby lekarzy specjalistów, poszerzenie oferty usług rehabilitacyjnych).
- Dofinansowanie zakupu sprzętu medycznego ze środków Unii Europejskiej.
- Prowadzenie działań profilaktycznych w obszarze zdrowia.

Zagrożenia

- Utrzymująca się sytuacja epidemiczna.
- Zapaść służby zdrowia.
- Wyjazdy lekarzy specjalistów za granicę.
- Brak zainteresowania profilaktyką i promocją zdrowia ze strony mieszkańców.

POMOC SPOŁECZNA

Mocne strony

- Działalność Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.
- Współpraca podmiotów realizujących zadania wspomagające pracę GOPS.
- Zaangażowanie pracowników GOPS w działalność na rzecz problematyki społecznej.
- Sprawny system udzielania świadczeń socjalnych (m.in. praca socjalna, świadczenia pieniężne).
- Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego.
- Praca Asystenta Rodziny.
- Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
- Prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Słabe strony

- Często zmieniające się przepisy prawne, dużo dokumentacji a za mało czasu na pracę socjalną.
- Nowe zadania ustawowe nakładane na Ośrodek Pomocy Społecznej.
- Natłok obowiązków co ogranicza możliwości realizowania pracy w terenie z rodzinami.
- Brak specjalistów kompleksowo zajmujących się rodziną problemową.
- Bierność klientów pomocy społecznej.

Szanse
<ul style="list-style-type: none"> • Malejąca ogólna liczba rodzin i osób korzystających z pomocy GOPS • Zwiększanie kompetencji osób zaangażowanych w realizację zadań w zakresie pomocy społecznej poprzez uczestnictwo w kursach, szkoleniach. • Prowadzenie działań zapobiegających dysfunkcjom rodzin. • Efektywna praca socjalna.
Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • Powiększanie się dysfunkcji rodzinnych. • Zubożenie społeczeństwa. • Niewystarczające finansowanie pomocy społecznej. • Problem przemocy w rodzinie. • Problem alkoholizmu i uzależnień. • Niewystarczająca wiedza na temat problemów społecznych w gminie.

ROZWIĄZYWANIE PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH I NARKOMANII

Mocne strony
<ul style="list-style-type: none"> • Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. • Dostęp do stałych środków finansowych na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych. • Zapewnienie dostępu do pomocy psychologicznej rodzinom dotkniętym problemami uzależnień. • Prowadzenie działań w obszarze profilaktyki uzależnień, ze szczególnym uwzględnieniem działalności profilaktycznej wśród dzieci szkolnych i młodzieży poprzez organizację m.in. warsztatów, programów rekomendowanych, kolonii i obozów profilaktycznych, pozalekcyjnych zajęć sportowych. • Zaangażowanie placówek oświatowych w działania profilaktyczne, informacyjne i edukacyjne w obszarze uzależnień wśród dzieci i młodzieży.
Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • Rosnąca liczba rodzin korzystających z pomocy Punktu Konsultacyjnego w związku z wystąpieniem problemu uzależnienia od alkoholu. • 43,00% ankietowanych mieszkańców uważa, że spożycie alkoholu na terenie gminy wzrasta. • Występowanie zjawiska nietrzeźwości wśród kierowców (32,00% badanych mieszkańców potwierdziło takie przypadki). • Występowanie przypadków spożywania alkoholu przez kobiety w ciąży (29,00% badanych mieszkańców potwierdziło takie przypadki). • 40,00% ankietowanych sprzedawców napojów alkoholowych nie zna ustawy o wychowaniu w trzeźwości.
Szanse
<ul style="list-style-type: none"> • Zwiększanie kompetencji osób zaangażowanych w realizację zadań w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom poprzez uczestnictwo w kursach, szkoleniach. • Wzmocniony monitoring sprzedaży alkoholu i papierosów.

- Zwiększanie świadomości rodziców, opiekunów, nauczycieli na temat uzależnień poprzez uczestnictwo w prelekcjach, szkoleniach, spotkaniach profilaktycznych.
- Zwiększanie świadomości wśród dzieci i młodzieży na temat zagrożeń uzależnieniami poprzez realizację programów, warsztatów profilaktycznych w szkołach.
- Intensyfikacja działań informacyjnych w celu poszerzania wiedzy mieszkańców na temat instytucji pomocowych na terenie gminy dla osób uzależnionych i ich rodzin.
- Szkolenia dla sprzedawców napojów alkoholowych m.in. w zakresie przepisów wynikających z ustawy o wychowaniu w trzeźwości.

Zagrożenia

- Brak organizacji pozarządowych działających w obszarze uzależnień.
- Wzrost liczby osób, w stosunku do których istnieje potrzeba podjęcia działań interdyscyplinarnych.
- Nasilenie skali zjawiska nielegalności sprzedaży napojów alkoholowych.

RYNEK PRACY

Mocne strony

- Potencjał demograficzny- znaczna liczba osób w wieku produkcyjnym.
- Spadek bezrobocia na lokalnym rynku pracy.
- Dostępność programów aktywizujących dla osób bezrobotnych.
- Warunki sprzyjające rozwojowi przedsiębiorczości, a tym samym tworzeniu nowych miejsc pracy.
- Efektywna współpraca pomiędzy władzami lokalnymi a organizacjami pozarządowymi, w zakresie przeciwdziałania bezrobociu oraz aktywizacji zawodowej.

Słabe strony

- Spadek chęci do działania oraz zmian, w przypadku osób długotrwale bezrobotnych.
- Zjawisko dziedziczenia bezrobocia.
- Ograniczona ilość miejsc w żłobku, wpływająca na wolniejszą aktywizację zawodową kobiet.

Szanse

- Możliwość ograniczania bezrobocia dzięki środkom finansowym z funduszy zewnętrznych (m.in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej).
- Upowszechnianie ofert pracy, informacji o wolnych miejscach pracy, usługach poradnictwa zawodowego i szkoleniach.
- Rozwój nowych przedsiębiorstw na terenie gminy.
- Realizacja programów pomocowych w ramach tarczy antykryzysowej w związku z COVID-19.

Zagrożenia

- Wzrost liczby osób bezrobotnych (m.in. z powodu pogorszenia sytuacji gospodarczej w wyniku pandemii COVID-19).
- Wysokie koszty pracodawców.
- Zjawisko nielegalnego zatrudnienia.
- Brak perspektyw zawodowych szczególnie dla ludzi młodych.

EDUKACJA	
Mocne strony	
<ul style="list-style-type: none"> • Relatywnie dobra dostępność do infrastruktury przedszkolnej. • Zwarta i równomiernie rozmieszczona sieć szkół podstawowych. • Dobrze oceniana przez mieszkańców oferta edukacyjna na terenie gminy. • Dobrze rozwinięta baza sportowa i kulturalna. 	
Słabe strony	
<ul style="list-style-type: none"> • Ograniczona ilość miejsc w placówkach świadczących opiekę dla dzieci do lat 3 (jeden żłobek na terenie gminy). • Brak szkół ponadpodstawowych na terenie gminy. • Niewystarczająca oferta zagospodarowania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży. 	
Szanse	
<ul style="list-style-type: none"> • Prowadzenie działań mających na celu podnoszenie poziomu nauczania (szkolenia kadry pedagogicznej, doposażenie placówek oświatowych w pomoce dydaktyczne i edukacyjne). • Dostosowywanie do potrzeb i oczekiwań dzieci i młodzieży oferty spędzania czasu wolnego. 	
Zagrożenia	
<ul style="list-style-type: none"> • Spadek poziomu nauczania (spowodowany m.in. koniecznością nauki zdalnej wprowadzonej w związku z sytuacją epidemiczną). • Niechęć do kontynuacji nauki po ukończeniu szkoły średniej 	

PROBLEMY OSÓB STARSZYCH, NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ	
Mocne strony	
<ul style="list-style-type: none"> • Zaangażowanie pracowników GOPS w pomoc osobom starszym i niepełnosprawnym. • Dostrzeganie problemów osób starszych i niepełnosprawnych w środowisku lokalnym. • Dobrze oceniane przez mieszkańców działania gminy na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych. • Dostępność programów aktywizacji zawodowej i społecznej dla osób niepełnosprawnych. • Działalność Stowarzyszenia „Dzieci Serc”. • Działalność Klubu Seniora „Wrzos”. 	
Słabe strony	
<ul style="list-style-type: none"> • Ograniczony dostęp do lekarzy specjalistów, usług rehabilitacyjnych. • Istniejące bariery architektoniczne. • Samotność, choroby, inwalidztwo. • Brak zorganizowanych form czasu wolnego. • Niechęć ze strony osób niepełnosprawnych do aktywizacji zawodowej. 	
Szanse	
<ul style="list-style-type: none"> • Likwidowanie barier architektonicznych. • Zwiększenie dostępu do usług rehabilitacyjnych oraz opiekuńczych. • Realizacja programów aktywizacji zawodowej dla osób niepełnosprawnych. • Monitorowanie sytuacji i potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych. • Poszerzenie oferty spędzania czasu wolnego (realizacja projektów, spotkań integracyjnych, angażujących osoby starsze i niepełnosprawne w życie społeczne). 	

- Wzrost świadomości społeczeństwa na temat sytuacji i potrzeb osób niepełnosprawnych.

Zagrożenia

- Niskie świadczenia pieniężne związane z niepełnosprawnością.
- Niewystarczająca oferta wsparcia dla osób starszych i niepełnosprawnych.
- Niski poziom kwalifikacji osób niepełnosprawnych.
- Izolacja i brak akceptacji osób starszych i niepełnosprawnych w środowisku lokalnym.

W trakcie badania ankietowego mieszkańcy gminy Radziechowy- Wieprz wskazali obszary, w ramach których podejmowane działania lub oferowane przez gminę wsparcie są ich zdaniem najbardziej niezadowolające. Respondenci mieli możliwość wskazania kilku obszarów stąd suma odpowiedzi jest wyższa niż 100%.

Najwyższy odsetek badanych wyraził niezadowolenie z działań gminy w zakresie ochrony zdrowia (40,00%) oraz wsparcia dla osób starszych (38,82%). Stosunkowo nisko zostały również ocenione działania ukierunkowane na przeciwdziałanie alkoholizmowi (36,47%), zapewnienie opieki w żłobkach (30,59%) oraz przeciwdziałanie narkomanii (29,41%).

Tabela 33. W jakich Pani/Pana zdaniem obszarach działania podejmowane na terenie gminy bądź oferowane wsparcie są najbardziej niezadowolające?

40,00%	Ochrona zdrowia
38,82%	Wsparcie osób starszych
36,47%	Przeciwdziałanie alkoholizmowi
30,59%	Zapewnienie opieki w żłobkach
29,41%	Przeciwdziałanie narkomanii
20,00%	Pomoc osobom niepełnosprawnym Zapewnienie odpowiedniego poziomu edukacji dzieci i młodzieży
16,47%	Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie i ochrona ofiar przemocy w rodzinie
14,12%	Ograniczanie bezrobocia
10,59%	Wspieranie rodzin wielodzietnych
9,41%	Przeciwdziałanie ubóstwu
4,71%	Zapobieganie bezdomności Zapewnienie opieki przedszkolnej
3,53%	Inny obszar (m.in. wsparcie dla przedsiębiorców)

CELE STRATEGICZNE I DZIAŁANIA

Misja samorządu skupiona jest na wspieraniu rodziny, pomocy w rozwiązywaniu problemów związanych z uzależnieniami, przemocą domową, ubóstwem czy bezrobociem. Istotna jest także pomoc osobom niepełnosprawnym. Wypełnienie takiej misji wymaga wdrożenia celów strategicznych oraz operacyjnych wraz z określonymi działaniami. Poniżej zostały one przedstawione w formie tabelarycznej. Do każdego celu operacyjnego wskazano działania zmierzające do jego realizacji, podmioty realizujące cel oraz prognozy zmian wynikające z ich realizacji.

1. CEL STRATEGICZNY- Wsparcie rodziny

1.1 Pomoc rodzinom niewydolnym wychowawczo oraz opieka nad dzieckiem

DZIAŁANIA:

- Edukacja rodzin skupiająca się na przekazywaniu właściwego modelu dotyczącego wypełniania ról rodzicielskich;
- Praca socjalna w rodzinach wychowujących dzieci;
- Działanie asystentów rodziny (podnoszenie kwalifikacji asystentów rodziny, by mogli skutecznie pomagać rodzinom, które potrzebują takiego wsparcia);
- Objęcie rodzin dysfunkcyjnych profesjonalną pomocą, w tym m.in. kierowanie do Poradni Psychologicznych, placówek wychowawczych, Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie;
- Udzielanie wsparcia rodzinom będącym w ciężkiej sytuacji materialnej z systemu pomocy społecznej oraz świadczeń rodzinnych i alimentacyjnych;
- Organizowanie programów integracyjnych oraz szkoleniowych skierowanych do rodzin dysfunkcyjnych, tworzenie grup samopomocowych.

1.2 Pomoc rodzinom będącym w ciężkiej sytuacji materialnej z powodu wielodzietności lub samotnego rodzicielstwa

DZIAŁANIA:

- Organizowanie programów integracyjnych i szkoleniowych skierowanych do rodzin wielodzietnych oraz rodzin niepełnych;
- Wspieranie w zaspokajaniu podstawowych potrzeb dziecka i rodziny poprzez zapewnienie pomocy materialnej, rzeczowej oraz pracy socjalnej;
- Objęcie dożywianiem dzieci tego wymagających;
- Organizacja czasu wolnego dla dzieci i młodzieży z rodzin wielodzietnych /niepełnych;

- Zapewnienie osobom samotnie wychowującym dziecko/dzieci szerszego dostępu do bezpłatnego poradnictwa specjalistycznego (rodzinnego, psychologicznego, pedagogicznego oraz prawnego).

1.3 Zapewnianie dzieciom oraz młodzieży właściwego dostępu do kształcenia i wszechstronnego rozwoju

DZIAŁANIA:

- Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży;
- Podnoszenie jakości i warunków kształcenia w placówkach oświatowych, m.in. poprzez doskonalenie kadr nauczycielskich, modernizację placówek i ich wyposażenie w niezbędny sprzęt (w tym komputerowy) oraz programy edukacyjne;
- Zapewnienie pomocy specjalistycznej, wsparcia psychologicznego dla dzieci i młodzieży;
- Zapewnienie alternatywnych form spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży (poszerzanie oferty zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych).

1.4 Zaspokajanie potrzeb mieszkańców w zakresie ochrony zdrowia oraz zdrowego stylu życia

DZIAŁANIA:

- Promowanie zdrowia i prowadzenie profilaktyki zdrowotnej;
- Organizacja spotkań animacyjnych i aktywizacyjnych;
- Zapewnianie mieszkańcom dostępu do świadczeń z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej, zwiększenie dostępności usług specjalistycznych.

OKRES REALIZACJI DZIAŁAŃ:

Działanie ciągle w okresie obowiązywania Strategii 2021-2027

PODMIOTY REALIZUJĄCE:

Urząd Gminy Radziechowy- Wieprz, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, placówki oświatowe, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, placówki kulturalne, jednostki sportowo- rekreacyjne, ośrodki zdrowia z terenu gminy, psycholodzy i terapeuci.

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA:

Budżet samorządowy, fundusze krajowe, dotacje z budżetu Państwa, fundusze zewnętrzne (m.in. Unii Europejskiej), inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni

PROPONOWANE WSKAŹNIKI MONITOROWANIA DZIAŁAŃ:

- ✓ Liczba szkoleń oraz projektów skierowanych do rodziny
Stan początkowy - 2020 rok - 2 szkolenia
Stan docelowy - 2027 rok - 3 szkolenia
- ✓ Liczba rodzin, które zostały objęte wsparciem z systemu pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych i alimentacyjnych
Stan początkowy - 2020 rok - 405 rodzin
Stan docelowy - 2027 rok - 350 rodzin
- ✓ Liczba rodzin mających problemy opiekuńczo- wychowawcze, którym udzielono pomocy
Stan początkowy - 2020 rok - 30 rodzin
Stan docelowy - 2027 rok - 30 rodzin
- ✓ Liczba rodzin objętych pomocą asystenta rodziny
Stan początkowy - 2020 rok - 13 rodzin
Stan docelowy - 2027 rok - 10 rodzin
- ✓ Liczba rodzin objętych pracą socjalną
Stan początkowy - 2020 rok - 250 rodzin
Stan docelowy - 2027 rok - 250 rodzin
- ✓ Liczba nauczycieli i pedagogów szkolnych doskonalących swoje kwalifikacje zawodowe
Stan początkowy - 2020 rok - 206 nauczycieli
Stan docelowy - 2027 rok - 206 nauczycieli
- ✓ Liczba dzieci i młodzieży korzystających z zajęć pozalekcyjnych
Stan początkowy - 2020 rok - 15 osób
Stan docelowy - 2027 rok - 30 osób
- ✓ Liczba zorganizowanych programów integracyjnych dla rodzin
Stan początkowy - 2020 rok - 0
Stan docelowy - 2027 rok - 1 program

- ✓ Liczba inicjatyw z zakresu organizacji czasu wolnego dla dzieci i młodzieży

Stan początkowy - 2020 rok - 3 inicjatywy

Stan docelowy - 2027 rok - 8 inicjatyw

- ✓ Liczba przedsięwzięć w zakresie promocji zdrowia i profilaktyki zdrowotnej

Stan początkowy - 2020 rok - 13 przedsięwzięć

Stan docelowy - 2027 rok - 13 przedsięwzięć

PROGNOZOWANE ZMIANY:

- Zwiększenie świadomości mieszkańców w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich;
- Zmniejszenie się liczby rodzin dotkniętych problemami opiekuńczo- wychowawczymi;
- Zwiększenie szans edukacyjnych (zarówno uczniów uzdolnionych, jak i tych mających problemy w nauce);
- Zwiększenie efektywności wsparcia dla osób samotnie wychowujących dzieci;
- Zwiększenie świadomości mieszkańców w zakresie profilaktyki zdrowotnej, uzależnień oraz zdrowego stylu życia.

2. CEL STRATEGICZNY- Przeciwdziałanie ubóstwu i bezrobociu

2.1 Wsparcie dla osób i rodzin ubogich oraz zapewnienie im bezpieczeństwa socjalnego

DZIAŁANIA:

- Monitorowanie bezpieczeństwa socjalnego mieszkańców w gminie;
- Udzielanie wsparcia osobom będącym w ciężkiej sytuacji materialnej, w ramach pomocy finansowej i rzeczowej Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej;
- Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób ubogich;
- Zaspokajanie podstawowych potrzeb dzieci pochodzących z rodzin ubogich poprzez organizowanie dożywiania w szkołach, wyposażenia ich w podręczniki, pomoce szkolne czy odzież. Ponadto, zapewnianie im dostępu do alternatywnych form spędzania czasu wolnego.

2.2 Wsparcie dla osób bezrobotnych

DZIAŁANIA:

- Monitorowanie skali zjawiska bezrobocia;
- Działalność informacyjna dla osób bezrobotnych o możliwościach pomocowych, dostępnych formach wsparcia;
- Realizowanie szkoleń oraz warsztatów aktywizujących dla osób bezrobotnych;
- Organizowanie kursów mających na celu zwiększenie kwalifikacji osób bezrobotnych/nieaktywnych zawodowo;
- Zatrudnianie bezrobotnych w ramach aktywnych form, przeciwdziałania bezrobociu (roboty publiczne, prace interwencyjne, prace społecznie użyteczne, staże, przygotowanie zawodowe itp.).
- Doradztwo zawodowe (nauka umiejętnego wykorzystania własnych zasobów);
- Szczególne wsparcie na rynku pracy osób:
  - niepełnosprawnych,
  - młodych, dopiero wkraczających na rynek pracy,
  - bezrobotnych po 50 roku życia;
  - bezrobotnych, które utraciły zatrudnienie w wyniku pandemii Covid-19;
- Pomoc w utrzymaniu dotychczasowych miejsc pracy, wsparcie przedsiębiorców w ramach programów specjalnych (jak np. tarczy antykryzysowej wprowadzonej w związku z pandemią Covid-19);
- Podejmowanie działań skupiających się na pozyskaniu inwestorów mogących zapewnić nowe miejsca pracy na terenie gminy; wsparcie przedsiębiorczości;
- Organizowanie spotkań osób długotrwale bezrobotnych z potencjalnymi pracodawcami;
- Realizowanie spotkań, które mają na celu promowanie idei samozatrudnienia.

OKRES REALIZACJI DZIAŁAŃ:

Działanie ciągłe w okresie obowiązywania Strategii 2021-2027

PODMIOTY REALIZUJĄCE:

Powiatowy Urząd Pracy w Żywcu, Urząd Gminy Radziechowy- Wieprz, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, placówki oświatowe, organizacje pozarządowe, świetlice.

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA:

Budżet samorządowy, fundusze krajowe, dotacje z budżetu Państwa, fundusze zewnętrzne (m.in. Unii Europejskiej), inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni.

PROPONOWANE WSKAŹNIKI MONITOROWANIA DZIAŁAŃ:

- ✓ Liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu ubóstwa
Stan początkowy - 2020 rok - 43 osoby
Stan docelowy - 2027 rok - 30 osób
- ✓ Liczba dzieci z rodzin ubogich objętych wsparciem
Stan początkowy - 2020 rok - 74 dzieci
Stan docelowy - 2027 rok - 74 dzieci
- ✓ Liczba zorganizowanych szkoleń, praktyk oraz staży zawodowych
Stan początkowy - 2020 rok - 1 szkolenie
Stan docelowy - 2027 rok - 1 szkolenie
- ✓ Liczba osób korzystających z poszczególnych form wsparcia
Stan początkowy - 2020 rok - 1074 osób
Stan docelowy - 2027 rok - 1000 osób
- ✓ Liczba zorganizowanych spotkań z pracodawcami
Stan początkowy - 2020 rok - 3 spotkania
Stan docelowy - 2027 rok - 5 spotkań
- ✓ Liczba opracowanych oraz realizowanych projektów dotyczących aktywizacji grup zagrożonych
Stan początkowy - 2020 rok - 0
Stan docelowy - 2027 rok - 1 projekt
- ✓ Liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu bezrobocia
Stan początkowy - 2020 rok - 40 osób
Stan docelowy - 2027 rok - 30 osób
- ✓ Liczba przedsiębiorców, którzy skorzystali ze wsparcia w ramach tarczy antykryzysowej
Stan początkowy - 2020 rok - 47 740 przedsiębiorców (liczba przedsiębiorców w województwie Śląskim którym udzielono pomocy)
Stan docelowy - 2027 rok - 0

✓ Liczba nowoutworzonych miejsc pracy

Stan początkowy - 2020 rok - 0 (w latach poprzednich powstały 3 zakłady pracy zatrudniające łącznie 465 osób)

Stan docelowy - 2027 rok – 50 nowoutworzonych miejsc prac

PROGNOZOWANE ZMIANY:

- Zwiększenie skuteczności wsparcia dla osób dotkniętych problemem ubóstwa;
- Zmniejszenie się liczby rodzin dotkniętych problemami ubóstwa;
- Zwiększenie skuteczności wsparcia dla osób bezrobotnych;
- Zmniejszanie się bezrobocia poprzez wyrównywanie szans na rynku pracy czy stwarzanie możliwości nowych miejsc pracy;
- Zwiększanie się szans na rynku pracy poprzez podniesienie wiedzy i kwalifikacji osób bezrobotnych w ramach kursów, szkoleń.

3. CEL STRATEGICZNY- Przeciwdziałanie uzależnieniom i przemocy w rodzinie

3.1 Wsparcie dla osób i rodzin z problemami uzależnień

DZIAŁANIA:

- Promowanie profilaktycznej działalności (informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej) obejmującej tematykę rozwiązywania problemów alkoholowych i narkomanii;
- Zapewnienie dostępu do pomocy terapeutycznej, rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu/narkotyków;
- Zapewnienie wsparcia psychologicznego czy prawnego osobom uzależnionym od alkoholu/narkotyków oraz osobom współuzależnionym;
- Podejmowanie działań mających na celu tworzenie grup wsparcia dla osób dotkniętych problemami uzależnień oraz dla współuzależnionych;
- Motywowanie osób uzależnionych do podjęcia leczenia (GKRPA);
- Współpraca z organizacjami pozarządowymi, które działają na rzecz osób dotkniętych problemem alkoholowym/narkomanii;
- Wsparcie działalności szkół, Policji, ośrodków zdrowia w profilaktyce uzależnień;
- Szkolenia dla pracowników socjalnych oraz członków GKRPA, realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania problemom uzależnień;
- Prowadzenie i udział w kampaniach edukacyjnych poświęconych tematyce uzależnień, promocja trzeźwości i zdrowego trybu życia;

- Realizowanie programów profilaktyczno- edukacyjnych w szkołach, klubach sportowych, szkołach, Gminnym Centrum Kultury, Promocji, Turystyki; świetlicach.
- Ograniczenie promocji napojów alkoholowych skierowanej do młodzieży i dzieci;
- Realizowanie okresowej diagnozy problemów społecznych mającej na celu monitorowanie skali problemu uzależnień.

3.2 Wsparcie dla rodzin, w których występuje problem przemocy w rodzinie

DZIAŁANIA:

- Zwiększanie skuteczności oraz dostępności pomocy dla ofiar przemocy w rodzinie;
- Zagwarantowanie ochrony oraz udzielenia pomocy osobom, które doświadczają przemocy w rodzinie (m.in. pomoc materialna, prawna, zapewnienie mieszkania, opieka lekarska);
- Promowanie profilaktycznej działalności (informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej) obejmującej tematykę rozwiązywania problemów związanych z przemocą w rodzinie;
- Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej oraz korekcyjno- edukacyjnej dla sprawców przemocy w rodzinie;
- Prowadzenie i udział w kampaniach edukacyjnych poświęconych tematyce przemocy w rodzinie;
- Zwiększanie kompetencji pracowników służb zajmujących się realizacją zadań na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie (szkolenia pracowników socjalnych, ZI, GKRPA);
- Podejmowanie działań mających na celu tworzenie grup wsparcia dla osób dotkniętych problemami przemocy w rodzinie;
- Wsparcie dla dzieci z rodzin, w których obecny jest problem przemocy w rodzinie;
- Realizowanie okresowej diagnozy problemów społecznych mającej na celu monitorowanie skali problemu przemocy w rodzinie.

OKRES REALIZACJI DZIAŁAŃ:

Działanie ciągle w okresie obowiązywania Strategii 2021-2027

PODMIOTY REALIZUJĄCE:

Urząd Gminy Radziechowy- Wieprz, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny, placówki oświatowe, psychologowie, terapeuci, ośrodki zdrowia z terenu gminy, świetlice.

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA:

Budżet samorządowy, fundusze krajowe, dotacje z budżetu Państwa, fundusze zewnętrzne (m.in. Unii Europejskiej), inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni.

PROPONOWANE WSKAŹNIKI MONITOROWANIA DZIAŁAŃ:

- ✓ Liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu uzależnień (alkoholizm)

Stan początkowy - 2020 rok - 25 osób

Stan docelowy - 2027 rok - 25 osób

- ✓ Liczba osób skierowanych do GKRPA

Stan początkowy - 2020 rok - 15 osób

Stan docelowy - 2027 rok - 15 osób

- ✓ Liczba realizowanych działań i programów profilaktycznych

Stan początkowy - 2020 rok - 0

Stan docelowy - 2027 rok - 3 programy

- ✓ Liczba zrealizowanych szkoleń dla pracowników służb realizujących działania w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom oraz przemocy w rodzinie

Stan początkowy - 2020 rok - 4 szkolenia

Stan docelowy - 2027 rok - 4 szkolenia

- ✓ Liczba założonych Niebieskich Kart

Stan początkowy - 2020 rok - 16 Niebieskich Kart

Stan docelowy - 2027 rok - 10 Niebieskich Kart

- ✓ Liczba interwencji przeprowadzonych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Stan początkowy - 2020 rok - 16 interwencji

Stan docelowy - 2027 rok - 10 interwencji

- ✓ Liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu występowania przemocy w rodzinie

Stan początkowy - 2020 rok - 4 osoby

Stan docelowy - 2027 rok - 4 osoby

PROGNOZOWANE ZMIANY:

- Zwiększenie skuteczności wsparcia dla osób dotkniętych problemem uzależniania od alkoholu/narkotyków oraz współuzależnionych;
- Zwiększanie świadomości mieszkańców na temat skali problemów, które niosą za sobą uzależnienia;
- Zmniejszenie się liczby osób uzależnionych od alkoholu/narkotyków;
- Zwiększenie skuteczności wsparcia dla osób dotkniętych problemem przemocy w rodzinie;
- Zmniejszenie się liczby osób/rodzin dotkniętych problemem przemocy w rodzinie;
- Wzrost świadomości mieszkańców na temat problemu przemocy w rodzinie.

4. CEL STRATEGICZNY- Wsparcie osób starszych i niepełnosprawnych

4.1 Likwidacja barier architektonicznych i społecznych

DZIAŁANIA:

- Monitorowanie sytuacji osób starszych i niepełnosprawnych, diagnoza potrzeb;
- Udzielanie wsparcia finansowego i rzeczowego osobom starszym i niepełnosprawnym przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej;
- Podejmowanie działań mających na celu likwidację barier architektonicznych;
- Zapewnienie dostępu do rehabilitacji i pomoc w zaopatrzeniu w sprzęt rehabilitacyjny;
- Zapewnienie pomocy psychologicznej dla osób niepełnosprawnych i ich rodzin;
- Organizacja opieki wytechnieniowej dla opiekunów osób niepełnosprawnych; tworzenie placówek wsparcia dziennego;
- Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi, które działają na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych;
- Podejmowanie działań polegających na organizacji aktywnych form spędzania czasu wolnego przez osoby niepełnosprawne (imprezy, wycieczki, spotkania integracyjne).
- Poszerzenie oferty spędzania czasu wolnego dla osób starszych (np. Kluby Seniora, Uniwersytet Trzeciego Wieku, spotkania integracyjne).
- Wsparcie działalności instytucji i stowarzyszeń działających na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych, w tym m.in. Stowarzyszenia „Dzieci Serc” i Klubu Seniora „Wrzos”

4.2 Aktywizacja zawodowa osób niepełnosprawnych

DZIAŁANIA:

- Zapewnienie możliwości udziału osób niepełnosprawnych w kursach/szkoleniach, których celem jest zwiększanie kwalifikacji w celu podjęcia pracy;
- Realizacja działań w zakresie aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych (np. tworzenie spółdzielni socjalnych z miejscami pracy chronionej);
- Realizacja projektów, które przewidują wsparcie na rynku pracy osób niepełnosprawnych (m.in. z PFRON).

OKRES REALIZACJI DZIAŁAŃ:

Działanie ciągłe w okresie obowiązywania Strategii 2021-2027

PODMIOTY REALIZUJĄCE:

Urząd Gminy Radziechowy- Wieprz, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, ośrodki zdrowia z terenu gminy, Powiatowy Urząd Pracy w Żywcu, placówki kulturalne, świetlice.

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA:

Budżet samorządowy, fundusze krajowe, dotacje z budżetu Państwa, fundusze zewnętrzne (m.in. Unii Europejskiej), inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni.

PROPONOWANE WSKAŹNIKI MONITOROWANIA DZIAŁAŃ:

- ✓ Liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu niepełnosprawności
Stan początkowy - 2020 rok - 53 osoby
Stan docelowy - 2027 rok - 60 osób
- ✓ Liczba zrealizowanych inwestycji w celu likwidacji barier architektonicznych
Stan początkowy - 2020 rok - 0
Stan docelowy - 2027 rok - 1 inwestycja
- ✓ Liczba inicjatyw podejmowanych na rzecz aktywizacji społecznej osób starszych i niepełnosprawnych (imprezy, wycieczki, spotkania integracyjne)
Stan początkowy - 2020 rok - 8 inicjatyw
Stan docelowy - 2027 rok - 10 inicjatyw

- ✓ Liczba nowoutworzonych miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych

Stan początkowy - 2020 rok - 0 (w latach poprzednich powstały 3 zakłady pracy zatrudniające łącznie 465 osób, w tym osoby niepełnosprawne)

Stan docelowy - 2027 rok - 10 miejsc pracy

- ✓ Liczba osób niepełnosprawnych uczestniczących w szkoleniach, kursach zawodowych, stażach

Stan początkowy - 2020 rok - 9 osób

Stan docelowy - 2027 rok - 20 osób

PROGNOZOWANE ZMIANY:

- Zwiększenie skuteczności wsparcia dla osób starszych i niepełnosprawnych;
- Wzrost świadomości mieszkańców na temat sytuacji oraz potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych;
- Wzrost aktywności osób niepełnosprawnych na rynku pracy i w życiu społecznym.
- Wzrost aktywności osób starszych w życiu społecznym.

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Środki finansowe na realizację poszczególnych celów zawartych w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla gminy Radziechowy- Wieprz, przeznaczane będą co roku, na podstawie planów budżetowych poszczególnych jednostek wyznaczonych do ich realizacji. Podstawowym źródłem finansowania działań będą środki pochodzące z budżetu gminy, jednak pełna realizacja Strategii nie będzie możliwa bez zewnętrznych źródeł finansowania. Zakłada się, iż środki na finansowanie poszczególnych działań w ramach Strategii pochodzić będą z następujących źródeł:

- środków własnych budżetu gminy Radziechowy- Wieprz,
- dotacji z budżetu państwa,
- środków z funduszy krajowych,
- środków finansowych z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej.

Tabela 34. Ramy finansowe Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w gminie Radziechowy- Wieprz na lata 2021-2027

Lata realizacji Strategii	Szacunkowa wielkość wydatków
2021 rok	22 215 000,00
2022 rok	22 738 000,00
2023 rok	22 807 000,00
2024 rok	22 887 000,00
2025 rok	22 977 000,00
2026 rok	23 157 000,00
2027 rok	23 260 000,00

Przedstawione powyżej wartości finansowe mają jedynie charakter szacunkowy i będą aktualizowane corocznie w oparciu o dostępne środki budżetu gminy oraz dostępne środki zewnętrzne.

MONITORING I EWALUACJA STRATEGII

Monitorowanie, a więc stała obserwacja oraz kontrola procesów i zjawisk opisanych w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla gminy Radziechowy- Wieprz na lata 2021-2027 jest koniecznym działaniem pozwalającym w sposób racjonalny ocenić jakość zaproponowanych zmian oraz sensowności ich wdrożenia. Celem monitoringu jest regularna ocena przyjętych założeń, osiąganych rezultatów i realizowanych działań. Proces monitorowania Strategii prowadzony będzie w sposób stały i ciągły poprzez następujące działania:

- zbieranie i analizę danych ilościowych i jakościowych wybranych mierników oceny,
- przygotowanie i przedkładanie raportów z przebiegu realizacji działań i projektów,
- ocenę osiągniętych rezultatów,
- ocenę aktualności strategii.

Monitorowanie umożliwi bieżącą ocenę realizacji zaplanowanych działań lub też pozwoli na modyfikację i dokonywanie korekt w przypadku istotnych zmian społecznych, które mogą zaistnieć w wyniku, np. zmiany regulacji prawnych lub nasilenia niektórych problemów społecznych. Dane zebrane i opracowane w procesie monitoringu posłużą do ewaluacji Strategii, w tym m.in. oszacowanie możliwości zagrożeń, usprawnianie zarządzania, identyfikację słabych oraz mocnych stron czy wskazanie kierunków rozwoju i priorytetów działalności sektora publicznego.

Bazą informacji statystycznej będą przede wszystkim dane GUS oraz dane gromadzone przez jednostki i instytucje zaangażowane bezpośrednio w realizację działań w ramach Strategii m.in. Urząd Gminy Radziechowy- Wieprz, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Radziechowy- Wieprz, Powiatowy Urząd Pracy w Żywcu.

Organem odpowiedzialnym za wdrażanie, monitoring oraz ewaluację Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych gminy Radziechowy- Wieprz będzie Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.

Realizacja działań przewidzianych w celach operacyjnych niniejszej Strategii odbywać się będzie, w ramach kompetencji poszczególnych komórek organizacyjnych gminy. Potwierdzeniem osiągnięcia wskaźników realizacji działań, o których mowa w niniejszym dokumencie, będzie coroczne sprawozdanie z realizacji Strategii, które powinno zostać przygotowane przez organ wdrażający do końca I kwartału danego roku, w oparciu o dane przekazane przez poszczególne instytucje zaangażowane w realizację Strategii.

SPIS TABEL

Tabela 1. Liczba mieszkańców gminy Radziechowy- Wieprz w latach 2015-2019	22
Tabela 2. Przyrost naturalny w latach 2015-2019	23
Tabela 3. Placówki wychowania przedszkolnego na terenie gminy	24
Tabela 4. Szkoły podstawowe na terenie gminy	25
Tabela 5. Oferta gminy w zakresie opieki nad dziećmi	26
Tabela 6. Przestępstwa stwierdzone na terenie gminy w latach 2014-2019.....	29
Tabela 7. Imprezy kulturalne na terenie gminy Radziechowy- Wieprz w 2019 r.	31
Tabela 8. Liczba osób pracujących w gminie Radziechowy- Wieprz w latach 2016-2019	38
Tabela 9. Rodziny korzystające z pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej	43
Tabela 10. Rodzaje pomocy udzielanej przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	44
Tabela 11. Powody przyznawania pomocy społecznej	44
Tabela 12. Odbiorcy pomocy społecznej	44
Tabela 13. Korzystający ze świadczeń rodzinnych i wychowawczych w latach 2017-2019.....	45
Tabela 14. Stan bezrobocia rejestrowanego w gminie Radziechowy- Wieprz w latach 2016-2019.....	46
Tabela 15. Populacje osób, u których występują różne kategorie problemów alkoholowych	47
Tabela 16. Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w latach 2017-2020	49
Tabela 17. Sprawozdania z działalności Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w latach 2017-2020	50
Tabela 18. Działalność profilaktyczna	52
Tabela 19. Pozostałe działania w ramach profilaktyki zachowań ryzykownych dzieci i młodzieży	54
Tabela 20. Podział mieszkańców ze względu na wiek	57
Tabela 21. Instrumenty finansowane ze środków PFRON.....	62
Tabela 22. Osoby objęte pomocą żywnościową w latach 2017-2020	65
Tabela 23. Liczba rodzin objętych pracą asystenta rodziny w latach 2017-2019	67
Tabela 24. Rodziny korzystające z pomocy społecznej z powodu bezradności wychowawczej	67
Tabela 25. Procedura „Niebieskie Karty”	69
Tabela 26. Liczba prowadzonych procedur „Niebieskie Karty” w poszczególnych sołectwach w roku 2020	70
Tabela 27. Osoby doświadczające i stosujące przemoc	70
Tabela 28. Używanie substancji psychoaktywnych przez uczniów	73
Tabela 29. Spożywanie alkoholu w ostatnim czasie	73
Tabela 30. Częstotliwość spożywania alkoholu	74
Tabela 31. Używanie środków psychoaktywnych przez uczniów	74
Tabela 32. Palenie papierosów przez uczniów	75

Tabela 33. W jakich Pani/Pana zdaniem obszarach działania podejmowane na terenie gminy bądź oferowane wsparcie są najbardziej niezadowolające?	84
Tabela 34. Ramy finansowe Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w gminie Radziechowy-Wieprz na lata 2021-2027	97

SPIS RYSUNKÓW

Rysunek 1. Podział gminy Radziechowy- Wieprz na sołectwa	21
--	----

SPIS WYKRESÓW

Wykres 1. Podział mieszkańców na płeć- statystyki na rok 2019	22
Wykres 2. Produkcyjne grupy wieku- statystyki na rok 2019	23
Wykres 3. Jak ocenia Pani/Pan ofertę edukacyjną szkół w gminie?	26
Wykres 4. Jak ocenia Pani/Pan poziom opieki zdrowotnej w gminie?	27
Wykres 5. Jak ocenia Pani/Pan atrakcyjność i jakość oferty kulturalnej w gminie?	33
Wykres 6. Jak ocenia Pani/Pan ofertę gminy w zakresie sportu i rekreacji?	33
Wykres 7. Jak Pani/Pan ocenia działania podejmowane w gminie w zakresie organizacji i zagospodarowania czasu wolnego dzieci i młodzieży?	34
Wykres 8. Udział zarejestrowanych osób bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w latach 2016-2019	38
Wykres 9. Podmioty gospodarcze w rejestrze REGON w latach 2016-2019	39
Wykres 10. Jak ocenia Pani/Pan ogólne warunki życia w gminie?	40
Wykres 11. Jakie negatywne zjawiska odnoszące się do dzieci i młodzieży dostrzega Pani/Pan najczęściej?	40
Wykres 12. Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej w latach 2016-2018	45
Wykres 13. Rodziny korzystające z pomocy społecznej z powodu bezrobocia	46
Wykres 14. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności lub długotrwałej choroby	57
Wykres 15. Jakie problemy Pani/Pana zdaniem najczęściej dotyczą osób niepełnosprawnych w gminie?	58
Wykres 16. Czy Pani/Pana zdaniem w działaniach realizowanych na terenie gminy uwzględnia się potrzeby osób z niepełnosprawnościami?	58
Wykres 17. Jakie problemy Pani/Pana zdaniem najczęściej dotyczą osób starszych w gminie?	59
Wykres 18. Czy Pani/Pana zdaniem w działaniach realizowanych na terenie gminy uwzględnia się potrzeby osób starszych?	59
Wykres 19. Rodziny korzystające z pomocy społecznej z powodu ubóstwa	65
Wykres 20. Częstotliwość palenia papierosów przez uczniów	75

BIBLIOGRAFIA

Spis publikacji

1. *Agenda 2030 na rzecz zrównoważonego rozwoju (Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development)*; dostęp on-line: <https://www.gov.pl/web/rozwoj/agenda-2030>
2. Chańska W., Kępka A., Kuczyńska S., Nowakowska U., *Przemoc w rodzinie a wymiar sprawiedliwości*, Fundacja Centrum Praw Kobiet, Warszawa 2005
3. Główny Urząd Statystyczny, Sytuacja społeczno-gospodarcza kraju – I–III kwartał 2020 r., <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/inne-opracowania/informacje-o-sytuacji-spoleczo-gospodarczej/sytuacja-spoleczo-gospodarcza-kraju-we-wrzesniu-2020-r,1,101.html>
4. Instytut Zdrowia Publicznego, Wydział Lekarski i Nauk o Zdrowiu Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach, *Praca zbiorowa Zdrowie i jego uwarunkowania. Problem narkomanii i narkotyków w Polsce. Rozmiar trendy i zjawiska*, Lublin 2017
5. Miśkowicz. M, *Problemy współczesnej rodziny w dobie promowania wartości prorodzinnych*, Łódź 2013
6. Oficyna profilaktyczna, *Diagnoza problemów społecznych na terenie gminy Radziechowy-Wieprz*, 2019
7. *Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności- Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju*; dostęp on-line: <https://www.gov.pl/web/fundusze-regiony/czym-jest-zarzadzanie-rozwojem>
8. *Program Rozwoju Gminy Radziechowy- Wieprz na lata 2016-2026*, dostęp on-line: <http://bip.radziechowy-wieprz.pl/5575/dokument/11007>
9. *Strategia na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)*; dostęp on-line: <https://www.gov.pl/web/fundusze-regiony/informacje-o-strategii-na-rzecz-odpowiedzialnego-rozwoju>
10. *Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030*; dostęp on-line: <https://www.gov.pl/web/rodzina/projekt-strategii-rozwoju-kapitalu-ludzkiego-do-roku-2020--z-perspektywa-do-2030-r>
11. *Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2020+”*, dostęp on-line: https://slaskie.pl/content/1372921202_2013-07-04
12. *Strategia Zrównoważonego Rozwoju Społeczno- Gospodarczego Powiatu Żywieckiego na lata 2020- 2022 (Aktualizacja)*; dostęp on-line: <https://bip-pzzywiec.finn.pl/bipkod/007/002>

Źródła internetowe

1. <https://bdl.stat.gov.pl>
2. <https://cowkulturze.pl>
3. <http://www.dzieciserc.pl/>
4. <https://www.gov.pl>
5. <http://isap.sejm.gov.pl>
6. <http://www.niebieskalinia.pl>
7. <http://www.parpa.pl>
8. <https://www.polskawliczbach.pl>
9. <https://www.radziechowy-wieprz.pl>
10. <https://zywiec.pl>
11. <https://zywiec.praca.gov.pl>